VANDAAG

KARNAVAL ...Aruba... ...Bonaire... ...Curaçao...

107E JAARGANG - NO.: 47 ZATERDAG 24 FEBRUARI 1990

AMIGOE

Preke

De Amigoe wenst alle lezers 'n daverend Karnaknal!

Progressieven, conservatieven, extreemrechtsen en tegenbetogers

MASSALE BETOGINGEN IN HEEL HET LAND

USSR vreest de zondag

MOSKOU — In de Sovjetunie gaat men met angst en beven de massabetogingen tegemoet, die voor zondag zijn uitgeschreven door democratische, maar ook rechts-extreme organisaties niet alleen in Moskou en Leningrad, maar ook in steden zoals Kiev, Minsk, Wolgograd, Sverdlovsk, Jaroslav, Orenboerg en Stavropol. Daarnaast verscheen voor het eerst het programma van de in het democratisch platform verenigde radicale hervormers binnen de communistische partij.

Vrijdag raakten de organisatoren van de demonstraties van zondag in de verschillende steden sterk verdeeld. Terwijl een democratische basisgroep in Leningrad haar betoging "uit vrees voor geweld" annuleerde, wezen in Moskou de radicale hervormers om de radicale Moskouse voorman de politiek Boris Jeltsin wat zij noemden "intimidatie-politiek" van het centraal comite juist met kracht af. Een lid van zijn staf in Moskou reageerde woedend op de strenge woorden van het Centraal Comité, dat donderdag partijleden en arbeiders opriep van deelname af te zien. "Met duistere toespelingen op het gebruik van geweld probeert het politburo de bijeenkomsten te verhinderen", zei deze volksafgevaardigde, Lev Sjemajev. "Het lijkt alsof wij van onbekende zijde met geweld worden bedreigd, maar wij weten precies dat dit maar van een kant komt - namelijk onze regering en het politburo", aldus Sjemajev.

LENINGRAD

Maar in Leningrad deinsden de radicale hervormers terug en annuleerden hun betoging. "Wij zijn bang voor provocaties van de politie. Wij vrezen in Leningrad toestanden als in Doesjanbe en Bakoe, waar het leger met harde hand ingreep", zo motiveerde een woordvoerder van de organisatie de annulering. De burgemeester in de op een na grootste stad van het land dreigde donderdag met "besliste maatregelen" als de betogers daar volgens plan optrekken naar het plein voor het winterpaleis, waar in 1917 de revolutie begon.

De hoofdbetoging van zondag in moskou wordt georganiseerd door onafhankelijke kiezersverenigingen en andere democratische organisaties. Maar evenals in de andere grote steden worden er ook andersgerichte en zelfs tegenbetogingen gehouden door radicale groepen binnen en buiten de partij die ontevreden zijn over de vooruitgang van de perestrojka. Zo houdt zondag ook de rechtsextreme pamjat-organisatie een betoging in Moskou en het wordt niet uitgesloten dat de nationalistisch en anti-semitisch ingestelde pamjat-demonstranten het op een botsing met de hoofdbetoging van de democraten zullen willen laten aankomen.

Maar, naar Sjemajev zei, zijn de organistoren van de hoofdbetoging strikt gekant tegen elke vorm van geweld.

500.000 BETOGERS

"Op de massa-bijeenkomst in Moskou, waar zondag een half miljoen demonstranten verwacht worden, zullen democratische kandidaten voor de verkiezingen in de opperste Sovjet van de Russische federatie onze steun krijgen", aldus Sjemajev. Ook zal de betoging in Moskou in het teken staan van steun aan de twee onderzoeksrechters Telman Gdljan en Nikolai Ivanov, die donderdag hun lidmaatschap van de partij opzegden. Ze raakten vorig jaar in de problemen nadat ze het conservatieve politburolid Jegor Ligatsjov van corruptie beschuldigden.

POLITIEK BANKROET

In het vrijdag verschenen programma van het democratisch platform voorzien deze radicale hervormers binnen de communistische partij zelf in "afschaffing van het regime en de overgang naar het democratisch socialisme", zo meldde het Moskouse blad Moskovskaja Pravda. Het blad citeerde daarbij tevens Jeltsin die waarschuwde voor een splitsing van de partij, als deze zich niet fundamenteel vernieuwt en die staats- en partijleider Michail Gorbatsjov ertoe opriep "te kiezen tussen volk en apparaat". Tot het democratisch platform behoren naar zijn eigen opgave 162 partijclubs in 13 republieken. Volgens het nu verschenen programma dat kortelings was aanvaard door de coördinatiecommissie van de groep "zal de crisis in de partij, als deze zich niet fundamenteel democratisch hervormt onvermijdelijk leiden tot een politiek bankroet (zoals in Polen) of tot de politiek van de ijzeren vuist (zoals in China)". Geeist wordt overdracht van de macht door de "regerende monopoliepartij" aan de raden en de aanvaarding van een wet voor de partij. Bovendien moet de partij de verantwoordelijkheid erkennen voor de "gevolgen die het totalitaire regime in ons land heeft gehad" en het "democratisch centralisme" afschaffen.

"De tijd van halve maatregelen is voorbij, de tijd van radicale stappen is gekomen", zei Jeltsin dinsdag in een vraaggesprek met het blad Sovjetskaja Estonia in Estland.

Broodje worst kostte vijftien gulden

Knokpartij om 'walgelijk' Karnavalsbal in Wenen

WENEN — Een demonstratie tegen het jaarlijkse bal in de Weense opera is donderdag uitgelopen op gewelddadigheden. Er vielen 25 gewonden, gelijkelijk verdeeld tussen de politie en de demonstranten, zo maakte de Oostenrijkse televisie bekend.

De schermutselingen braken vlak na de opening van het bal om tien uur 's avonds uit toen een groep van 200 gemaskerde demonstranten begonnen te gooien met straatstenen en rookbommen. Tal van winkelruiten in de buurt van het operagebouw moesten eraan geloven. Er werd geplunderd.

De politie, die 2.500 man had opgetrommeld, gebruikte de wapenstok om zo'n 500 betogers te verspreiden die een kordon rond de opera wilde doorbreken. Volgens een officiele opgave werden zo'n vijftien arrestaties verricht. Tegen een uur 's nachts was het weer rustig.

Het is voor het vierde achtereenvolgende jaar dat ongeregeldheden uitbreken vanwege het bal, dat het hoogtepunt vormt van het Weense karnaval. De demonstranten hekelen telkens de pracht en praal en de geldverkwisting. De toegangskaartjes kostten ruim 320 gulden en een broodje worst 15 gulden.

Een student noemde het eerder op de avond voor de televisie "cynisch" en "oneerlijk" "dat rijke mensen loges kopen voor exorbitante prijzen (bijna 23.000 gulden) terwijl anderen armoede lijden, werkloos zijn en geen dak boven hun hoofd hebben".

De ster van het bal, dat gewoon doorging ondanks de botsingen buiten, was dit jaar prinses Caroline van Monaco.

KARNAVALSKONINGIN 1990

ORANJESTAD — Geraldine Erasmus, kandidate van het district Tanki Leendert, werd in een overvol Wilhelmina-Stadion gekozen tot 36ste karnavalskoningin van Aruba. Op de foto wordt zij door premier Nelson Oduber tot koningin gekroond.

Zondag vrije verkiezingen in Ortega's Nicaragua

MANAGUA — De Nicaraguanen kunnen zondag in alle vrijheid een nieuwe regering kiezen. Dit is het oordeel van een speciale commissie van de Verenigde Naties die in Nicaragua toezicht houdt op een eerlijk en vrij verloop van de verkiezingen.

De ONUVEN, sinds augustus vorig jaar op verzoek van president Daniel Ortega actief in Nicaragua, heeft vrijdag haar laatste rapport over de aanloop naar de verkiezingen gepresenteerd. De speciale VN-gezant, Elliot Richardson, zei bij die gelegenheid dat de procedures die tot nu toe gevolgd zijn, garant staan voor een eerlijk verloop van de verkiezingen.

De hoge kiesraad, aldus Richardson, heeft bewezen objectief en onafhankelijk te handelen en heeft er veel aan bijgedragen dat de aanloop naar de verkiezingen in goede banen is geleid. Er zijn de afgelopen maanden wel incidenten geweest, aldus het rapport van ONUVEN, maar Richardson noemde die voorvallen te onbeduidend om er de conclusie aan te verbinden dat de mensen niet in volledige vrijheid hun stem kunnen bepalen.

Die incidenten hadden betrekking op het gebruik van geweld en intimidatie maar, aldus Richardson, naarmate de campagne vorderde namen de incidenten af, terwijl je dan juist een climax verwacht zou hebben.

De verkiezingen in Nicaragua, voor een president en een vice-president, voor het parlement en voor de gemeente- en regionale raden, worden door ongeveer duizend onafhankelijke waarnemers nauwlettend gevolgd. Behalve de Verenigde Naties heeft ook de organisatie van Amerikaanse Staten (OAS) een groep waarnemers gestuurd. Dit is gebeurd op Ortega's verzoek die hiermee probeert te voorkomen dat de Sandinistische regering van fraude beschuldigd zal worden.

Nicaragua, dat door de handelsboycot van de VS in grote economische problemen is gekomen, heeft van veel donorlanden te horen gekregen dat vrije en eerlijke verkiezingen een voorwaarde zijn voor economische steun.

DANIEL ORTEGA

Beurs Tokyo zorgt voor sterke daling

LONDEN — De sterke daling van de aandelenkoersen op de effectenbeurs van Tokyo heeft de westeuropese beurzen vrijdag zeker niet onberoerd gelaten. De Nikkei-index van 225 fondsen in Tokyo zakte met 936 punten en de beursbarometer kwam onder de 35.000-punten uit. Woensdag zorgde Tokyo ook al voor een schrikreactie met een daling van 1161punten. Over de hele week genomen bedraagt de gemiddelde koersdaling in Tokyo bijna zeven procent.

De beurs van Londen reageerde vrijdag met een stevige daling. De Financial Times-index van de honderd fondsen stond op een gegeven moment veertig punten onder het slot van donderdag. Toen in de middag bleek dat Wall Street niet zo sterk omlaag ging als op grond van de gang van zaken in Tokyo verwacht had mogen worden, gingen de Londense koersen weer wat omhoog. De FT-100 kwam uit op 2236,7 punten, 32,5 punten lager dan de voorgaande dag.

In Frankfurt zakte de FAZ-index met 13,65 punten tot een slot van 751,25 punten. Parijs was tegen de draad in. De CAC-index algemeen steeg met 0,76 punt tot 484,64 punten. Eerder op de dag was in Sydney de ALL-Ordinaries index met 27,9 punten gezakt tot 1580,1 punten en in Hongkong moest de Hang Seng-index een verlies incasseren van 44,61 punten op een slot van 2894,31 punten.

Ballast Nedam neemt Gronings bedrijf over

GRONINGEN — Het aannemersconcern Ballast Nedam uit Amstelveen wil het Groningse aannemersbedrijf Bouwborg overnemen. Dit bedrijf heeft een jaaromzet van 60 miljoen gulden en telt 250 medewerkers. De bedrijven zijn fusiebesprekingen begonnen die moeten leiden tot een overneming van de aandelen van de bouwborg groep door Ballast Nedam.

De overname moet leiden tot een bundeling van de aktiviteiten van beide bedrijven in het noorden op het gebied van de burgerlijke en utiliteitsbouw. Volgens de plannen zal Bouwborg na de overneming van het aandelenpakket onder de huidige directie en onder eigen naam als zelfstandige dochter van ballast nedam blijven opereren.

Schade minstens 430 miljoen dollar

Arianneraket ontploft kort na lancering

KOUROU — De lancering van een Arianeraket vanuit Kourou in Frans-Guyana is donderdag even na middernacht mislukt. De raket, die twee Japanse kunstmanen vervoerde, explodeerde zo'n twee minuten na de lancering.

Een woordvoerder van het ruimtevaartcentrum in Kourou vermoedt een mankement in een van de vier brandstoftanks van de raket. De ontploffing gebeurde op een hoogte van tien kilometer tijdens normaal was verlopen... De ontploffing gebeurde op een hoogte van tien kilometer nadat het aftellen voor de lancering volkomen normaal was verlopen. De weersomstandigheden waren ook goed.

Arianspace schort alle voorgenomen vluchten op totdat duidelijk is wat de oorzaak van het ongeluk is, aldus directeur Frederic d'Allest. Het was de 36e Arianeraket die vanuit Kourou zou worden gelanceerd. De explosie is een tegenvaller voor het goed draaiende Arianeproject, dat sinds december 1979 loopt.

Het voorlaatste ongeluk met een Arianeraket dateerde van mei 1986. Daardoor liep het lanceerprogramma anderhalf jaar vertraging op. In september 1987 pakte men de draad weer op en sindsdien werden 17 raketten aan een stuk met succes gelanceerd, zij het vrijwel telkens wel met het nodige oponthoud.

Het succes van Arianespace is een gevolg van de explosie van het Amerikaanse ruimteveer Challenger. Washington besloot daarna geen commerciele satellieten meer met shuttles mee te sturen en schakelde particuliere bedrijven in. Arianespace heeft nu de helft van de markt in handen, met een huidige orderportefeuille die zo'n 4,5 miljard gulden bedraagt.

De twee Japanse kunstmanen kostten 430 miljoen dollar, en als de verzekeringspremies en de lanceerkosten erbij worden opgeteld 600 miljoen dollar, zo zei Jungi Inoue van satellite communications corporation die een van de opdrachtgevers was.

Vanwege het ontsnappen van nitraat na de explosie kregen de 12.000 inwoners van Kourou via de radio de waarschuwing binnen te blijven en de ramen gesloten te houden. Een uur later kon het "huisarrest" worden opgeheven. Journalisten en de Franse minister van begroting, Michel Charasse, mochten ook zo lang het ruimvaartgebouw niet uit.

Woensdag was er al een incident waarbij door de plotseling opgestoken wind bij het vullen van de brandstoftanks stikstofdioxyde vrijkwam. Een deel van het ruimtevaartcentrum moest toen ontruimd worden.

Duarte dood

SAN SALVADOR — De voormalige president van El Salvador, Jose Napoleon Duarte, is vrijdag overleden. Dat heeft de persoonlijke arts van Duarte, Jose Luis Saca, meegedeeld.

Duarte was al sinds twee jaar ernstig ziek. Hij leed aan lever- en maagkanker. De 64-jarige ex-president, die in de jaren tachtig aan het hoofd stond van enkele Salvadoraanse regeringen, overleed in zijn woning in San Salvador.

Zaken open op maandag

WILLEMSTAD — Maandag 26 februari a.s. zullen zaken in Punda en Otrobanda open zijn tussen 9.00 en 14.00 uur, in verband met het bezoek van de Carla Costa (750 passagiers) aan Curaçao. De DMO zorgt die morgen voor kai orgel muziek op het Gomezplein.

"De strijd wordt heviger"

Ook ABVO houdt ledenvergadering

WILLEMSTAD — De ambtenarenvakond ABVO zal volgende week na een vergadering met de gedelegeerden een datum vaststellen voor een buitengewone algemene ledenvergadering inzake intensivering van de strijd voor herinvoering van de verschillende bevrorenarbeidsvoorwaarden.

Meer informatie hierover kunnen de leden bij de departementen en diensten van lands- en eilandsoverheid, de overheids NV's, stichtingen en SVB binnenkort verwachten, melden ABVO voorzitter Frits Brito en sekretaris S. Heerenveen in een persbericht.

Dat verscheen naar aanleiding van vergaderingen die het ABVO-bestuur afgelopen woensdag en donderdag hield inzake de herinvoering van voorwaarden. Dat waren ook de eisen van de vakbonden BTG en Sitek die deze week stakingen uitriepen.

De ABVO, zo wordt gesteld, begon reeds in 1983 een strijd om herinvoering van die rechten; dat gebeurde schriftelijk en middels vergaderingen met de overheden, waarvan de laatste op 19 februari plaats vond. Toen werd afgesproken dat de regeringen nog zullen reageren op de laatste ABVO-voorstellen. Het betreft hier voorstellen inzake onder meer gelijke betaling voor man en vrouw, indexering, periodieke verhoging, vakantie-uitkering en functie-evaluatie.

Wat de deze week gehouden acties betreft, meldt het ABVO-bestuur dat deze vakbond niet door de vakbonden in kwestie (BTG, Sitek) werd ingelicht. Wel is de ABVO solidair.

De ambtenarenbond zal nu in overleg met de gedelegeerden een standpunt gaan bepalen en die aan de buitengewone ledenvergadering voorleggen. De leden zullen uiteindelijk het mandaat geven over de door de ABVO te nemen stappen, aldus het persbericht, waarin verder nog staat dat de vergadering met de gedelegeerden op woensdagavond om zeven uur gehouden wordt in het ABVO-centrum.'We menen dat de overheid met aanvaardbare voorstellen moet komen. De ambtenbaren hebben voldoende offers gebracht. De mogelijkheid is niet uitgesloten dat we de strijd zullen intensiveren.'

Ingezonden

Middel erger dan kwaal

GEACHTE Hr, Errol Cova,

Toen de kinderen op school in 1963 poedermelk kregen in plaats van verse melk die ze al honderd jaar kregen als schoolvoeding, gingen de onderwijzers voor de belangen van het kind en het algemeen belang ook niet de straat op.

De boerenstand was blij met de leverantie van schoolmelk ook al zijn er maar 200 schooldagen per jaar. De overige 165 dagen van het jaar was er geen afzet van melk aan de scholen en moest de boer maar zien hoe hij dat zelf regelde.

Het was voor de boerenstand van essentieel belang om 200 dagen van het jaar verse melk voor schoolmelk te kunnen leveren.

Door poedermelk verplicht te stellen voor schoolvoeding is de gehele boerenstand geliquideerd en werden 2000 rustige werkzame mensen op het land brodeloos.

De boeren moesten hun 6000 koeien waar ze generaties lang voor hadden geploeterd, laten afslachten van ellende en alles inleveren wat met veel zorg en moeite was opgebouwd.

Voor mij behoeven onderwijzers niet de straat op te gaan omdat ze het zo slecht hebben in onze gemeenschap. Wat moeten dan de mensen doen die hun hele leven voor de gek worden gehouden 'met een dooie mus', geen werk hebben, een fooi krijgen en in veel moeilijkere levensomstandigheden verkeren dan onze onderwijsstand op Curaçao?

Ook de straat opgaan!!! Nee, dat is geen oplossing.

Die wachten ook op het tijdstip dat Curaçao een Provincie van Nederland wordt, naar mijn mening het enige redmiddel om orde op zaken te stellen voor ons allemaal.

WIETSE A. DE VRIES
Curaçao

Ingezonden

Hirsch Ballin en de vierdeling

ZOU HET niet een mooie oplossing van veel problemen zijn met een lichtere Koninkrijksstructuur te komen, door vier rijksdelen te vormen: Nederland, Aruba, de combinatie Curaçao/Bonaire en de drie Bovenwinden?

Op korte termijn mogen we van minister Hirsch Ballin een uitgewerkte schets verwachten van een nieuw staatkundig samenwerkingsverband, lezen we in de Amigoe van 8 februari 1990.

De Tweede Kamer was al direkt enthousiast over deze verdeling van het Koninkrijk der Nederlanden, de reacties van de kleine eilanden St. Eustatius en Saba waren minder juichend.

Uit zijn argumentatie komt minister Hirsch Ballin over als een voorzichtig en eerlijk mens, die zich niet wil ontdoen van de Antillen 'om van het gezeur af te zijn'. Niet slechts uit oogpunt van fatsoen, maar ook vanwege de verbondenheid.

Ik ben heel blij met deze wijze van benaderen en met het doel: het zoeken naar een stabiele bestuurlijke situatie voor de Antillen.

De uitwerking: Voor Nederland en Aruba: geen probleem, dit worden rijksdelen.

Bonaire/Curaçao: Hier komt een probleem om de hoek. Hirsch Ballin stelt voor de kostbare en ondoelmatige dubbele bestuurslaag te laten verdwijnen, en kiest daarbij voor de oplossing die thans voor de Koninkrijksregering geldt.

Nu is het zo, dat als er over Koninkrijkszaken beslist moet worden, het Nederlandse kabinet uitgebreid wordt met twee ministers, nl. de Gevolmachtigde ministers van de Nederlandse Antillen en Aruba.

In die setting heeft Nederland altijd de meerderheid als het op stemming aankomt, iets wat nooit tot brandende problemen heeft geleid.

De nieuwe constructie voor Bonaire/Curaçao zou betekenen, dat de Bestuurscolleges van Curaçao en Bonaire blijven zoals ze zijn, waarbij de gedeputeerden van Curaçao tevens minister zijn van Bonaire/Curaçao. Indien er beslist moet worden over zaken, die beide eilanden betreffen, dan wordt het Bestuurscollege van Curaçao even Ministerraad genoemd en aangevuld met een Bonaireaan (Gedeputeerde/Minister).

Als straks Curaçao gewoon het tekort van de begroting van Bonaire mag dekken, in het kader van een 'zorgverbreding', hoe afhankelijk wordt Bonaire dan? Of zal de billijke lasten verdelen die uit de bus moet komen, betekenen, dat Aruba en Nederland samen met Curaçao begrotingssteun aan Bonaire gaan geven?

Het is de vraag of deze constructie voor Bonaire acceptabel is, want Curaçao krijgt een sterk dominerende functie.

Voor de Bovenwinden zou hetzelfde model gelden, met St. Maarten als zwaartepunt, aan te vullen met vertegenwoordigers van St. Eustatius en Saba, die altijd in de minderheid zullen zijn.

We lezen, dat minister Hirsch Ballin zich realiseert, dat de vormgeving van het Bovenwindse 'rijksdeeltje' langzamer zal gaan, dan de combinatie Curaçao/Bonaire.

Mijns inziens kan de voorgestelde vierdeling zeer wel een stabiel eindpunt voor de staatkundige structuur betekenen, maar zullen de eilanden eerst door de fase van losse 'zelfstandige' eilanden moeten gaan, die daarna, vanuit de eigen verantwoordelijkheid en eigen wensen naar grotere staatkundige verbanden willen groeien.

Tenslotte:

Over de Bovenwinden kan ik moeilijk oordelen, voor Bonaire/Curaçao geldt, dat een gedwongen huwelijk snel tot echtscheiding kan leiden. Willen de partners uit vrije wil samen op weg, dan moet er van te voren ook de reële mogelijkheid geboden worden, dat elk zijns weegs gaat.

De dekolonisatie van de Engelse Caribische koloniën heeft deze langdurige en kostbare weg reeds te zien gegeven, eerst een groot staatsverband, een uiteenvallen, en nu een steeds meer naar elkaar toe groeien.

Hirsch Ballin ziet al ver vooruit, maar het zal langer duren dan hem lief is, voor wij het hier ook inzien.

DRS. ADRIAAN VAN DER HOEVEN
Curaçao

Goed einde van High Quality

... Gouverneur mr Jaime Saleh (vierde van rechts) bij High Quality ...

WILLEMSTAD — Zes dagen na de dropping van de 21e en 22e compagnie op Westpunt is vanmorgen de oefening High Quality tot een einde gekomen.

In de loop van vrijdag werden de plannen voor de eindaanval gemaakt en namen de 'blauwe' troepen hun posities in rondom de vlakte van Hato.

Zaterdagmorgen vroeg om 05.30 uur vond de grote aanval plaats op de 'oranje' troepen, die zich inmiddels hadden teruggetrokken en ingegraven rondom het vliegveld Hato. Na hevige vuurgevechten werden eerst de westelijke 'vijandelijke' troepen uitgeschakeld, waarna de 'blauwe' troepen ook van de kant van Mahuma en Seru Rondo naar Hato konden oprukken, de 'oranje' partij volledig vernietigend.

De oefening High Quality is goed verlopen; interne procedures werden getest, tactische aanvallen en amfibische omwattingen uitgevoerd waarbij de samenwerking tussen de 21e compagnie en de Antmil van Curaçao, de 22e compagnie en de Arumil van Aruba, de rubberbotengroep, de Hr.Ms. Banckert en Hr.Ms. Woerden en het 336-Squadron werd gekenmerkt door een optimale inzet van alle deelnemers.

Wederom is gebleken dat de coördinatie van zoveel mannen en eenheden te land, ter zee en in de lucht uitsluitend door een daartoe goed getrainde en professionele staf zoals de commandant van de tweede amfibische gevechtsgroep en zijn tactisch hoofdkwartier uitgevoerd kan worden.

De eenheden hebben gedurende de week in het veld enorme welwillendheid ondervonden van de kant van de bevolking in de oefengebieden in de vorm van het afstaan van terrein en accommodatie, het verstrekken van water en bovenal het medeleven.

Tot zover een persbericht van de Koninklijke Marine.

Politie gaat optreden

Automobilisten hebben lak aan versperringen

WILLEMSTAD — Terwijl de kinderkarnavalsoptocht gisteren over het algemeen rustig verlopen is en de politie slechts hier en daar hoefde op te treden, is wel opvallend dat vele automobilisten lak hebben aan wegversperringen. Men haalt er de verschillende afzettingen, die er neergzet werden voor de veiligheid van de voetgangers weg en rijdt gewoon door. De politie zal morgen, ter gelegenheid van de grote optocht, extra oplettend zijn en zonder meer optreden indien dat nodig blijkt te zijn.

Zo liet politie- woordvoerder Mando Davelaar aan de Amigoe weten. Hij zei dat het gisteren wat de politie betreft relatief goed verlopen is. Op de gebruikelijke herrieschoppers na, heeft het publiek zich redelijk goed gedragen. Anders was dat echter met bepaalde automobilisten die met name in de buurt Panama in Otrobanda de wegversperringen eigenhandig verwijderden om door te kunnen rijden. Dit leidt tot gevaarlijke situaties voor voetgangers. Die versperringen zijn er voor hún veiligheid, aldus de woordvoerder, die meldde dat de politie dit fenomeen morgen extra in de gaten zal houden.

Hij herinnerde eraan dat Otrobanda morgen tot acht uur 's morgens voor het verkeer toegankelijk is; voor Punda is dat tot tien uur het geval. Daarna kunnen er geen auto's meer in of uit, tot na het voorbijtrekken van de optocht.

Behalve de gebruikelijke politieposten in Otrobanda en Punda (respectievelijk Molenplein en Wilhelminaplein) werden er ter gelegenheid van de grote optocht ook enige hulpposten ingesteld en wel één in de Boerhavenstraat (Otrobanda-telefoon 625901) en één in de Nuyensweg (omgeving Penstraat- telefoon 611975).

Winkels langs de karnavalsroute open

WILLEMSTAD — In verband met de Karnavalsaktiviteiten op 24 en 25 februari (Gran Marcha) en 27 februari (Rei Momo), hebben het Departement van Handel, Industrie en Werkgelegenheid en het Departement van Arbeid en Sociale Zaken vergunning verleend aan de winkels langs de Karnavalsroute, om naast de normale openingstijden, tevens gedurende de navolgende dagen en uren open te mogen zijn en arbeid te doen verrichten, met inachtneming van de bepalingen in de Arbeidsregeling.

- zaterdag 24 februari 1990: 21.30 — 24.00 uur.
- zondag 25 februari 1990: 0.00 — 16.00 uur.
- dinsdag 27 februari 1990: 21.30 — 24.00 uur.

Aan de vergunning zijn als nadere voorwaarden verbonden, dat voor uren buiten de vaste tijden het personeel slechts gehouden is op basis van vrijwilligheid arbeid te verrichten en overwerk vergoed dient te worden konform de wettelijke regeling. Het personeel mag niet meer dan 11 (elf) uur per dag en maximaal 55 (vijfenvijftig) uur per week arbeid verrichten.

Voor de toepassing van het geldende verbod van nachtarbeid voor vrouwen en voor jeugdige personen wordt als nacht vastgesteld de tijd tussen 22.00 en 9.00 uur, rspectievelijk 19.00 en 7.00 uur.

Afschrift van deze vergunning is verkrijgbaar ten kantore van de DMO in het Kamer van Koophandelgebouw aan de Kaya Junior Salas 1.

HET WEER

WEERSVERWACHTING geldig tot morgenmiddag 12.00 uur l.t.

Licht tot half bewolkt met voornamelijk gedurende de nacht-en ochtenduren kans op een enkele plaatselijke bui. Matige tot vrij krachtige oostelijke wind. (tussen 08 en 22 knopen).

Weeroverzicht: In de komende 24 uur zal de vochtigheid in de onderste luchtlagen net voldoende zijn om op de Benedenwindse eilanden een enkele lichte bui tot ontwikkeling te doen komen.

Verdere vooruitzichten voor het karnavalsweek-einde: overwegend licht tot half bewolkt en de kans op buienaktiviteit zal beperkt blijven tot slechts een enkele plaatselijke bui.

TV-special via TeleCuraçao

Eega's politieke leiders aan het woord

WILLEMSTAD —Politiek portret is de naam van een TV-special die de komende weken, tot voor de Statenverkiezingen, via TeleCuracao te zien zal zijn en waarbij de eega's van de politieke leiders aan het woord komen.

De uitzendingen vinden plaats op woensdag en vrijdag om negen uur 's avonds. Op 28 februari komt Mirna Hueck-Prins, echtgenote van SI/Fol-leider George Hueck aan het woord, gevolgd door Aireen Martilia-Mercilia, vrouw van PAN-leider Carlos Martilia op 2 maart. Op 7 maart is mevrouw Joyce Martina Luitjes aan de beurt. Zij is de echtgenote van MAN-leider Don Martina. Niels Liberia, de echtgenoot van NVP-leider Maria Liberia-Peters, zal 9 maart te zien zijn, terwijl Cielita Diaz-Pietersz, echtgenote van DP-leider, Agustin Diaz, op 14 maart aan het woord wordt gelaten.

De programma's duren elk 45 minuten en worden gepresenteerd door Reyna Joe van TeleCuracao.

Velen hebben zich deze week tijdens de acties van de vakbond voor onderwijzend personeel, Sitek, afgevraagd waar de Antilliaanse minister van Onderwijs, Ellis Woodley, was. Waarnemers gaven vanmorgen het antwoord aan de Amigoe op deze brandende vraag: 'Minister Woodley volgde de gebeurtenissen - de bijeenkomst op het Fortplein in elk geval- vanachter de shutters in het gebouw van de Raad van Ministers. Hij leek ons zeer zenuwachtig'.

Maar waarom heeft de minister zich nergens vertoond of zich nergens mee bemoeid?

'De minister stelde zich op het standpunt dat hij er niets mee te maken heeft, omdat het hier om een arbeidsconflict gaat, aldus de waarnemers.

Het onderwijs lag plat; dat gaat hem als minister van Onderwijs toch wél aan?

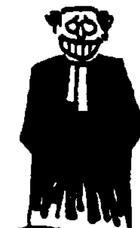
De waarnemers: 'De minister had belangstelling voor de affaire. Hij keek toch vanachter de shutters naar het gebeuren?!'

LEZERSONDERZOEK

Q Wat is de corrupste beroepsgroep? (maar één hokje zwartmaken)

☐ DE POLITICUS

☐ DE TAXI-CHAUFFEUR

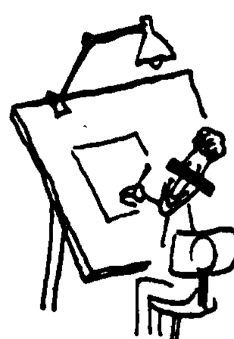

☐ DE ADVOCAAT

☐ DE POLITIE-FUNCTIONARIS

☐ DE JOURNALIST

☐ DE ZAKENMAN

☐ DE AMBTENAAR

☐ DE POLITIEKE TEKENAAR

SELIKOR-WERKNEMERS HALEN ACHTERSTAND IN

Acties opgeschort

WILLEMSTAD — De stakingen van het onderwijspersoneel en de leden van de vakbond BTG zijn opgeschort. Zo bevestigden vandaag BTG-voorzitter Nildo Concension en Sitek-voorzitter Errol Cova aan de Amigoe. Dit betekent dat het personeel van de reinigingsdienst Selikor vanaf gisteren weer aan het werk is en een noodschema afwerkt om de achterstand als gevolg van de drie dagen durende actie, eerder deze week, in te halen. De onderwijsstaking wordt voorlopig opgeschort nu een commissie van goede diensten werd ingeschakeld om te bemiddelen. De commissie, bestaande uit Ennia- directeur Louis Santine, UNA-docent dr Rupert Silberie en ex-premier Ronchi Isa, zat reeds aan tafel met de vakbond, de centrale en eilandelijke overheid en ontmoet de Sitek vanmiddag weer. Volgens Cova staat de bond open voor de bemiddelingspoging, maar zal de actie volgende week donderdag bij hervatting van de lessen onverkort voortgezet worden, indien men om de tuin geleid wordt en een oplossing uitblijft. Premier Maria Liberia-Peters hield gisteravond weer een nationale rede via radio en tv: daarin kondigde ze aan, dat de overheid reeds besloten heeft dat de gelijkstelling van salarissen gefaseerd over vijf jaar zal plaats vinden met terugwerkende kracht tot één januari 1990. Cova reageerde vanochtend ietwat geprikkeld. 'We zitten in een onderhandelingsfase en dan is het ongebruikelijk dat één van de betrokken partijen dan naar buiten toetreedt.'

Aan de vooravond van de grote karnavalsoptocht werd druk vergaderd en bemiddeld, nadat Curaçao deze week in het teken stond van acties en stakingen.

TOENADERING

De vakbond BTG, die deze week alle Selikor- werknemers en later ook de LVV en DOW- arbeiders wist te mobiliseren, zat op donderdagavond aan tafel met het bestuurscollege. Dat gebeurde nadat eerder op de dag Selikor- hoofd, Jean Francisco en gedeputeerde Tolinni Pieterz de leiding van de vakbond benaderd hadden met het verzoek aan de onderhandelingstafel te gaan zitten. Voor de vakbond was die benadering een goed teken: men probeert immers al tijden een gesprek te krijgen over een 20-tal punten, waaronder de herinvoering van periodieken, de indexering en de vakantie-uitkering.

ZWART OP WIT

Op donderdagavond zat een BTG- delegatie vanaf 8 uur tot na middernacht aan tafel met zowat het voltallige bestuurscollege. Over die bespreking blijkt de BTG-voorzitter tevreden. Toegezegd werd immers dat een commissie twee weken zal uittrekken om alle door de BTG naar voren gebrachte punten te bestuderen. 'De overheid zal de resultaten van dat onderzoek twee weken kunnen analyseren, daarna, over circa één maand, uitsluitsel aan de vakbond zal worden gegeven [illegible], aldus de BTG-[illegible]. Beslissingen zullen [illegible]. De garantie kregen men zwart op wit,' stelde Concension vandaag in gesprek met de Amigoe.

Doorslaggevend voor de BTG was de toezegging van het BC dat gewerkt wordt aan een geheel nieuwe - hogere - schaal voor de Selikor-werknemers en dat ook de overige arbeiders in overheidsdienst een loonsverhoging kunnen verwachten.

OVERTIME

Opschorting van de staking, die zo bleek door álle Selikor werknemers gesteund werd, betekent dat er nogal wat achterstallig werk verricht zal moeten worden. De Selikor-leiding draaide een inhaalschema in elkaar, dat in verband met de karnavalsoptochten- vooral gericht is op de binnenstad. Ook wordt speciale aandacht besteed aan de zaken in Willemstad die na drie dagen veel vuilnis voor de deur hebben staan. Er zullen nogal wat overuren gedraaid worden, vooral ook omdat ingaande maandag het normale schema voor de rest van de wijken afgewerkt zal worden, meldde de voorlichter van Selikor gisteravond tijdens het tv-journaal.

RARE DINGEN

BTG- voorzitter Consencion verklaarde vanmorgen aan de Amigoe dat stopzetting van de actie onder voorbehoud plaats vond: zo zal men de werkzaamheden van de commissie nauwlettend volgen en de reactie daarop van de overheid. Mochten er 'rare dingen' gebeuren, die uitwijzen dat deze zaak niet ernstig wordt aangepakt, dan zal de BTG weer net zo hard acties afkondigen. waarschuwde de voorzitter.

TIJDELIJK

Een soortgelijke boodschap had vanmorgen Sitek--voorzitter Errol Cova. Hij bevestigde dat de Sitek accoord ging om via de commissie van goede diensten te onderhandelen en dat de acties opgeschort werden. 'Ik zeg daarbij wel duidelijk dat ze 'tijdelijk' opgeschort werden. We staan open voor bemiddeling en zullen daaraan onze volledige medewerking verlenen. Dit neemt niet weg dat we voor dindsdagochtend (een schoolvrije dag, RED.) weer een algemene ledenvergadering hebben belegd en dat we donderdag, als de school weer moet beginnen, de actie voortzetten als er geen bevredigende resultaten zijn geboekt,' aldus de Sitek-voorzitter.

Hij is niet erg te spreken over het feit dat gisteravond de premier een nationale rede hield, waarin ze onder andere aankondigde dat de gelijkstelling van lonen gefaseerd zal plaats vinden beginnende op één januari dit jaar. Mevrouw Liberia stelde toen ook met klem dat deze problematiek het onderwerp is geweest van legio onderzoeken, studies en vergaderingen. Ze wilde daarmee aantonen dat er aan gewerkt wordt. Omdat er nogal wat miljoenen, ongeveer 30 miljoen per jaar, mee gemoeid is, blijkt het een bijzonder moeilijk oplosbaar probleem. Uitbetaling in één keer zou betekenen dat de overheid leningen zou moeten aangaan, hetgeen een negatief effect zal hebben op het proces voor de sanering van de [illegible] en de economische groei, aldus de premier, die een dringend beroep deed op alle betrokkenen dat goed voor ogen te houden en vooral geduldig te zijn. 'We zien een licht. We zitten op de goede weg.' De RVD publiceerde op donderdag een twee-tal persberichten waarin meegedeeld wordt dat men zowel de ABVO als de politievakbond heeft uitgenodigd voor besprekingen. Die vonden gisteren plaats.

MISLEIDEND

De rede van de premier viel bij de Sitek-voorzitter niet in goede aarde. Volgens Cova is het immers niet juist dat één van de partijen in een bemiddelingsfase naar buiten toe treedt met zijn mening. 'Dit is een ongebruikelijke gang van zaken. 'De informatie die de premier gaf noemde hij 'misleidend' en de boodschap dat de uitbetaling gefaseerd zal plaats vinden opmerkelijk. 'Ze geeft onjuiste informatie en dat toont daarmee in feite aan dat de overheid eigenlijk niet tot een oplossing wil komen, maar beslissingen wil opleggen,' meldde Cova. Hij zei desgevraagd dat de vakbond toch bereid zal zijn verder te onderhandelen en open staat voor de bemiddelingspogingen van de commissie van goede diensten. 'Ons gaat het om de erkenning van het recht op gelijktrekking. Dat recht mag niet gefaseerd erkend worden. Over de gefaseerde uitbetaling kan onderhandeld worden.'

VASTBERADEN

Opmerkelijk was volgens de Sitek-voorzitter ook de mededeling van de premier dat met alle vakbonden lang en breed onderhandeld werd. Voor de Sitek, die de meeste vrouwelijke ambtenaren vertegenwoordigt, was dat namelijk zeker niet het geval. Omdat voortzetting van de actie, wegens de karnavalsvakantie, nu geen zin heeft en het bemiddelingsaanbod aanvaard werd, zijn alle acties opgeschort, verklaarde Cova vanochtend. Een Sitek-delegatie zal vanmiddag met de commissie aan tafel zitten. Op dinsdagochtend acht uur wordt weer een algemene ledenvergadering belegd. Cova verwacht weer dat die goed bezocht zal zijn en dat de leerkrachten er niet voor zullen schromen de actie op donderdag voort te zetten, mocht dat nodig blijken. 'Sommige mensen nemen ons niet au serieux. Dat is ze wel aangeraden. De Sitek-leden zijn vastbesloten en vastberaden,' zei Errol Cova.

COMMENTAAR

Vreemde geur

VAN DE RADICALE stakings-actie van de vakbond voor onderwijzend personeel, Sitek, is weinig overgebleven; de actie heeft in elk geval sterk aan geloofwaardigheid ingeboet nu deze werd opgeschort tot vermoedelijk aanstaande donderdag.

Op het moment dat werd besloten om de staking afgelopen donderdag te beëindigen, was de regering immers nog niet akkoord gegaan met de bemiddeling van de Commissie van Wijze Personen en had de regering geen enkele toezegging gedaan. Het terrein lag nog even braak als bij de aanvang van de demonstraties en werkonderbrekingen, zij het met meer puin.

Bij de beslissing van de Sitek-topmannen lijken andere motieven een rol van doorslaggevende betekenis te hebben gespeeld.

Allereerst: Op het moment dat werd besloten om op dinsdag 20 februari de staking voor een onbepaalde tijd voort te zetten, konden de leerkrachten niet vermoeden dat Pluvius het kinderkarnaval zou wegspoelen en dat een herhaling daarvan vrijdag 23 februari zou plaats vinden.

Woensdag 21 en donderdag 22 februari werd er nog gestaakt, maar er werd geen akkoord bereikt; de regering week geen streep van haar standpunt om de gelijktrekking van de salarissen van mannelijke en vrouwelijke leerkrachten te faseren over een periode van vijf jaar.

Vrijdag 23 februari, de dag van de karnavalsoptocht voor de kinderen, naderde met rasse schreden.

Indien de leerkrachten hun staking ook op die vrijdag -gisteren - hadden voortgezet, zou het kinder-karnaval zijn mislukt. Een groot aantal leiders en leidsters van de jeugdgroepen bestaat uit leerkrachten, terwijl er ook nog groepen aan deelnamen die scholen vertegenwoordigen. Dat de leerkrachten de kinderen schooldagen hadden ontnomen, daarvoor zouden de leerlingen nog wel begrip kunnen opbrengen, maar indien hun karnavalsoptocht was getorpedeerd, dan hadden de 'juffrouwen' en 'meneren' de sympathie van hun leerlingen wel kunnen vergeten.

Bovendien nam een grote groep, gesponsord door Sitek, aan de optocht deel. Een investering van toch enkele duizenden guldens dreigde verloren te gaan!

Hadden de leerkrachten gisteren, vrijdag, ook gestaakt, dan zouden zij over een periode van vijf dagen - tot en met woensdag - geen salaris hebben ontvangen; en had de staking - om de geloofwaardigheid te behouden - donderdag moeten worden voortgezet. Voor de regering bestond er geen enkele reden om in die dagen een oplossing aan te dragen: er behoefde namelijk geen cent aan de leerkrachten te worden uitgekeerd, terwijl de leerlingen toch al vrij hadden.

Van Sitek-zijde is gesteld, dat de staking was uitgeroepen niet zozeer om een financiële kwestie, maar om 'principes'. Welnu, dan hadden de leerkrachten alle konsekwenties moeten aanvaarden en was er gisteren ook gestaakt.

Dinsdag evalueert de vakbond de stand van zaken. Tijdens die bijeenkomst dienen de leerkrachten zich goed te realiseren, dat hun actie een vreemde geur zal krijgen als er donderdag wederom wordt gestaakt.

Precedenten

TIJDENS de acties van de leerkrachten zijn enkele precedenten geschapen, die nare gevolgen kunnen hebben in de toekomst wanneer andere groepen werknemers hun ongenoegen zullen uiten.

Onaangekondigd en zonder toestemming van het plaatselijk hoofd van politie, de gezaghebber van Curaçao, werden demonstraties en bijeenkomsten gehouden in de straten en op de pleinen. Pas op het moment, dat burgers door stakende leerkrachten werden lastig gevallen - hetzij als voetganger, hetzij als autobestuurder - werd een verbod afgekondigd. Terwijl het in het verleden is voorgekomen, dat er onmiddellijk wordt opgetreden indien zonder toestemming een feestje wordt gebouwd in een hofje.

Het feit, dat de poorten naar het Fort Amsterdam werden geopend voor demonstrerende leerkrachten, werpt eveneens vragen op. Zoals: zouden actie voerende Selikor-leden van een vakbond ook zijn toegelaten?

De verdediging dat hiertoe werd besloten om 'de spanningen weg te nemen' gaat niet op: in een democratie gelden voor iedere burger dezelfde rechten en plichten.

Ook de gouverneur van de Nederlandse Antillen heeft met de ontvangst van de Sitek-delegatie de weg naar het gouvernementspaleis vrijgemaakt voor alle stakende werknemers. Hij had het besluit om met de delegatie in overleg te treden, dienen te nemen na ruggespraak met de minister-president. De gouverneur draagt immers geen politieke verantwoordelijkheid als constitutioneel hoofd van de regering.

Kennelijk heeft de nieuwe gouverneur nog moeite met zijn nieuwe positie binnen de Antilliaanse gemeenschap en is hij zijn vorige functie als president van het Gemeenschappelijk Hof van Justitie van de Nederlandse Antillen en Aruba nog niet vergeten.

Deze precedenten kunnen zijn geschapen uit twee mogelijkheden:

óf in het Fort en te Scharloo is men niet geheel op de hoogte van de spelregels;

óf in het Fort en te Scharloo heerst een angst voor de macht van Sitek (Errol Cova).

Polititie wil meer man op de straat

ORANJESTAD — Aan de minister van justitie mr Hendrik Croes en commissaris van politie Arie Rasmijn werden gisteravond door de politie vakbond SPA telegrammen gezonden. Tijdens de SPA-vergadering waarbij de karbavalsroute werd besproken, bleek dat de leden meer politie personeel morgen bij de route parade op straat wensen. Dit geldt voor alle rangen van hoog tot laag.

AGENDA ARUBA

KANTOORUREN AMIGOE: 08.00-12.00/14.00-17.30 uur; zaterdag gesloten.

TELEFOON: 24333. Voor spoedgevallen na kantoortijd: 21639, 22316 en 24508. Pageboy 127-743.

TELEFAX: 22368.

BANKREK. nr 10.815.445 Banco di Caribe.

POLITIE: 100

ALARMCENTRALE: 115.

ZOEKERTJES verschijnen op dinsdag en vrijdag en kunnen iedere dag tussen 08.00-12.00/14.00-17.00 uur worden opgegeven; behalve op zaterdag. Alleen zoekertjes, die op maandag en donderdag vóór 10.00 uur binnen zijn, kunnen de dag daarop (dus dinsdag en vrijdag) verschijnen.

BIOSCOPEN
geen voorstellingen.

* * * * * *

* * * * * *

WACHTREGELING DOKTOREN
(van 18.00-07.00 uur):
Oranjestad, Madiki, Tanki Flip, Noord, Tanki Leendert, Paradera en Sta Cruz: dokter E. Laclé, Seroe Pita 54-B, tel.: 23379/28442.
Pos Chiquito, Savaneta en San Nicolas: dokter E. Weststrate, via Centro Medico San Nicolas (tel.: 48833).

* * * * * *

NARCOTICS ANONYMOUS HELPLINE: tel.: 38989 (24 uur per dag).

* * * * * *

VOOR BRANDGEVALLEN, ongelukken of een of ander ongeluk gelieve Alarmcentrale op te bellen, tel.: 115)

* * * * * *

FADA (Paardenbaaistraat 8, tel.: 32999): voor inlichtingen omtrent preventie alcohol/drugsmisbruik.

* * * * * *

TELEARUBA
ZATERDAG: 18.00 Father Murphy: 'Wills Surprise'; 18.52 Style with Elsa Klensch; 19.13 Big Story; 19.32 Crossfire; 20.00 Nos ku nos; 21.00 CNN International news; 21.30 Just for the record 21.51 Estreno: 'Earth II'; 23.30 Sports late night; 24.00 Sluiting.

ZONDAG: 18.00 Spotlight on sports; 19.00 Karnaval special: 'Carnival in Quebec'; 19.30 Showtime; 20.30 Movie 'Assignment Munich'; 22.00 Live uitzending uit Trinidad and Tobago van 'Dimanche Grass, Calypso finals en King & Queen of Bands; 01.00 Sluiting.

MAANDAG: 18.00 Duck tales: 'Down and out of Doughburg'; 18.25 The why's & wherefores: 'Why does water bubble when it boils'; 18.36 Karnaval special: 'Samba fever, Carnival in Rio'; 19.06 Wired; 20.00 Karnaval special: 'Aruba's grote karnavalsparade'; 22.00 Movie: 'Sex against the rock'; 24.00 Sluiting

* * * * * *

DINSDAG
DIVERSEN
BIJBELMUSEUM: geopend op elke werkdag van 10.00-12.00 uur en zondag van 11.00-12.00 uur in de protestantse kerk.

MUSEO HISTORIKO ARUBANO: openingstijden maandag t/m vrijdag van 09.00-12.00/16.00-19.00 uur; zaterdag van 09.00-12.00 uur.

BUREAU LEVENS-, GEZINS- EN HUWELIJKSMOEILIJKHEDEN (Layex Building, Wilhelminastraat 19): iedere werkdag van 07.30-12.00/13.00-16.30 uur (ook mogelijk afspraak te maken via tel.: 23145 of 25111).

BIBLIOTHEEK CENTRO DI BARRIO DAKOTA (openingstijden): dinsdag van 16.00-20.00 uur en vrijdag van 17.00-19.00 uur.

Verkeersdode op Aruba

ORANJESTAD — Op de Sasakiweg, komende van de richting grote hotels, vond vrijdagochtend kort na half vier een dodelijk verkeersongeval plaats. Het slachtoffer — de 22 jarige Sherina Michelina Arends van Poschiquito 19b — reed als duo passagier mee op een motor die bestuurd werd door de 28 jarige G.M.

Op een gegeven ogenblik verloor G.M. — vermoedelijk door te hoge snelheid — de macht over het stuur, ging rechts rijden en vloog de weg af. Beiden werden van de motor geslingerd en kwamen op de rotsachtige bodem terecht. Het slachtoffer — dat geen helm droeg — raakte zwaar gewond aan het voorhoofd en overleed ter plaatse, terwijl de bestuurder die wel een helm droeg met de schrik vrij kwam.

Naar de juiste toedracht wordt een onderzoek ingesteld. Met dit ongeval eiste het onveilige verkeer op Aruba voor dit jaar de tweede verkeersdode.

Sonesta en Meta bouwen aan olympisch zwembad

ORANJESTAD — Sonesta hotel Aruba en Meta Corporation gaan op eigen kosten het olympisch zwembad te Savaneta bouwen. De werkzaamheden zullen worden uitgevoerd door associated transport company nv.
Sonesta en Meta geven dit 'cadeau aan de gemeenschap' ter gelegenheid van de aanstaande officiële opening van het Sonesta Aruba hotel.
Begonnen zal worden met het schoonmaken van het terrein waarop het zwembad zal worden aangelegd, gevolgd door het graven van de bouwput. Hierna zal het terrein geëffend worden voor de bouw van het zwembad en bijbehorende faciliteiten. Sonesta en Meta zullen verder het beton voor het zwembad alsmede een gelijke hoeveelheid beton voor aanleg van de tribune's leveren.
Ook zullen door Sonesta en Meta drie terreinen worden schoongemaakt die als sportvelden voor de gemeenschap zullen dienen.

'ARUBANEN NOG TE VAAK CONTRACTANT'

Golden Tulip kiest voor FTA

ORANJESTAD — Aan het referendum dat gisteren in Golden Tulip Aruba Caribbeanhotel werd gehouden konden 399 personen deelnemen. 216 Personen stemden, waarvan 206 voor de FTA, zeven blanco en drie ongeldig.
FTA-voorzitter Anselmo Pontilius betreurde het dat volgens de FTA de directie van het hotel getracht heeft haar personeel te intimideren, door ondermeer te stellen dat bij erkenning van de vakbond er een bonus noch verhogingen meer komen. Daardoor hebben vele mensen volgens Pontilius niet gestemd omdat zij bang zijn hun werk te verliezen.

CONTRACTEN

Tot verrassing van de FTA blijkt dat bij Golden Tulip —ondanks dat er personeel te kort is en men buiten Aruba werknemers moet zoeken —er toch nog contracten op korte termijn van vijf tot zes maanden worden overeengekomen.
'Men brengt mensen van buiten en onze mensen krijgen een tijdelijk contract', aldus Pontilius. 'Wij zijn ook bij andere hotels aan het nagaan wat daar de situatie is en daarna zullen wij met onze gegevens de regering benaderen'.
'Wij zullen er dan op wijzen dat ondanks dat gesteld wordt dat er geen werknemers op korte termijn-contracten werkzaam zijn, het tegendeel het geval is'.
De FTA verwacht dat de regering daartegen zonder uitstel maatregelen zal nemen.

* * * * * *

KERKDIENSTEN
BRAZIL: zon.: 09.00 en 19.00 uur.
DAKOTA: zat. 19.00 uur; zon.: 08.00 uur.
EMANUELKAPEL: zat.: 19.00 uur.
NOORD: zat.: 19.00 uur; zon.: 07.30 en 18.00 uur.
ORANJESTAD: zat.: 19.00 uur; zon.: 06.30, 10.00 en 19.00 uur.
PARADERA: zat.: 19.00 uur; zon.: 10.00 en 17.30 uur.
POS CHIQUITO: zon.: 08.00 uur.
SAN NICOLAS: zon.: 08.30 en 18.30 uur.
SANTA CRUZ: zat.: 19.00 uur; zon.: 06.30, 09.00 en 18.30 uur.
SAVANETA: zat.: 19.00 uur; zon.: 17.30 uur.
TANKI LEENDERT: zon.: 09.00 uur.

* * * * * *

PROTESTANTSE KERKDIENSTEN
ORANJESTAD: geen dienst.
SEROE COLORADO: 08.30 uur ds A. van den Doel.

* * * * * *

130 Karnavalvierders uit VS

ORANJESTAD — Een 130 man sterke delegatie van 'Affiliated foods Lexington', uit Chicago, zal tot en met dinsdag karnaval op Aruba vieren.
De grote groep arriveerde met een chartervlucht van American transair en heeft haar intrek genomen in Golden Tulip Hotel.
De groep werd op de luchthaven verwelkomd door Antonio Leo, van Aruba Tourism Authority, terwijl op de Avnet cube screen (zie foto) hen eveneens een prettig verblijf toegewenst werd.

WE ZIJN zover, de laatste karnavalszondag is aangebroken met als hoogtepunt morgen om elf uur vertrek van de grote karnavalparade door de straten van Oranjestad, die jaarlijks tienduizenden mensen op de been brengt — in de stoet of als kijkers. Het is wel te hopen dat het publiek een van de twee kiest, in ieder geval als U kijker bent wordt niet verwacht dat U de groepen stoort door [illegible] jumpen. Dat komt de [illegible]eer in het algemeen en in de groepen in het bijzonder ten goede.

* * * * * * *

HOUDT U aan de aanwijzingen van politie en SAC, nu we een definitieve route hebben, is het aan het publiek om te tonen dat op Aruba op waardige wijze karnaval wordt gevierd. Dat kan zeker met respect voor elkaar en het zich houden aan de regels.

* * * * * * *

CHECKPOINT Color is vanaf morgenochtend negen uur geopend. Voor het kopen van Uw filmpje of als U problemen met Uw toestel heeft. Dinsdagmorgen kunt U Uw filmpjes brengen om te ontwikkelen en denk eraan bij een filmpje van meer dan 23 foto's ontvangt U een vergroting gratis. Voorts kunt U bij Checkpoint de nodige posters van Uw goede foto's laten maken. In de Amigoe etalage vindt U zulk een poster, alsmede fotos van karnaval.

* * * * * * *

MAANDAGAVOND wordt in San Nicolas de 'Grand Youth Old Mask Parade & Jump-up' gehouden, waarna in Lago sportpark de verbranding plaatsvindt van Momito. Dezelfde route als van de kinder parade zal worden gevolgd. In Oranjestad is het laatste afscheid van Karnaval aanstaande dinsdagavond half acht met de laatste jumpup en verbranding van Rey Momo. En dan hebben we het gehad.

* * * * * * *

IN FORT Zoutman dinsdagavond zes uur het Bon Bini Festival in karnaval style, onder meer met optreden van Young Steel Stars Steel Orchestra, onder leiding van Maximiliano Jacobs, voorts Caha di orgel Solitario van Maria Boekhoudt, dansgroep Tebenki van Filomena Erasmus en Teatro Danza Arubano onder leiding van Diana Antonette.

* * * * * * *

MAANDAG, vrije dag, lekker uitslapen en dan 's middags vier uur naar de Paardenparade, die om vier uur van het Postkantoor vertrekt. De route is ons niet bekend ook niet hoeveel paarden deelnemen.
Pova houdt maandag een karnaval gezinsdag. Van 12.00 tot 5.00 uur met een gezellige BBQ. De topband van Sint Maarten 'Control' en optreden van Juni de Freitas winnaar Songfestival 1989 en Erik Lake.

* * * * * * *

KORT na een uur werd vrijdagochtend in een overvol Wilhelmina stadion Geraldine Erasmus (Tanki Leendert) door premier Nelson Oduber tot de 36ste karnavalskoningin van Aruba gekroond. Dat was het resultaat van een goed georganiseerde in stijl gehouden verkiezing, waarbij de dertien deelnemende kandidaten een kleurrijk boeket van het Arubaanse karnaval vormde. Van begin tot het einde wist het programma het publiek te boeien, waarbij velen in de gelegenheid waren thuis het karnavalsgebeuren te volgen, dat door TeleAruba rechtstreeks werd uitgezonden.
Eerste runner-up werd Coastal koningin Gwendolyne Kwidama, gevolgd door Heidi van Meeteren (Caribeclub), Celin Geerman (San Nicolas), Astrid Abath (Noord). Karnavalskoningin Gwendolyne werd door de aanwezige persfotografen gekozen tot miss Fotogenika, terwijl de kandidaten onderling Geneitha Carmichael tot miss Amistad kozen.

* * * * * * *

TIJDENS het programma van vrijdagavond kwamen ook op het podium een Belgische prins karnaval in vol ornaat met de karnavals narrekap, die namens het Belgische karnaval aan SAC-voorzitter Milo Croes een herinnering aanbood en met zijn andere karnavalscollega's daarvoor een speldje met het wapen van Aruba in ontvangst mocht nemen.

* * * * * * *

BIJZONDERE waardering verdient zeker TeleAruba voor de uitstekende uitzending. Over televisie gesproken vrijdagavond werd in het stadion bekend gemaakt dat de grote karnavalsparade van morgen in Oranjestad via sateliet Weststar 5, canal 22 van CSS zal worden uitgezonden naar de gehele Verenigde Staten, Canada en het Caribisch gebied, wederom een uitstekende promotie voor Aruba en haar karnaval.

* * * * * * *

DE vergadering die de politiebond SPA voor vrijdagavond met spoed bijeen riep ging uitsluitend over het evalueren van de nieuwe karnavalsroute. SPA-voorzitter Chido Maduro verklaarde dit in Telenoticias, eraan toevoegend dat er geen acties worden gevoerd, maar wel de leden uitleg gegeven en gemotiveerd voor de nieuwe route.
Duidelijk bleek wel dat het politiepersoneel niet zo gelukkig is dat de route weer door de Vondellaan/Smithboulevard gaat omdat daar in het verleden voor de politie steeds weer problemen beginnen. Maduro verwacht dat de politie die zich geheel inzet om het karnaval ordelijk en rustig te laten verlopen, het respect zal krijgen van de bevolking.

* * * * * * *

PREMIER Nelson Oduber deed via de tv een beroep op de gehele Arubaanse gemeenschap om op een voor Aruba waardige wijze karnaval te vieren. Zowel hij als zijn collega minister Hendrik Croes wezen erop dat karnaval eensgezind gevierd dient te worden met wederzijds respect. 'Zodat we maandag elkaar kunnen feliciteren over het succes verloop', aldus de premier, die het evenals minister Croes jammer vond dat de oppositie gemeend heeft de karnaval in de politiek te moeten brengen door bepaalde verklaringen en uitlatingen.
'Laten we met karnaval alle meningsverschillen vergeten en eensgezind karnaval vieren, waarbij ik de gehele gemeenschap een geslaagd karnaval toewens'.
De premier voegde er aan toe, dat zijn regering zich niet in de route problemen heeft gemengd omdat zij politie en SAC voldoende capabel achtte om te samen een oplossing te vinden, hetgeen met medewerking van een commissie van goede diensten dan ook is gelukt. Zowel Oduber als Croes waren blij met de oplossing.

* * * * * * *

ORANJESTAD — Ook uit Venezuela zijn charmante gasten aangekomen voor de karnavalsviering in het weekeinde. De bezoekers zijn: Alba de Gouveia Ferreira, miss Princesa Venezuela 1989, en Anylda Morales Lozada, miss Princesa Venezuela 1988.
De twee jongedames werden bij aankomst verwelkomd door de Venezolaanse consul en vertegenwoordigers van Aruba Tourism Authority en Stichting Arubaans karnaval.

Open cross country op 4 maart op Aruba

ORANJESTAD — De Arubaanse open cross country kampioenschappen, welke oorspronkelijk op 18 februari zouden plaatsvinden maar vanwege diverse karnavalsaktiviteiten werden uitgesteld, zullen nu op zondagochtend 4 maart aanstaande op de Grapefield, in San Nicolas, worden gehouden.
De deelname staat open voor alle op Aruba woonachtige sportmensen. Houders van een A.A.B. startlicentie kunnen gratis deelnemen. Anderen betalen een inschrijfgeld van 3-florin. Inschrijvingen kunnen geschieden vanaf 26 februari bij 'sport caribe' (voorheen sportshop Antiliano) in de Schelpstraat te Oranjestad.
Het programma vermeldt: 8 uur, 6-km senioren heren (18 jaar en ouder), 8.30 uur, 4-km senioren dames (18 en ouder), 4-km veteranen heren (40 en ouder) en 4-km meisjes en jongens (15 tot en met 17 jaar), 8.55 uur, 3-km meisjes en jongens (12-14 jaar), 9.15 uur, 2-km meisjes en jongens (10 en 11 jaar), 9.30 uur, 1-km meisjes en jongens (8 en 9 jaar).

DEN KARNAVAL 90 NOS

20 AÑA KARNAVAL PA BIEN

CARNAVAL

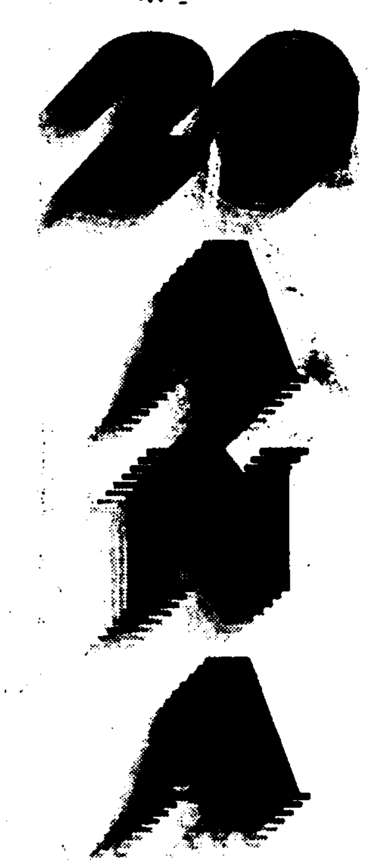
	No	GRUPONAN	AGRUPASH...
A	1	Bunitesa Di Hardin	Spice & ...
A	2	Carlos Wouter (Ind)	
A	3	Roque Ignatius (Ind)	Bi'n Ta...
A	4	Dancing Feet	Arnell I...
A	5	Felis I Kontentu	Turbo
A	6	Ravick Thode (Ind)	
A	7	Ronald Sluis (Ind)	
A	8	Nos Boso	Explosi...
A	9	Happy People	E.R.A. ...
A	10	Armando Huerta Fiesta Show	Armando ...
A	11	Limburgse Kabrieten	Boerenbl...
A	12	PAN - Provinsial	
A	13	Don Dje Nos Ke Ta	Diamond ...
B	14	M.I.L.	D.J. Bol...
B	15	Lorin Johnson (Ind)	
B	16	Sheila Thode	
B	17	Happy Kids, Happy Days	Happy ...
B	18	Kooyman	
B	19	Jumping Hats	A.M.O
B	20	Amadeus Fever	D.J. Ro...
B	21	Nos Tambe Tei Ku Cafeetje In 't Hoetje	Brass ...
B	22	Gilbert Martina (Ind)	
B	23	Glenda Petrochi (Ind)	
B	24	Peter Stuyvesant College	D.J. Ru...
C	25	Don Ambiente	Gol...
C	26	Cesario Conradus (Ind)	
C	27	Robert Sambo (Ind)	
C	28	Uniko	D.J. Dar...
C	29	U.F.O. Mobile	Hot Dog...
C	30	Amstel	Mex - F...
C	31	The Gipsies - C.I.T.C.O.	Orkesta ...
C	32	U.N.A.	Brass ...
C	33	Z - 86	Champ ...
C	34	Nos No Por Keda Afo	La Perf...
C	35	Estremo Di Pikete	Doble R...
D	36	Diskobierno	La Boul...
D	37	Foi Kompas	Sonido ...
D	38	43 Pasa Un Pret	Frank & ...
D	39	Kalor, Ambiente I Energia	Harmonia ...
D	40	Radulphus College	M.A.I.S. ...
D	41	Sorpresa	D.J. Hu...
D	42	Love Birds	T.A.I.M. ...
D	43	Globo	Grupo N...
D	44	Karsuko Master	Karsuka ...
D	45	D.O.M.	Sonido ...
D	46	Butterfly Are Free	Grupo Or...
E	47	The Roaring 90's	D.J. Mar...
E	48	[illegible]	[illegible]
E	49	Coca Cola	D.J. Vi...
E	50	Hospital	Tripilin...
E	51	Nos Turistanan 'N Yoga	A.B.C. ...
E	52	Talisman Del Universo	Orkesta ...
E	53	Dan Nos Un Chansa	O.K.
E	54	Dekada " 90 "	Formula ...
E	55	Isla	Nos - A. ...
E	56	Amista...	
E	57	Blue ...	The Satel...
E	58	Sidebar...	
[illegible]		Total [illegible]	

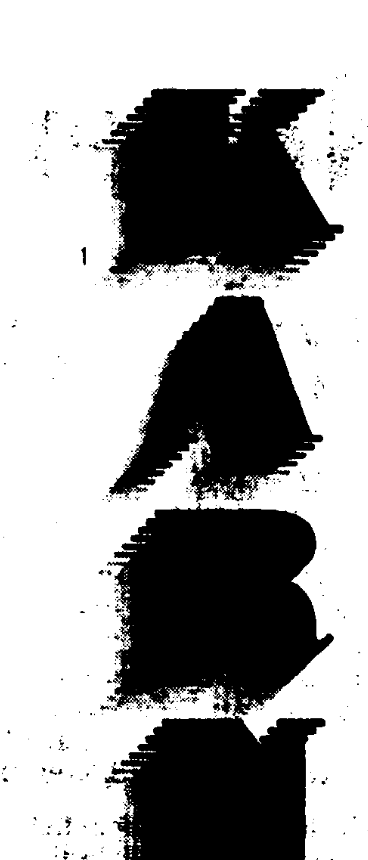
Kandidshon Karnaval 88

UR TA PA NOS KUENTA

ÇAO 1990

TRAHE	VEHI	KAROSA	PERS
Fantasia Di Bunitesa	3	0	80
Las Maravillas De Mil i una Noche	1	0	5
Of Payasada	0	0	1
Jungle	3	0	60
Di Regreso For di Planeta Oro	2	0	75
	0	0	5
Emblema Di C.A.D.M.U.	1	0	5
Fantasia	3	1	60
Fiesta Di Binta I Ponpon	4	1	150
Show Musikal - Broadway	2	0	36
Kabrieten En Clowns	1	2	150
Pan Pa Nos Tur	2	0	50
Light Tracery	2	0	60
Malpais Den Karnaval	2	1	100
Un Korona Pa Karnaval	0	0	3
Sorpresa " 90 "	1	0	5
Speedy Gonzales	2	0	75
Un Parke Ku Su Fontein	1	1	8
Parada Di Popchi	3	0	100
Mi Bella Genio	1	1	40
Night Life Fantasy Show	3	1	100
Selebrashon 20 Anja Karnaval	0	0	1
Mickey Mouse	0	0	1
Eindjes Aan Mekaar Knopen	2	0	100
Special Service	3	1	90
Indjan	0	0	1
Payaso	0	0	1
Charlie And His Rain Dancers	3	1	75
U.F.O. Angels	2	1	30
Rumberas I Rumberos	3	1	150
Un Fantasia di Mopa Di Schaak	3	1	80
Trip Into The Dutch Caribbean	3	1	100
Na Mejico Ku Grupo Z	2	0	90
Nos Karnaval 20 Anja Nabegando	2	1	40
Land Of Fire And Ice	2	1	80
Dan Kome I Bebe Burgerking	2	1	100
Folklore Celawesi	3	0	80
P.P.I.P Spesial	2	0	120
Selebrando 20 Anja	3	0	40
Pirata	4	1	175
Popkorn	2	0	55
Festivity Of Verde	3	0	80
Grupo Globo 20 Anja Na Kalea	1	1	150
Volksgroep Suriname	2	1	50
Rainbow Fantasy	2	0	50
Changille	2	1	40
The New York, New York Dancers	2	0	75
Fiesta Tropical	2	[illegible]	[illegible]
Fantasia Di Chon [illegible]	2	[illegible]	[illegible]
Homenahe Na Korsou	3	1	[illegible]
Trahe di Diferente Pais	2	0	75
African Dancers In Curacao	2	1	35
Fiesta Di Twil	2	0	70
Rumba Flamenko	2	0	60
Oh - La - La Curacao	0	1	93
Casino	2	1	60
Pipita Pipita Den Karnaval	3	1	160
Nanzi Den [illegible]	4	1	80
	114	27	3905

■...FLORIS JAN BOVEN LANDER, de ster van het WK-hockey in Lahore...

Na 17 jaar weer wereldkampioen

Nederland pakt goud in Pakistaanse heksenketel

Lahore - Het Nederlands mannen hockeyelftal is vrijdag in Lahore wereldkampioen geworden. De finale tegen Pakistan werd met 3-1 gewonnen. De Nederlandse doelpunten werden gemaakt door Bovelander (2) en Weterings. De grootste teleurstelling in de zevende editie van de strijd om de wereldtitel hockey te Lahore beleefden de Westduitsers. Door een nederlaag van 1-2 op de slotdag tegen Australië bleven zij zelfs buiten de medailles in een toernooi, dat de eerste week bepaald kleurloos was.

Nederland, dat voor het begin bossen oranje gladiolen in het publiek wierp, begon, net als tegen de Westduitsers, zonder Van den Honert, die nog wat zwak was na zijn ziekte. Terwijl overal op de tribunes de donderbussen knalden en horen en zien verging nam Pakistan al binnen vijf minuten de leiding toen de snelle Shahbaz Leistra passeerde (1-0).

Het leek er direct al somber voor Nederland uit te zien. Maar nog geen tien minuten later was het doodstil geworden in het stadion.

Floris Jan Bovelander, de man, voor wie heel Pakistan bang was, had tweemaal verwoestend uitgehaald met strafcorners (1-2). Hij bracht daarmee zijn totaal aantal doelpunten op negen, één minder dan de Spaanse topscorer Ignacio Escude.

Daar hadden de Pakistani voorlopig niet van terug. De Aziaten hadden een hele tijd nodig om deze tegenslag te boven te komen en kwamen haast niet meer aan aanvallen toe. Tot de rust kon Nederland dan ook vrij gemakkelijk de voorsprong vasthouden, zelfs toen Brinkman in de 32e minuut met een gele kaart naar de kant moest.

Kort na de pauze, nog altijd met tien man, werd het zelfs 3-1 voor Oranje toen Weterings na aangeven uit een vrije slag van Delissen ineens keihard inschoot.

Halverwege de tweede helft liet Pakistan een unieke kans liggen om dichterbij te komen. Aanvoerder Mohib Rehman mikte de bal uit een strafbal, toegekend omdat Bovelander invaller Bhopali had weggeduwd, tegen de paal.

SLORDIG

Pakistan probeerde het daarna nog wel en kwam ook wel tot enkele veelbelovende aanvallen. Maar in de afwerking waren de Aziaten uiterst slordig en bovendien behielden ausputzer Klaassen c.s. het overzicht. Na het laatste fluitsignaal speelden zich dolle vreugdetonelen in het Nederlandse kamp af, terwijl het publiek zijn diepe teleurstelling afreageerde met nieuwe knallen en zelfs het gooien van kiezelstenen. "Wat is dit ontzettend mooi", was de eerste reactie van Tom van 't Hek na afloop. "Dat had ik nooit durven dromen toen ik vorig jaar besloot weer terug te komen. Dit is iets om je hele leven niet meer te vergeten."

Iedereen beleefde het grandioze succes op zijn geheel eigen wijze. Bovelander werd omstuwd door Pakistani, die met hem op de foto wilden. "Begrijp je dat nou? Ik zou boos zijn als ik hen was. Maar dit is wel zo leuk." Cees-Jan Diepeveen, die als record-international met 256 wedstrijden toch heel wat meemaakte, bleef als in vervoering naar de trofee staren. "Wat is ie mooi, he? Daarbij vergeleken is de champions trophy een foeilelijk ding."

Jorritsma sprak na afloop zijn diepe bewondering uit voor de spelers. "Zij stonden voor een van de moeilijkste opdrachten in hun loopbaan. Pakistan voor een dergelijke mensenmassa verslaan, ik geef het je maar te doen. Echt, ik neem mijn petje voor ze af. Het is het resultaat van drie en een half jaar keihard werken. In Londen zakten we eind 1986 ver weg. Daarna hebben we continu gestreefd naar terugkeer aan de top. Met brons op de spelen, tweemaal zilver bij de Champions Trophy en de Europese titel waren we al heel ver, dit is natuurlijk het hoogtepunt. Dat we nu ook al zeker zijn van deelneming aan de Olympische Spelen van 1992 is mooi meegenomen. Dan kan mijn opvolger in alle rust verder werken."

TOPSCORER

De Spanjaard Ignacio Escude werd met een totaal van tien doelpunten in zeven wedstrijden topscorer van het zevende toernooi om de wereldtitel hockey in Lahore. Floris Jan Bovelander eindigde als tweede. Hij schroefde in de finale zijn totaal op tot negen doelpunten, waarvan acht uit een strafcorner en een uit een strafbal.

De Westduitse ploeg onder leiding van coach klaus kleiter speelde in de groepswedstrijden nog zo ongenaakbaar dat alle vijf wedstrijden, met in totaal slechts twee tegendoelpunten, met gemak werden gewonnen. Daarna ging het echter in de halve finales tegen Nederland mis (2-3 in de verlenging). Die klap kwam keihard aan. Enkele Westduitse spelers barstten in huilen uit en de ploeg vertrok spoorslags naar het hotel.

Tegen Australië, dat als titelverdediger in Lahore tenminste nog het brons greep, stonden sterspelers Bocher en Schmidt-Opper buiten de basis. Zij kwamen pas na de rust in het veld, toen Stacy uit een strafcorner de Australiërs al een voorsprong had gegeven. Kort na de pauze maakte Hawgood er 2-0 van. Alleen Fischer kon dertien minuten voor tijd uit een strafcorner nog iets terug doen (2-1).

WK Voetbal

VS willen competitie

NEW YORK — De Verenigde Staten krijgen binnenkort weer een nationale voetbalcompetitie. Donderdag besloten de twee grote regionale bonden de American Professional Soccer League te gaan vormen. De twee huidige bonden, de Western Soccer League (WSL) en de American Soccer League (ASL), gaven in New York een verklaring uit, waarin ze zeggen na een jaar van onderhandelingen samen te gaan. Overigens spelen in beide liga's alleen clubs uit het oosten van het land. Het is de bedoeling dat de bonden hun zaken samen gaan behartigen, ook op commercieel gebied. Ze werken de competitie dit jaar nog in twee schema's af. De kampioenen ontmoeten elkaar in de finale. Intussen wordt verder gewerkt aan een gecombineerde competitie voor de toekomst.

Voor de Amerikanen is de beslissing van groot belang. De nationale voetbalploeg heeft zich voor het eerst sinds veertig jaar geplaatst voor de eindronde van de wereldtitelstrijd. Bovendien is het belangrijkste voetbaltoernooi in 1994 in de Verenigde Staten.

Het is voor het eerst sinds 1985 dat het land weer een competitie krijgt. In dat jaar ging de North American Soccer League failliet, ondanks het feit dat sterren als Cruijff, Neeskens, Pele en Beckenbauer hun kunsten hadden laten zien. De ambities van de nieuwe competitie zijn minder groot. De opzet is vooral bedoeld om de groei van het "Europese" voetbal een impuls te geven. Miljoenen jongeren spelen het spel op school, maar hebben geen kans op een loopbaan als professional.

De WSL en ASL bestaan nu nog elk uit elf ploegen, die vanaf 7 april een competitie van twintig wedstrijden spelen. Na de play-offs ontmoeten de kampioenen elkaar op 22 september in de finale.

Van der Lem

HAARLEM — Gerard van der Lem vertrekt aan het eind van het seizoen als interim-trainer van Haarlem. De in degradatienood verkerende eredivisieclub uit de Noordhollandse hoofdstad bood Van der Lem, die halverwege het seizoen Hans Eijkenbroek en Theo Verlangen opvolgde, weliswaar een nieuw contract aan - onder voorwaarde dat hij zijn diploma als coach betaald voetbal zou halen - maar deze heeft besloten daar geen gebruik van te maken. Van der Lem zegt een andere aanbieding op zak te hebben.

Tweekamp WK-dammen

Sijbrands laat winst liggen

AMERSFOORT — Ton Sijbrands heeft in de veertiende partij van de tweekamp om de wereldtitel dammen de kans op een beslissende voorsprong laten liggen. In een spannende tijdnoodfase koos hij niet de sterkste voortzetting, waarna wereldkampioen Alexei Tsjizjov in het zesde speeluur alsnog een puntendeling bereikte. Sijbrands heeft nog altijd twee punten voorsprong: 15-13. De extra rustdag die de wereldkampioen nodig had om te herstellen van een neusinfectie, heeft hem kennelijk geen goed gedaan. Onmiddellijk na de opening kwam Sijbrands met een aanval via het zogenaamde kerkhof-veld. De bezetting van dat veld (29 voor zwart) garandeert, zolang de bezetter kans ziet zich daar te handhaven, weliswaar spanning maar meestal ook moeilijkheden.

De uitdager hield het veld heel lang onder controle. De titelverdediger had daar problemen mee, zoals uit zijn bedenktijd bleek. Secondant Vadim Virny was niet tevreden, terwijl zijn woensdag in Nederland gearriveerde vader Alexander onomwonden toegaf dat zwart (Sijbrands) na twee uur spelen beter stond.

Toch was het voor de spelers niet eenvoudig rond de twintigste zet de juiste voortzettingen te kiezen. Tsjizjov moest zijn verdediging organiseren, terwijl Sijbrands probeerde de druk op wit te vergroten. De Nederlander zorgde op de 23e zet voor een verrassing. Analyses wezen uit dat Tsjizjov een aanval op schijf 29 voorbereidde en dat moest worden voorkomen. Sijbrands logenstrafte met zijn zet alle "logica" en bleek het beter te hebben "gezien".

De wereldkampioen slaagde er in die fase op zijn beurt ook in de "beste" zet te vinden. Enkele zetten later kon Tsjizjov de spanning schijnbaar niet meer aan. Hij kwam met enkele vereenvoudigingen. Tot ieders verbazing ging Sijbrands er echter nog eens goed voor zitten en na 36 zetten was het tijdvoordeel van Tsjizjov verdwenen. Sterker nog, ook secondant Virny moest in de analyseruimte toegeven dat slechts een speler in deze partij de overwinning toekwam: Ton Sijbrands.

Naarmate de klok doortikte, nam het optimisme in de demonstratiezaal toe. De wereldkampioen voelde zich alles behalve op zijn gemak en moest het als een opluchting ervaren hebben dat Sijbrands met de vlag op vallen zijn laatste twee zetten moest doen.

OPGELUCHT

In het Nederlandse kamp haalde men opgelucht adem toen de uitdager de 50e zet op tijd had gedaan. Maar de ontsteltenis sloeg toe, toen bleek dat hij op de 49e zet een vrijwel direct winnende voortzetting had gemist. Ongetwijfeld ontdekte Sijbrands dat ook, toen hij voor zijn 51e zet ruim twaalf minuten uittrok.

Voor Tsjizjov waren de problemen nog niet opgelost. De wereldkampioen nam bijna drie kwartier de tijd om de remise-variant te vinden. "Hij voelde zich beslist niet op zijn gemak", meende Sijbrands' secondant Krajenbrink. "Hij zat met een vuurrood hoofd achter het bord", meldde de Nijmegenaar.

Tsjizjov wist - tegen alle analyses in - Sijbrands slechts op één dam te houden. Op dat moment hervond ook secondant Virny zijn zelfvertrouwen en met een verontschuldigend gezicht bekeek hij de teleurstelling in het Nederlandse kamp. "Dit was niet de beste partij van Alexei", merkte de Oekraïner op. In het zesde speeluur kwam Sijbrands opnieuw in aanvaring met de klok en met nog een minuut op de klok bood hij remise aan.

In tegenstelling tot vorige partijen verscheen de aangeslagen uitdager dit keer niet in de demonstratieruimte. Het eveneens teleurgestelde publiek toonde begrip voor zijn houding.

ZETTENVERLOOP

Zettenverloop veertiende partij:

Wit: Tsjizjov, zwart: Sijbrands. 1. 32-28 18-23, 2. 38-32 12-18, 3. 43-38 7-12, 4. 49-43 20-24, 5. 31-27 14-20, 6. 37-31 24-29, 7. 33x24 20x29, 8. 35-30 10-14, 9. 39-33 14-20, 10. 33x24 20x29, 11. 41-37 17-22, 12. 28x17 11x22, 13. 43-39 9-14. 14. 39-33 14-20, 15. 33x24 20x29, 16. 31-26 22x31, 17. 36x27 4-9, 18. 46-41 9-14, 19. 41-36 12-17, 20. 37-31 8-12, 21. 42-37 6-11, 22. 47-42 17-22, 23. 44-39 15-20, 24. 30-24 19x30, 25. 34x25 5-10, 26. 48-43 10-15, 27. 39-33 2-8, 28. 33x24 20x29, 29. 43-39 15-20, 30. 40-35 20-24, 31. 45-40 3-9, 32. 27-21 16x27, 33. 32x21 22-28, 34. 40-34 29x40, 35. 35x44 14-19, 36. 38-32 11-17, 37. 31-27 9-14, 38. 42-38 24-29, 39. 38-33 29x38, 40. 32x43 1-7, 41. 39-34 19-24, 42. 36-31 13-19, 43. 37-32 28x37, 44. 31x42 7-11, 45. 43-38 11-16, 46. 42-37 8-13, 47. 44-39 24-29, 48. 50-45 29x40, 49. 45x34 19-24, 50. 27-22 18x27, 51. 21x32 13-18, 52. 39-33 23-29, 53. 34x23 18x29, 54. 33-28 29-34, 55. 28-22 17x28, 56. 32x23 34-39, 57. 37-31 39-44, 58. 38-33 24-30, 59. 25x34 14-20, 60. 34-30 44-50, 61. 33-29 20-25, 62. 29-24 25x34, 63. 24-20 50-6, 64. 20-15 12-17, 65. 23-18 34-39, 66. 18-13 39-44, 67. 13-8 44-50, 68. 15-10 50-45, 69. 8-2 17-21, 70. 26x17 6x5, 71. 2-24 remise.

Speeltijd wit: 2.52 uur, zwart: 2.59 uur.

Stand na veertien wedstrijden: 15-13 voor Sijbrands.

Bontempi

ELDA — Het wielerpeloton moet weer ernstig rekening gaan houden met de sprintcapaciteiten van Guido Bontempi. De Italiaan bleef vorig seizoen door allerlei kwalen van een zege verstoken, maar lijkt in 1990 weer over een beslissend eindschot te beschikken. Bontempi zegevierde woensdag voor de tweede opeenvolgende dag tijdens een massaspurt in de Ronde van Valencia. De Westduitser Rernig Stumpf, die op de eerste dag de proloog won, bleef leider in het algemeen klassement.

Bontempi maakte vorig jaar een mistroostig seizoen door. De Italiaan, jaarlijks goed voor een flink aantal overwinningen, had last van zijn longen. Die problemen lijken nu voorbij.

DIALOOG RIVALISERENDE PARTIJEN IN ZUID-AFRIKA

Al 3000 doden in drie jaar

ANC wil onderlinge haat zwarten stoppen

DURBAN — Een delegatie van vooraanstaande leden van het ANC, de belangrijkste Zuidafrikaanse anti-apartheidsbeweging, is dezer dagen in Natal om te bespreken hoe er een eind kan komen aan de bloedige gevechten in die provincie. Het is voor het eerst dat het ANC in Zuid-Afrika vredesbesprekingen voert met de rivaliserende Inkatha-beweging.

Walter Sisulu, de leider van de viermansdelegatie van het ANC, verklaarde na zijn aankomst op het vliegveld van Durban op een persconferentie "wij willen alles doen om vrede te bereiken in Natal. Het is mijn intentie en wens mee te werken aan de vrede in Natal en ik heb goede hoop dat ons bezoek hiertoe iets zal bijdragen".

De strijd tussen de aanhangers van het met het ANC gelieerde United Democratic Front (UDF) en de meer gematigde Inkatha-beweging van Mangosuthu Buthelezi heeft de afgelopen drie jaar aan 3.000 mensen het leven gekost. Dit jaar zijn al meer dan 250 mensen omgekomen bij gevechten in Natal.

De zwarte leider Nelson Mandela, die tijdens zijn laatste maanden in de gevangenis geprobeerd heeft te bemiddelen tussen beide partijen, heeft gewaarschuwd dat het een enorme opgave zal zijn de diepe verschillen tussen de groepen te overbruggen.

BLOEDIGE

De bloedige gevechten, die draaien om de politieke zeggenschap over zwarte woonsteden rond de provinciehoofdstad Pietermaritzburg en de kuststad Durban in Natal, bemoeilijken een gezamenlijk standpunt van het zwarte verzet in de onderhandelingen over een nieuwe grondwet met de regering van president Frederik de Klerk. Buthelezi heeft de gewapende strijd, die het ANC onvermijdelijk achtte, steeds afgewezen en is tegen het instellen van internationale sancties tegen Pretoria, een van de pijlers van de ANC-strategie.

Houten woning afgebrand

WILLEMSTAD — Brand in de [illegible]amauweg 11-13. De melding kwam rond half acht vanochtend binnen. In een van de kamers op de eerste verdieping van deze woning in Otrobanda, nabij Batipana waar een echtpaar en een kind wonen, brak brand uit. De oorzaak is nog niet bekend. Terwijl de eerste verdieping geheel in vlammen opging, is de schade op de begane grond beperkt tot voornamelijk waterschade. Daar wonen een echtpaar en hun twee kinderen. De politie heeft een onderzoek ingesteld.

WILLEMSTAD — J. Gansemans van het Koninklijk Museum van Centraal Afrika in Ter Vuuren, België bracht onlangs een bezoek bij Cultuur gedeputeerde Dito Mendes. Gesproken werd onder andere over het etnomusicologisch onderzoek dat gedaan werd in het kader van het Belgisch-Antilliaans cultreel verdrag.

Honecker vulde eigen zakken

HAMBURG — De oostduitse officier van Justitie verdenkt de voormalige communistische partijleider Erich Honecker ervan een fortuin te hebben vergaard gedurende de periode dat hij in de DDR aan de macht was. Dat heeft het westduitse weekblad Der Spiegel zaterdag gemeld.

Volgens Der Spiegel heeft Honecker, die vorig jaar oktober moest aftreden, alleen al in het jaar 1989 een bedrag van ongeveer 75 miljoen dmarken vergaard. Het geld dat de Bondsrepubliek aan de DDR betaalde voor de vrijlating van politieke gevangenen werd op een speciale rekening van Honecker gezet, aldus het blad.

Senioren-karnaval

ORANJESTAD — In het 'Centro pa nos grandinan', te Piedra Plat, werd op vrijdag volop karnaval gevierd. Ook het kiezen van de verschillende karnavalsfiguren stond op het programma. Hypolita Tromp werd koningin van Centro Kibrahacha, terwijl Etty Dirksz en Reiny Renfrum gekozen werden tot respectievelijk prins Kibra en pancho Hacha.

RECHTSPRAAK ONDERMIJND

Amnesty: ondanks hervormingskoers

Mensenrechten in Vietnam nog lang niet gerespecteerd

LONDEN - Amnesty International (AI) vindt dat Vietnam het, ondanks de eind 1986 ingezette hervormingskoers, nog steeds niet zo nauw neemt met naleving van de mensenrechten. Dit staat in een woensdag gepubliceerd rapport van de internationale mensenrechtenorganisatie.

De politiek van "Doi Moi" (vernieuwing) die in december 1986 op een congres van de almachtige communistische partij werd afgekondigd, opende perspectieven. Zo werd het principe erkend dat een verdachte onschuldig is zolang zijn of haar schuld niet is bewezen en dat hij of zij recht heeft op een onafhankelijke advocaat. Maar in de praktijk is er volgens Amnesty tot nu toe weinig van die hervormingen te merken. Sommige mensen worden in de media, die door de staat worden gecontroleerd, al schuldig verklaard voordat ze zijn berecht, hetgeen de onafhankelijkheid van de rechters ondermijnt en de kans op een oneerlijk proces vergroot.

HEROPVOEDING

Een van de positieve gevolgen van de "Doi Moi" was wel dat in 1987 en 1988 duizenden politieke gevangenen dankzij een amnestie op vrije voeten werden gesteld. Meer dan vijftienhonderd van hen hadden, zonder dat er ooit een aanklacht was ingediend en dus een proces was gevoerd, sinds het einde van de Vietnam-oorlog in 1975 vastgezeten.

Desondanks zitten er nog steeds duizenden Vietnamezen vast in zogenoemde heropvoedingskampen en "gewone" gevangenissen. Ze zouden misdrijven hebben bedreven, maar Amnesty vermoedt dat velen van hen in feite politieke gevangenen zijn. Ook zouden burgers op grond van oude procedures nog steeds zonder proces gevangen worden gehouden.

Volgens de regering in Hanoi zullen binnenkort 130 militaire en civiele functionarissen van het in 1975 verdreven bewind uit hun heropvoedingskampen worden vrijgelaten. Maar het bewind weigert Amnesty uitsluitsel te geven over het aantal politieke gevangenen en over wanneer zij worden vrijgelaten.

VEILIGHEID

Onder de gewetensgevangenen zijn christelijke en Buddhistische geestelijken, schrijvers, journalisten, etnische Chinezen en mensen die probeerden het land te ontvluchten. Het heet dat zij zich schuldig hebben gemaakt aan misdrijven tegen de nationale veiligheid, een begrip waarvan de Vietnamese autoriteiten volgens AI een ruime definitie geven. "Hierop betrekking hebbende artikelen in het Wetboek van Strafrecht worden gebruikt om, na oneerlijke processen, gewetensgevangenen te veroordelen".

Amnesty noemt de in 1932 geboren schrijver/dichter Nguyen Chi Thien die de helft van zijn leven in de gevangenis heeft gezeten. De eerste keer werd hij in 1959 gearresteerd. Hij kreeg twee jaar omdat hij een literair blad wilde uitgeven en dat mocht niet. Na een tweede arrestatie in 1961 kwam Thien in een heropvoedingskamp terecht waar hij dertien jaar doorbracht. In 1979 werd hij voor de derde keer gearresteerd. Thien zit nog steeds vast.

UITNODIGING

Hoewel de Vietnamese regering ook maatregelen tegen martelingen en mishandelingen hebben genomen, zijn dat soort zaken nog steeds schering en inslag, aldus Amnesty die daarvoor afgaat op voormalige gevangenen. De organisatie roept Vietnam op tot afschaffing van de doodstraf. Sinds 1975 zijn 107 doodvonnissen uitgesproken waarvan er zeker 26 zijn voltrokken.

Het rapport is gebaseerd op een bezoek dat een Amnesty-delegatie op uitnodiging van Hanoi in mei 1989 aan Vietnam bracht. Ze sprak met ambtenaren van de ministeries van Binnenlandse zaken, Justitie en Buitenlandse zaken, en leden van de rechterlijke macht en de advocatuur. In de provincie Thuan Hai werd een heropvoedingskamp bezocht, maar andere kampen die op het lijstje van de delegatie stonden, bleven verboden gebied.

Auto-ongeluk Braziliaanse bisschoppen

BELO HORIZONTE — De voorzitter van de Braziliaanse bisschoppenconferentie, mgr. Luciano Mendes de Almeida, is vrijdag bij een auto-ongeluk ernstig gewond geraakt. Het ongeluk gebeurde in de buurt van Belo Horizonte, de hoofdstad van Minas Gerais, zo heeft de politie meegedeeld.

In de auto zaten behalve mgr. Mendes nog twee geestelijken. Een van hen overleed op de plaats van het ongeluk, in Itabirito, 43 kilometer ten noorden van Belo Horizonte. De ander raakte gewond en is net als de voorzitter van de bisschoppenconferentie naar een ziekenhuis overgebracht.

Volgens de politie is de auto met de geestelijken op een nat wegdek geslipt alvorens tegen een vrachtauto te botsen.

Volgens onthullingen Japanse pers:

Herkozen parlementarier fraudeert voor miljoenen

TOKYO - Een Japans conservatief parlementslid, die bij de recente verkiezingen voor de achtste maal werd herkozen, wordt ervan verdacht een miljard yen (Nf 12,7 miljoen) aan inkomsten niet te hebben opgegeven aan de belastingdienst. Dit heeft de Japanse pers onthuld.

Volgens drie grote dagbladen (Asahi, Mainichi en Sankei) zou Toshiyuki Inamura, voormalig directeur-generaal van de Milieudienst, de miljoenenwinst die hij heeft gemaakt bij beurstransacties in 1986 en 1987, hebben verzwegen. Als het waar blijkt, gaat het om een van de grootste fraudezaken in Japans naoorlogse politieke geschiedenis.

De affaire werpt een nieuwe smet op het imago van Japanse politici, dat al aangetast is door het Recruit-aandelenschandaal waarbij tal van afgevaardigden van de conservatieve regeringspartij LDP waren betrokken. De Japanse kiezers hebben overigens veertien van de zestien parlementsleden herkozen die in het Recruitschandaal waren verwikkeld, onder wie voormalig premier Yasuhiro Nakasone. Volgens de betrokken politici hebben de kiezers hen hiermee van alle blaam gezuiverd.

Links-geöriënteerde ooievaars naar DDR

OOST-BERLIJN — Terwijl de afgelopen maanden vele tienduizenden Oostduitsers naar de Bondsrepubliek reisden, trekken grote groepen ooievaars de andere kant op om in de DDR een broedplaats te zoeken. Dat heeft het Oostduitse blad Neues Deutschland bericht.

"Vijf keer zoveel ooievaars broeden in ons land als bij onze westerse buur, hoewel het buurland zeker twee keer zo groot is", meldde het communistische partijblad met nauwelijks verholen trots.

Volgens de krant nestelen zich 2500 ooievaarsparen in de DDR en maar 500 in de Bondsrepubliek. Het aantal rood besnavelde witte vogels is zeker 20 procent groter dan het aantal dat vorig jaar in de DDR neerstreek, aldus het blad.

Vogelkenners menen dat de voorliefde van de ooievaars voor de DDR toch vooral te maken heeft met betere voedselvoorzieningen en kunstmatige nestplaatsen en niet met een links georiënteerd politiek instinct van de dieren. Of met de toename van het aantal ooievaars ook de bevolking in de DDR weer zal groeien meldde Neues Deutschland niet.

BEKENDMAKING

De Gezaghebber van het Eilandgebied Curacao
MAAKT HIERBIJ BEKEND

dat er op maandag, 26 februari 1990, in verband met de - ter gelegenheid van de sluiting van de (kinder) karnavalsperiode - te organiseren

AFSCHEIDSOPTOCHT

de navolgende verkeersmaatregelen in de Stad zullen worden getroffen:

OTRABANDA:

- vanaf 12.00 uur zal er geen rijverkeer in de richting van de Pater Eeuwensweg en de Rector Zwijssenstraat worden toegelaten.
  Het verkeer komende vanuit de richting Kas Chikitu zal worden omgeleid bij de kruising Charoweg/van Eyck van Voorthuyzenweg en bij de kruising Piskaderaweg/van Eyck van Voorthuyzenweg;
- vanaf 12.00 uur zal de Rector Zwijssenstraat vanaf het "K.A.E.-complex" tot bij de kruising van deze weg met de Piskaderaweg voor het rijverkeer gesloten zijn;
- vanaf 12.00 uur zal er bij de kruising gevormd door de Pater Eeuwensweg / Baden Powellweg en het viadukt leidende over de Breedestraat (O.), geen rijverkeer worden toegelaten in de richting van de Rector Zwijssenstraat en het "K.A.E.-complex";
- vanaf 12.00 uur zal het rijverkeer, in westelijke richting, over de Koningin Julianabrug niet worden toegelaten tot het viadukt over de Breedestraat (O.);
- vanaf 12.00 uur zal het rijverkeer, in oostelijke richting, over de St. Annaboulevard niet worden toegelaten tot de Koningsstraat noch tot het viadukt over de Breedestraat (O.);
- vanaf 12.00 uur zal er geen rijverkeer over de Roodeweg noch de Breedestraat (O.) worden toegelaten;
- vanaf 12.00 uur zal het rijverkeer over de van Leeuwenhoekstraat niet worden toegelaten tot de van Eyck van Voorthuyzenweg;
- vanaf 12.00 uur zal het rijverkeer over de Jacob Binckestraat niet worden toegelaten tot de Roodeweg;
- vanaf 12.00 uur zal het rijverkeer over de Hoogstraat niet worden toegelaten tot het Leonard B. Smithplein.
  Dit verkeer zal bij de kruising gevormd door de Hoogstraat en het viadukt over de Breedestraat (O.) worden omgeleid;
- vanaf 12.00 uur zullen de navolgende wegen die als nooduitgangswegen zullen fungeren, tot wanneer de optocht voorbij is getrokken, vrij van verkeer worden gehouden:
  de Boerhaavestraat - J.H.J. Hamelbergweg - Naniestraat en de naamloze verharde weg ten oosten van het winkelpand "Tong Fat", leidende van de Breedestraat (O.) naar de Pater Eeuwensweg;
- vanaf 13.00 uur zal het rijverkeer komende vanuit de rotonde nabij "West End" niet worden toegelaten in de richting van Plaza Brion en de De Rouvilleweg.

PUNDA:

- vanaf 09.00 uur zal er geen rijverkeer worden toegelaten tot Plaza Mundo Merced en zal het niet toegestaan zijn aldaar te parkeren;
- vanaf 12.00 uur zal het rijverkeer, in oostelijke richting, over de Koningin Julianabrug niet worden toegelaten tot de afslag naar het viadukt over de Scharlooweg;
- vanaf 12.00 uur zal het rijverkeer, in westelijke richting, over de St. Annaboulevard niet worden toegelaten tot de afslag naar het viadukt over de Scharlooweg (ter hoogte van "TeleCuracao");
- vanaf 12.00 uur zal het verkeer rijdende over de Oranjestraat in de richting van Plaza Horacio Hoyer, via de Loostraat (ter hoogte van de "Oranjeschool") worden gedirigeerd in de richting van de Penstraat;
- vanaf 12.00 uur zal het verkeer rijdende over de Berg Altena in de richting van Plaza Horacio Hoyer, via Kaya Geraldina Gutierrez naar de St. Annaboulevard worden gedirigeerd;
- vanaf 12.00 uur zal de Abraham de Veerstraat, die als nooduitgangsweg zal fungeren, tot nadat de optocht voorbij is getrokken vrij worden gehouden;

ALGEMEEN:

- Zowel vóór als tijdens de optocht zal er geen publiek worden toegelaten tot het viadukt over de Breedestraat (O.);
- De autobushalteplaatsen op de afgesloten weggedeelten komen te vervallen.
  Als eindhalte aan de Otrabanda-zijde fungeert de halteplaats op de westelijke rijbaan van de Weg naar Welgelegen (ter hoogte van het clubgebouw van de "J.P.F.").
  Als eindhalte aan de Punda-zijde fungeert de bushalte op de Berg Altena (ter hoogte van Kaya Geraldina Gutierrez);
- Op de door de optocht te volgen route is het niet toegestaan voertuigen te parkeren;
- Voornoemde verkeersmaatregelen blijven tot na afloop van de optocht van kracht.
- Eenieder wordt verzocht de door de Politie, in het belang van de openbare orde en veiligheid, te geven aanwijzingen stipt en onverwijld op te volgen.

Willemstad, 15 februari 1990.

De Gezaghebber voornoemd,
namens deze:
De Commissaris van Politie, wnd.,
W.A. TWEEBOOM.

CITCO-topman tegenover ANP:

'Kwalitatief hoogstaand toerisme'

WILLEMSTAD — Als de plannen van de CITCO Bank op Curaçao slagen, verrijst er binnen enkele jaren een groot en fraai toeristisch project op een van de mooiste streken van het eiland. Een gebied van 300 hectare barre grond, nog zonder de meest elementaire infrastructuur, zoals wegen, water en electriciteit, zal worden omgetoverd in een prachtig oord, met honderden wooneenheden, restaurants, een golfbaan, winkels en supermarkten. Zo meldt het Algemeen Nederlands Persbureau, ANP, in een uitvoerig artikel, dat eveneens is bestemd voor tal van bladen in Nederland. "Het wordt een woongebied voor zowel lokale mensen als buitenlanders, maar dan wel uit de midden- of hogere klassen" zegt Louis Bergman van de CITCO Bank. "Het is nodig kwalitatief hoogstaand toerisme naar het eiland te brengen, waarbij wij ook denken aan gezondheidstoerisme, dat veel geld oplevert, namelijk uit plastische chirurgie, warmwaterbaden en gezondheidstherapie" zegt Bergman.

De Amigoe publiceerde gisteren reeds een uitvoerig vraaggesprek met Louis C. Bergman, commissaris van de CITCO Banking Corporation N.V. Deze krant neemt vandaag alsnog het uitvoerige artikel van het ANP over, zodat onze lezers een beeld kunnen krijgen van de wijze waarop het persbureau ruchtbaarheid geeft aan de plannen van de Antilliaanse multinational met betrekking tot de plantage Santa Barbara, die eveneens de Mijnmaatschappij Curaçao N.V. omvat.

CITCO Bank stelt zich voor een kwart van het totale oppervlak van het areaal van de Mijnmaatschappij Curaçao, namelijk het enige aan de atlantische oceaan grenzende gebied van Curaçao, aan te wenden voor de aanleg van een op hoog peil staande, geïntegreerde woongemeenschap. Maar daarvoor zal zij eerst een forse meerderheid van de 60.000 certificaten en 10.000 winstbewijzen dienen te verkrijgen van huidige aandeelhouders, van wie het grootste deel in Nederland woont. Hiertoe heeft CITCO Bank een bod uitgebracht, waarop eigenaars van certificaten en winstbewijzen tot uiterlijk 27 februari kunnen reageren.

Volgens Louis Bergman is het bod van f 750 per certificaat en f 453 per winstbewijs aantrekkelijk. "De koers van de aandelen heeft altijd rond de f 350 geschommeld, wij bieden nu meer dan het dubbele" zegt hij.

Alhoewel er veel kritiek is losgekomen op de hoogte van het bod, is Bergman vol vertrouwen over slagen van het bod.

ACHTER ONS

Volgens Bergman staan grote groepen certificaathouders "achter ons". Hij heeft daarom "groot vertrouwen", dat het uitgebrachte bod wordt geaccepteerd door het voorgeschreven totaal van tweederden van de certificaathouders en 75 procent van de houders van winstbewijzen. Voor de totale overname van de Mijnmaatschappij Curaçao zal CITCO, inclusief de eraan verbonden kosten, een slordige f 47 miljoen dienen neer te tellen.

Bergman wijst geruchten van de hand, dat CITCO Bank namens derden optreedt "Wij doen dit voor eigen rekening en risico. Op Curaçao hebben wij banken, verzekeringsmaatschappijen en off-shore kantoren. Wij hebben zitvlees" zegt Bergman. Hij wijst erop, dat het CITCO-hoofdkantoor op Curaçao staat, maar de bank in 16 zestien andere landen vestigingen heeft. "Van Gibraltar tot Hongkong, van Tortola tot Geneve en van Amsterdam tot Los Angeles."

GODDEN

De mijnactiviteiten rond de Fuikbaai startten in 1871, toen de 21-jarige John Godden, een Britse mijningenieur die door zijn in Engeland wonende vader financieel werd gesteund, er een concessie verkreeg. Honderdduizenden jaren daarvoor hadden vogels er hun uitwerpselen gedeponeerd, die door inwerking van zee, water en lucht zich omvormden tot fosfaat. Die wordt verwerkt tot kalksteen. Vrijwel de gehele produktie werd en wordt nog steeds naar het buitenland geexporteerd.

Nadat eigenaar Jacob naar de plantage Santa Barbara, waar de mijn- en exportactiviteiten plaats vonden, verkocht aan Michael Brown Gorsira, nam de produktie van kalksteen aanmerkelijk toe, niet in de laatste plaats vanwege de uitstekende kwaliteit ervan.

In 1887 kwam er vanwege onenigheid tussen de Goddens en de Browns een abrupt einde aan de mijnactiviteiten. Dat duurde tot 1912, toen het toenmalige koloniale bestuur ingreep. Een oplossing kwam tot stand via een ingewikkelde procedure. De rechten van de familie Gorsira werden in een pakket aandeel-I gebundeld en die van de familie Godden in een pakket aandeel-II. Aan Mees & Hope werd het "WIP-aandeel" van 1.000 gulden toegewezen, waardoor deze bank bij eventuele problemen een stem van doorslaggevende betekenis had.

Zowel de familie Godden als Gorsira gaf daarna uit haar pakket 30.000 certificaten uit. Naderhand werden nog eens 10.000 winstbewijzen uitgegeven.

GARANTIE

CITCO Bank heeft al meegedeeld, bij overname van de Mijnmaatschappij Curaçao, de mijnactiviteiten voor vijf jaar te garanderen. Het zal CITCO overigens wel f 10 miljoen kosten om noodzakelijke voorzieningen aan te brengen, waardoor niet alleen de industriële activiteiten ongestoord voort kunnen, maar de ontwikkeling wordt gestart van het aantrekkelijke, aan zee gelegen deel van de voormalige plantage. "Alleen het verplaatsen van de kalksteenvermaler kost f 5 miljoen. En om de grond optimaal te kunnen benutten, zullen wij ook een nieuwe hoofdweg moeten aanleggen" zegt Bergman.

Het opzetten van een Masterplan voor het toeristisch project zal door deskundige ontwikkelaars geschieden" aldus Bergman. Daarin zal CITCO bank geen rol spelen. "Wij zijn echter wel best bereid in de investering mee te lopen" zegt Bergman. Hij benadrukt, dat aan de integriteit van het gebied geen geweld zal worden aangedaan. "Wij zullen de spectaculaire ligging van het terrein zoveel mogelijk aanwenden voor het realiseren van ons doel" verklaart de CITCO-topman.

HONDERD MILJOEN

Het opzetten van het grootse project zal overigens zeker f 100 miljoen kosten Hiervan wordt een groot deel gestoken in het bouwrijp maken van de grond, de aanleg van wegen, waterleiding, telefoon, zuiveringsinstallaties en riolering. Bergman: "Als het er allemaal is opgezet, heeft CITCO er natuurlijk baat bij. Maar de Curaçaose gemeenschap evenzeer."

Een luchtopname van het Spaanse Water. Het onderste deel, onder de sleuf die toegang biedt tot de Caribische Zee, behoort tot de plantage Santa Barbara en de N.V. Mijnmaatschappij. De witte vlek is het mijngebied op en rond de Tafelberg.

De man van het centrum in land zonder politiek centrum

Duarte kon geen vrede brengen in verscheurd El Salvador

EX-PRESIDENT JOSE Napoleon Duarte van El Salvador wilde zo graag een "president van de armen en de vrede" zijn. Maar tijdens zijn bewind tussen 1984 en 1989 is hij er niet in geslaagd vrede in het door geweld verscheurde Middenamerikaanse land te brengen. Evenmin is het hem gelukt het lot van de armen te verlichten. In de hevig gepolariseerde samenleving van El Salvador wist de president zich nauwelijks staande te houden onder de druk van links en rechts, aldus de overheersende mening van politieke deskundigen. Volgens een westerse waarnemer was het probleem met Duarte dat hij "een man van het centrum was in een land zonder politiek centrum".

JOSE NAPOLEON DUARTE

De Pro-Amerikaanse Christen-Democraat Duarte werd in 1984 de eerste gekozen burgerpresident van El Salvador. In 1972 won hij reeds de presidentsverkiezingen, maar toen greep het leger in om zijn eigen favoriet, generaal Armando Molina, op de presidentszetel te plaatsen. Duarte ging in ballingschap naar Venezuela. Tussen 1980 en 1982 stond hij aan het hoofd van een junta van militairen en burgers.

Duarte heeft als burgerpresident van meet af aan geprobeerd een einde te maken aan het politieke geweld, dat El Salvador al meer dan een halve eeuw teistert. "Eerst moet de burgeroorlog met het linkse verzet worden opgelost voordat het met de economie wat kan worden", verwoordde hij zijn standpunt. Maar de burgeroorlog, die toen al meer dan 60.000 slachtoffers had geëist, werd een molensteen om zijn nek.

In de laatste jaren van zijn ambtstermijn bleek hoe langer hoe meer dat de linkse guerrillastrijders tegenstanders van formaat waren. Met de een na de andere aanval op onneembaar geachte militaire bolwerken schoot het verzet het zwaar door Washington gesubsidieerde anti-guerrillabeleid van Duarte letterlijk aan flarden.

Behalve met het linkse verzet kampte Duarte ook met de rechtse doodseskaders, die in het begin van de jaren tachtig vele duizenden salvadoranen vermoordden.

DIEPTEPUNT

De verstandhouding tussen de regering-Duarte en het linkse verzet bereikte een dieptepunt na de moord in oktober 1987 op de voorzitter van de salvadoraanse commissie van de mensenrechten, Herbert Anaya. Het verzet hield de regering en het leger, dat banden met de doodseskaders zou hebben, verantwoordelijk voor de moord. Duarte verweet de guerrillastrijders de moord aan te grijpen om het vredesplan te torpederen.

De onvrede met de regering van Duarte nam hand over hand toe en kwam bij de parlementsverkiezingen van eind maart 1988 duidelijk tot uiting. De regerende christendemocratische partij leed een grote nederlaag. Duartes partij raakte haar absolute meerderheid van 33 zetels in het uit 60 leden bestaande parlement kwijt. De extreem-rechtse arena-partij stelde zich met 30 zetels de verkiezingszege in de wacht. Daarnaast veroverde Arena ook nog eens het belangrijke burgemeesterschap van de hoofdstad San Salvador. Deze was in de voorgaande 24 jaar steeds in handen geweest van de christendemocraten.

De verkiezingsoverwinning van de Arena-partij, wier leider Roberto d'Aubuisson wordt beschouwd als het brein achter de doodseskaders, betekende het politieke einde van Duarte en van zijn pogingen een beleid van het midden te voeren. Als belangrijkste oorzaken voor Duartes nederlaag werden de burgeroorlog, de belabberde economische situatie en de hoge werkloosheid genoemd. Bovendien stond de christen-democratische partij steeds meer bloot aan beschuldigingen over corruptie.

Nog geen twee maanden na de nederlaag van Duarte en de zijnen bij de algemene verkiezingen werd de wereld verrast door het bericht dat Duarte ernstig ziek was. Medewerkers van de president zeiden dat de problemen van het land hem teveel waren geworden.

Kinderkarnaval Curaçao 1990

...popperighuis...

CURAÇAO heeft gistermiddag één van haar mooiste kinderoptochten van de afgelopen twintig jaar gekend. Het bevatte alles zoals o.a. mooi en zonnig weer, volop muziek, prachtige kleurrijke kostuums en praalwagens, creativiteit, fantasie, enthousiaste kinderen, brassbands, vrolijke leiders en natuurlijk het dansend publiek langs de route, waardoor het geheel één groot feest werd.

...Nos dusni Kòrsou...

Gisteren leek het net alsof het zondag was, want ondanks het feit dat niet alle zaken waren gesloten, waren toch duizenden mensen op de been. De optocht begon wel een half uur later vanwege het feit dat chauffeurs van verscheidene voertuigen pas om twee uur 's middags vrij kregen en onmogelijk vóór drie uur op het startpunt aanwezig konden zijn. Maar al met al hebben onze kinderen echt genoten.

* * * * * * *

GEDEPUTEERDE Mendes zei na afloop dat hij heel tevreden was met de kinderoptocht en dat men in de toekomst zal moeten gaan kijken of de datum van de kinderoptocht verschoven kan worden naar de vrijdag vóór de grote optocht. Dan hebben wij in één lang weekeinde net alle optochten (inclusief Banda Abou).

* * * * * * *

DE KINDEREN waren natuurlijk gisteren heel blij dat hun kinderoptocht die afgelopen zondag wegens hevige regenbuien werd gestaakt, wel doorgang heeft gevonden, voor het eerst in onze karnavalsgeschiedenis op een vrijdagmiddag. Er is ook bewezen dat je van tradities kan afwijken en het resultaat was gisteren wel duidelijk: SUCCES.

* * * * * * *

OOK de kostuums van de kinderen waren in vergelijking met voorafgaande jaren goed afgewerkt. De regen van afgelopen zondag liet op de klederdrachten geen enkel negatief spoor achter. Ook SITEK was in de optocht aanwezig met de groep SIDEKAR (Sitek den karnaval). Tijdens de optocht zag men gedeputeerde Mendes ook in deze groep meelopen, wat duidelijk aantoont dat men tijdens het karnavalsfeest alle problemen tijdelijk opzij heeft gezet. Ons karnavalsfeest moet doorgaan.

* * * * * * *

ALLE kinderen en hun leiders worden nogmaals gefeliciteerd met de gisteren gehouden succesvolle kinderoptocht en vandaag zullen zij wat uitrusten voor zowel de grote optocht van morgenochtend als de afscheidsoptochten van maandag en dinsdag. Tussen hen bevinden zich ook leiders, die ook aan de grote optocht zullen deelnemen, dus dubbel karnavalsfeest. Zij hebben geen probleem hiermee, want zij hebben een groot(karnavals-)uithoudingsvermogen.

* * * * * * *

VANAVOND wordt het zoals gewoonlijk weer druk in Otrobanda. Degenen die reeds gewend zijn om zich in de Roodeweg en Breedestraat (O) te begeven, kunnen dit jaar ook van iets anders genieten. Op de Carnival Boulevard (Pater Eeuwensweg) is er volop muziek en dans. Men begint vanaf zeven uur 's avonds met op verschillende podia op het terrein naast het gebouw van de S.V.B.; op het terrein waar El Señorial zal worden gebouwd; op het terrein van de Don Nicho Hurtado Ballpark (naast Holiday Beach Hotel); op het terrein tegenover de Karnival tribunes en in Coney Island.

Het programma, dat geheel door Hugo Zimmerman wordt gecoördineerd, is zodanig samengesteld dat het publiek dat over de hele boulevard loopt een variatie van zowel dans als muziek zal krijgen. Als bijvoorbeeld op de ene tribune een muziekgroep optreedt, zal op de andere tribune een dansgroep te zien zijn.

* * * * * * *

DE MUZIEKGROEPEN die vanavond op de Carnival Boulevard zullen optreden zijn o.a. Orkest 90, Arnell met zijn groep, Doble R, Enos, Grupo Nan, OKE, Grupo Nos, Cocktail Banda Show, La Seleccion, Turbo. Ook de Caribbean Playboys uit Sint Maarten, Las Chicas del Can uit Sto. Domingo, de Caseco Masters uit Suriname, de Fabulous Five en de Gogo Girls uit Jamaica en tot slot de Boerenblaaskapel zullen ook van de partij zijn.

* * * * * * *

OM NEGEN uur 's avonds start de zgn. 'ZONGO', een soort optocht waar iedereen aan kan deelnemen. Met muziek van enkele brassbands zal men vanaf het kruispunt bij K.A.E., vertrekken en via de Pater Eeuwensweg en het Plasa Brion in de verkeerde richting de Breedestraat (O) binnengaan. Op de vraag aan Fraai waar deze 'Zongo' zal eindigen, antwoordde hij dat er geen bepaalde plaats is vastgesteld.

* * * * * * *

VOOR de liefhebbers van tambu-muziek zijn ook vijf groepen aanwezig zoals: Pincho i su grupo, Grupo Trankilo, Zoyoyo, Watawamen i su grupo en tot slot Blèko i su grupo. De karnavalscommissie heeft ervoor gezorgd dat het publiek aan de vooravond van de Gran Marcha zich goed kan amuseren. Om een uur 's nachts zullen alle aktiviteiten op de Pater Eeuwensweg worden gestopt, om deze straat schoon te maken voor de grote optocht van morgenochtend. Het publiek kan verder doorfeesten op zowel de Roodeweg als op de Breedestraat.

* * * * * * *

DE DIRECTIE van het Sint Elisabeth Hospitaal heeft in een advertentie haar bezorgdheid getoond over het feit dat er vanavond veel muziek op de Pater Eeuwensweg zal zijn, hetgeen natuurlijk de patiënten niet ten goede komt. Het verzoek van de directie is om de muziek op zodanige wijze te stellen, dat de hinder zo klein mogelijk wordt gehouden.

* * * * * * *

EN MORGEN de Gran Marcha met 58 groepen 3905 deelnemers en niet minder dan 141 voertuigen. Als men de musici, chauffeurs en andere helpers erbij telt, heeft men zeker meer dan vijfduizend mensen in deze grote optocht. De optocht start om twintig minuten over negen precies vanwege de rechtstreekse uitzending naar het buitenland die om twintig over tien begint en ongeveer twintig minuten duurt. De tweede uitzending begint om twaalf uur 's middags en deze duurt ongeveer drie kwartier.

* * * * * * *

DE KARNAVALSCOMMISSIE doet een beroep op alle leiders van de groepen om hun voertuigen mooi te versieren, zodat men een kleurrijke uitzending zal krijgen. Ook op de leden van de muziekgroepen wordt een beroep gedaan om netjes geuniformeerd zoals in het tumbafestival te verschijnen. Als men naar een feest gaat, is men toch ook netjes verkleed, en de Gran Marcha is ons grote karnavalsfeest.

* * * * * * *

ONZE STUDENTNEN zijn ook goed in de grote optocht vertegenwoordigd in de groepen van o.a. het Maria Immaculata Lyceum, het Radulphus College en ook de U.N.A.

OOK vakbondsleider Ronald Sluis staat op de lijst. Hij zal als individueel het embleem van de Curaçaose Dok Maatschappij voorstellen. Een andere groep, die wij sinds 1974 voor het laatst in de grote optocht hebben gezien en dit jaar wederom meedoet is die van de Dienst van Openbare Werken.

* * * * * * *

DEGENEN die een rustige plaats zoeken om alle optochten te zien kunnen nog terecht op de Carnival Tribunes aan de Pater Eeuwensweg. De toegangsprijs voor zowel morgenochtend als dinsdagavond is vastgesteld op tien gulden voor volwassenen en vijf gulden voor kinderen (inclusief twee drankjes). Voor maandagmiddag hoeft men slechts twee gulden te betalen. Men kan kaarten bij de ingang van de tribunes kopen.

* * * * * * *

DE Karnavalscommissie deelt mee dat het winnende lot voor de Suzuki op het nummer 29030 is gevallen.

* * * * * * *

...poedeltjes...

...prinsen pancho...

E MERESE

BAN KREA MAS AMBIENTE, DEN NOS KARNAVAL
P'E HASI MAS IMPACTO, INTERNASHONAL
EKSPRESA BOSO MES, MASKE TA UN BEZ
NO TENE KWENTA KEN TA WAK BO, OF KEN TA LOER BO
B'A BINI PA GOSA BO MES, Y DJE AMBIENTE

KREASHON DI AMBIENTE DEN KARNAVAL, TA ESEY TA BAL
MIRA PUEBLO TA GOSA NOS KARNAVAL, 20 ANJA DI 'N FORMA MASAL
EKSPRESA BOSO MES, MASKE TA UN BEZ
NO TENE KUENTAKEN TA WAK BO, OF KEN TA LOER BO
B'A BINI PA GOSA BO MES, Y DJE AMBIENTE

NOS TA TRESE UN BASILON, E TA PA NOS UN TRADISHON
DUNE LOKE MERESE, NOS TUR AKI PRESENTE

DUNE LOKE, E TA MERESE
DUNE LOKE TA PERTENESE
DUNE LOKE, E TA MERESE
DUNE LOKE TA PERTENESE

DUNE LOKE E MERESE ---------- STIME
DUNE LOKE E MERESE ---------- KWIDE
DUNE LOKE E MERESE
TUR LOKE KU TA DI DJE
KORO PREGÕN: "E MERESE"

NOS AMOR, NOS KALOR ---------- E MERESE
MUSIKA ALEGRE ---------- E MERESE
HOPI KARINJO I AMOR ---------- E MERESE
BOSO KOMPORTASHON ---------- E MERESE

BALA PENA SELEBRA
TUMBA TA ZONA
KUERO TA RONKA
PUEBLO TA GRITA ---------- E MERESE

TUMBA TA ZONA
KUERO TA RONKA
PUEBLO TA GRITA ---------- E MERESE
NOS AMOR, NOS KALOR

EHE, HE, HOHO, EHE, HA, ---------- DEN FESTIVAL
EHE, HE, HOHO, EHE, HA, ---------- TA KARNAVAL
EHE, HE, HOHO, EHE, HA, ---------- DEN KARNAVAL
EHE, HE, HOHO, EHE, HA, ---------- TA ESEY TA BAL

COMPOSITOR: HARRY ZIMMERMAN

Schip kon haveningang niet vinden

SAVANETA — Ter hoogte van de zeeroverspier te Savaneta werden vanaf zee lichtsignalen waargenomen. Twee politie patrouilles stelden aan land een onderzoek in, terwijl ook de PBI uitvoer. Ongeveer twee mijlen uit de kust ten zuiden van Barcadera werd de boot La Bamba aangetroffen die lichtsignalen gaf. Meegedeeld werd dat men de ingang van de haven niet kon vinden. De kapitein kreeg opdracht de haven binnen te varen.

Na aankomst gingen politie en douane aan boord om een onderzoek in te stellen. Er bevonden zich drie personen aan boord.

FTA bezorgd

SEROE COLORADO — Shopstewards van de FTA hebben de vakbond erop gewezen, dat door de aannemers op het voormalige Lago-terrein niet alle veiligheidsmaatregelen in acht worden genomen. Dit zou ondermeer het geval zijn bij het werken met lasmachines.

Mensen, die vroeger op Lago werkzaam waren, zijn van mening dat onvoldoende veiligheidsmaatregelen op het Coastal-terrein worden genomen.

Naar aanleiding van deze gegevens heeft de FTA in een brief aan de veiligheidsinspecteur van hoofdaannemer Foster and Wheeler een spoed gesprek gevraagd om deze onveilige situaties te bespreken.

MENSEN

'Nobo' - kleinzoon

■ *Feest bij onze Scherpenheuvel-collega's van het middagblad Nobo: twee dagen geleden werd hoofdredacteur / directeur Carlos Daantje grootvader! Of hij trots is? Geen woorden om zijn houding te beschrijven...Foto: De toekomstige krantenmagnaat Andrew Dean Halley-Daantje!*

Het **betalingsgedrag in Nederland** is in 1989 verbeterd. Een uitzondering vormen over het algemeen de overheidsdiensten die de rekening zeer laat betalen. Dit heeft het bedrijfsinformatie- en incassobedrijf Graydon uit Den Haag bekendgemaakt. Volgens R. Huisman, directeur in- en externe communicatie, zit vooral de overheid in de sectie slechte betalers. "Het betalingsgedrag van de overheden is schrikbarend. Meer dan de helft van de later dan negentig dagenbetalers zijn overheidsbedrijven." Hij wijt dit aan het ontbreken van een strakke leiding bij de overheid.

Nasibal en bamischijf minder vet

Nasiballen en bamischijven zijn minder vet dan vaak wordt gedacht. De microbiologische gesteldheid van deze produkten is over het algemeen ook in orde. Het eten van deze snacks zal vrijwel nooit leiden tot voedselvergiftiging of -infecties.

Konsumenten kontakt onderzocht de samenstelling van 29 nasiballen en 22 bamischijven uit cafetaria's en automatieken. De nasiballen bevatten gemiddeld 12 procent vet, wat lager is dan de 17 procent die de Nederlandse voedingsmiddelentabel vermeldt. Bamischijven bevatten gemiddeld nog minder vet: 9,2 procent.

De trend om minder vet te gebruiken slaat kennelijk ook aan bij de snackfabrikanten, concludeert de consumentenorganisatie. Vergeleken met andere tussendoortjes zoals smulrepen en slagroomgebak bevatten beide snacks weinig vet.

In de geteste nasi- en bamihapjes bleek verder een redelijke hoeveelheid zetmeel en eiwit te zitten. Eén minpunt is wel dat de vetten in beide snacks vooral verzadigd zijn en dat er nogal wat zout in zit.

TELECURAÇAO
ZATERDAG: 17.00 Telefiesta met tante Irma; 18.30 Going great; 19.00 Cocktail Turístiko met captain Sterling; 20.00 Notisiero Tele-8; 20.30 Karta di Oro; 21.45 Political program: 'MAN'; 21.00 Musical special; 22.00 Wega di Number Kòrsou; 22.10 Estreno; 23.30 Sluiting.

ZONDAG: 10.00 Live uitzending van de Gran Marcha vanuit Otrobanda; 15.00 Matinee; 16.00 Sena di Señor; 17.00 Sala di konsierto; 17.45 Wega di Number Kòrsou; 18.00 Special; 19.00 Wil di suerte; 19.30 Middle East; 20.00 Notisiero Tele-8; 20.30 Shete dia; 21.00 Best seller: 'The Fremantle conspiracy'; 22.00 Starting from scratch; 22.30 TeleCuraçao special; 23.30 Sluiting.

MAANDAG: 17.00 Ora pa mucha; 18.00 Awe mi ke un buki; 18.30 Contact Magazine; 18.45 Nieuws in het Nederlands; 19.00 Tempu pa Dios; 19.03 World Chronicle; 19.30 Caribe Scope; 20.00 Notisiero Tele-8; 20.50 Di skina pa skina met Hermanito; 21.00 Special: 'Foro Politiko'; 22.00 Wega di Number Kòrsou; 22.10 vervolg 'Foro politiko'; 23.00 Sluiting.
(wijzigingen voorbehouden)
******

Wega di Number Kòrsou

8 5 1 3 9 6 10 7 4 2

6930
1777
5724

■ *De nominaties voor de 62ste Academy Awards zijn onlangs bekend gemaakt. De actrices die zijn genomineerd voor het beste vertolken van een bijrol zijn: boven van links naar rechts Julia Roberts voor haar rol in 'Steel Magnolias,' Anjelica Huston voor haar rol in, 'Enemies, a love story'; Dianne Weist voor haar rol in 'Parenthood'. Onder links Lena Olin voor haar rol in 'Enemies, a love story', en rechts Brenda Flicher in 'My left foot'.*

AGENDA CURAÇAO

WEEKEINDEDIENST EILANDSGENEESKUNDIGEN
STADS- EN 2DE DISTRICT OOST
24 februari 1990 vanaf 08.00 uur tot 27 februari 1990 om 07.00 uur.
Dokter Winklaar, Sentro Mediko Sta Rosa, tel.: 671101; spreekuren: 11.00-12.00/17.00-18.00 uur; spoedgevallen: tel.: 371418 b.g.g. 89266/89337.
(dit geldt voor patiënten van de volgene artsen: Wilsoe, Da Costa Gomez, Nassy, Nassy-Tseng, Tseng, Winklaar, Braakman, Doran en Guerrero-Bakmeyer)

STADS- EN 2DE DISTRICT WEST
23 februari 1990 vanaf 17.00 uur tot 25 februari 1990 om 12.00 uur.
Dokter Rosales-Concession, Spreekkamer: Brievengat, tel.: 77244; spreekuren: 11.00-12.00/17.00-18.00 uur; spoedgevallen: tel.: 75611 b.g.g. 89266/89337.
25 februari 1990 vanaf 12.00 uur tot 27 februari 1990 om 07.00 uur.
Dokter Nivillac, Spreekkamer: Brievengat, tel.: 76280; spreekuren: 11.00-12.00/17.00-18.00 uur; spoedgevallen: tel.: 615828 b.g.g. 89266/89337.
(dit geldt voor patiënten van de volgende artsen: Swart, Roose, Braakman-Bonder, Gerstenbluth, Goilo-Henry, Heerenveen, Nivillac, Rosales-Concession, Pablo, Elhage en Davelaar)

DERDE DISTRICT BANDABAO
23 februari 1990 vanaf 17.00 uur tot 25 februari 1990 om 12.00 uur.
Dokter Schellens, Sentro Mediko Barber, tel.: 641605; spreekuren: 10.00-11.00/17.00-18.00 uur; spoedgevallen: tel.: 641784 b.g.g. 89266/89337.
25 februari 1990 vanaf 12.00 uur tot 27 februari 1990 om 07.00 uur.
Dokter Dunker, Sentro Mediko Barber, tel.: 641605; spreekuren: 10.00-11.00/17.00-18.00 uur; spoedgevallen: tel.: 371463 b.g.g. 89266/89337.
(dit geldt voor patiënten van de volgende artsen: Tweed, Schellens, Lucacius en Spong).

■ **Patiënten van hier niet genoemde artsen wordt aangeraden in spoedgevallen de eigen arts te bellen en te informeren wie voor deze de dienst waarneemt. Het verdient te allen tijde aanbeveling een huisarts te kiezen die in avonden en weekeinden bereikbaarheid geregeld heeft. Vraag er naar bij uw eerstvolgend bezoek!**
******

VERENIGING VAN TANDARTSEN: voor de dienstdoende arts gedurende het weekeinde en op fesstdagen gelieve tel.: 82222 op te bellen.
****

NACHTDIENST ARTSEN: Patiënten van de artsen van Bandabao (3e district) kunnen in spoedgevallen telefoon 641658 bellen en dan het antwoordapparaat afluisteren. De patiënten van de andere medische districten kunnen voor spoedgevallen de artsenpraktijk van hun eigen huisarts bellen; het antwoordapparaat zal dan mededelen wie de dienstdoende arts is.
******

THORAX CENTRUM (Jan Noorduynweg naast UNA, tel.: 85544): openingstijden van maandag t/m vrijdag van 08.00-17.00 uur; op zon- en feestdagen alsmede op werkdagen na 17.00 uur voor spoedgevallen tel.: 85917.

WIT GELE KRUIS voor wijkverpleging 'Prinses Margriet': consultatiebureaus te Sta Maria: tel.: 82344, 82412 en 82947; Montagne Abao: tel.: 673711 en Kaya Fensu (Koraal Specht): tel.: 618577; hoofdkantoor te Sta Maria 17, kantooruren van 07.00-12.30/13.00-17.00 uur. Na 17.00 uur bereikbaar: zuster Wever, tel.: 87181.

NEUTRALE WIJKVERPLEGING
kantoor **Gosieweg 15**, tel.: 44231/44232; geopend van 07.00-17.00 uur; de wacht heeft zuster Bynoe, pageboy 027-053 b.g.g. 43838.
kantoor **Bandabao**, Groot Sta Martha 141, tel.: 642555; geopend van 14.00-17.00 uur; de wacht heeft zuster Bynoe, pageboy 027-053.
Kraamkliniek Rio Canario, Schottegatweg Noord 43, tel.: 43838/44510; voor informatie over prenatale zorg en zorg gedurende en na de bevalling.
Consultatiebureau zuigelingen: iedere woensdagmiddag van 13.30-16.00 uur.
Consultatiebureau peuters: iedere dinsdagmiddag van 12.30-14.45 uur.

STICHTING WIJKVERPLEGING BANDABAO (Fontein 35, tel.: 648077): open van maandag t/m vrijdag van 07.00-17.00 uur; na 17.00 uur bereikbaar: zuster Martina, tel.: 642685.
******

LUCHTPOSTSLUITING (Postkantoor Groot Kwartier)
Nederland: voor gewone stukken: maandag, dinsdag, donderdag en vrijdag om 11.30 uur; woensdag om 10.15 uur. Voor aangetekende stukken één uur van tevoren.
Suriname: voor gewone stukken: dinsdag en vrijdag om 17.30 uur en zaterdag om 10.45 en 17.00 uur.
******

BOTICA'S (weekeindenachtdienst)
zaterdag
Otrobanda
Gosie, Gosieweg 90-A, tel.: 79744.
Punda
Sta Rosa, Sta Rosaweg 56 (t/o George Maduroweg), tel.: 77650/77679.
zondag
Otrobanda
Union, Breedestraat 137, tel.: 623575/625837.
Punda
Brievengat '68, Corrieweg 32, tel.: 79098/79567.
maandag
Otrobanda
del Pueblo, Breedestraat 82, tel.: 625333/625444.
Punda
Banda Ariba, Herst 31, tel.: 676822.
******

VERLOF BEGRAFENIS
24 februari: S. Jennie-Kleinmoedig, Angolaweg 76.
25 februari: E.F. Cannister, Schottegatweg Oost 25.
26 februari: P.A.J. Scherptong, Winston Churchillweg 157-E.
******

MAANDAG
DIVERSEN
TOERISTENSCHIP: 09.00-18.00 uur 'Carla Costa' (S.J.).
******

DINSDAG
DIVERSEN
TOERISTENSCHEPEN
07.00-17.00 uur 'Skyward' (S.J.);
08.00-01.00 uur 'Golden Odyssey; (S.J.)
******

KERKDIENSTEN
KLOOSTER ALVERNA (Gouv. van Lansbergeweg): zon.: 10.00 uur hoogmis (Ned) en 16.00 uur Papiamentu.
BARBER (H. Joseph): zat.: 19.00 uur, zond.: 06.00 en 09.00 uur.
BRIEVENGAT: zat.: 18.30 uur; zon.: 10.00 en 18.00 uur.
BUENA VISTA (Birgen Milagrosa): zat.: 18.30 uur; zon.: 09.00 en 11.30 uur.
CHARO (O.L. Vrouw van Coromoto): zat.: 19.00 uur; zon.: 08.00, 11.00, 17.00 (Spaans) en 19.00 uur.
GROOT KWARTIER (O.L. Vrouw van Berg Carmel): zat.: 19.30 uur; zon.: 09.00 (Ned) en 18.00 uur.
JANDORET (O.L. Vrouw van Goede Raad): zon.: 10.00 en 19.00 uur.
HULPKERK BOCA SAMI: zat.: 18.00 uur, zon.: 08.00 uur.
HULPKERK LAGOEN (H. Johannes); zon.: 10.00 uur.
JANWE (H. Hart van Jesus): zat.: 19.00 uur; zon.: 08.30, 12.00 en 19.00 uur (Ned).
KORAAL SPECHT (Goede Herder): zat.: 19.00 uur; zon.: 11.00 en 18.00 uur.
MONTAÑA (H. Dominicus): zon.: 05.15, 08.30 en 19.00 uur.
OTROBANDA:
Santa Ana: zon.: 08.00 en 19.00 uur.
Santa Famia: zon.: 06.00, 09.00, 11.00 (Engels) en 19.00 uur.
PIETERMAAI (kathedraal): zat.: 19.00 uur, zon.: 06.00, 09.00 en 19.00 uur.
SANTA MARIA: zat.: 18.30 uur; zon.: 07.00, 09.00 en 18.30 uur.
SANTA ROSA: zat.: 18.30 uur; zon.: 07.30, 09.00 en 18.30 uur.
SAN WILLIBRORDO: zat.: 19.00 uur; zon.: 10.00 uur.
SERU GRANDI (Fuik): zon.: 17.00 uur.
SOTO; zat.: 19.00 uur; zon.: 09.00 uur.
STEENRIJK (O.L. Vrouw van Altagracia): zat.: 07.00 en 19.00 uur; zon.: 08.00, 10.00 (chrismatica) en 18.00 uur.
SUFFISANT (O.L. Vrouw van Fatima): zat.: 18.00 uur; zon.: 09.00 en 18.00 uur.
TERA CORA: ZON.: 18.00 UUR.
WESTPUNT (H. Petrus): zat.: 19.00 uur, zon.: 08.30 uur.
WISHI (H. Teresita): zat.: 19.00 uur; zon.: 06.00 en 18.00 uur.
ZUID BONAM (H. Judas Thadeus): zat.: 18.30 uur; zon.: 08.30 en 17.30 uur.
*****

PROTESTANTSE KERKDIENSTEN
VERENIGING PROTESTANTSE GEMEENTEN CURAÇAO
DE TAMARIJN (Mahaaiweg/hoek Jasmijnweg): 09.00 uur ds H.B. v/d Steen.
EBENEZER CHURCH (Plasa Obed Anthony): 09.30 uur ds O.G. Haasnoot.
EMMAKERK (Schottegatweg Noord): 09.30 uur ds G.J. Schüssler; 19.00 uur zangdienst.
*****

GEREFORMEERDE KERK
SERU FORTUNA (Seru Fortuna 208-A): 10.00 uur ds J.J. Schreuder (voorber. H.A.); 19.30 uur ds J. Glas.
BUENA VISTA (Cubaweg 100): 08.30 uur br F. Kirindongo (voorber. H.A.; 19.00 ds J. Klapwijk.
GROOT KWARTIER (Arowakenweg 28): 08.30 uur ds J.J. Schreuder (voorber. H.A.); 17.00 uur ds W.J. Keesenberg (HC 48)
SANTA ROSA (Marakaweg 1): 10.00 ds J. Klapwijk (voorber. H.A.); 19.00 uur ds J.J. Schreuder.
*****

EVANGELISCHE BROEDERGEMEENTE MORAVIAN CHURCH
(Goeroeboeroeweg, Mundo Nobo)
zaterdagavond 19.00 uur zangdienst.
zondagmorgen 09.30 uur preekdiesnt.
(Emmy Berthold kleuterschool, Suffisant)
zondagavond 18.00 uur Papiamentse dienst.

AMIGOE Fax: 674524 Tel: 672000

UITGEVERIJ AMIGOE N.V.
Scherpenheuvel z/n of P.O.B. 577
Curaçao N.A.
Giro 440.000
Bankrek. nr.: 11-07-313
Algemene Bank N.V.
Bankrek. nr.: 874.825.10
Maduro & Curiel's Bank N.V.

CURAÇAO
Centrale (alle afdelingen)
672000

Directie:
Ingrid de Maayer-Hollander
Leeward News Holding

Hoofdredactie:
Ard Hoyers (hoofdredacteur)
A. van Leeuwen (adjunct-hoofdredacteur)
Overige leden Redactie.

Toon van Dongen, Joel Labadie, Sheila Rhodes (secretaresse), Izaak Moenirlam (sportredacteur), Chris van Grol (sportmedewerker), Solange Isselt (opmaak) en Ken Wong (fotograaf)

ADVERTENTIE-AFDELING
Acquisitie:
Viola Bernardus en Janny Naaldijk
Aanname advertenties:
Maandag t/m vrijdag van 07.30-16.00 uur
Alle advertenties voor de komende dag moeten 1 dag van tevoren vóór vier uur binnen zijn.

ZOEKERTJES verschijnen op dinsdag en vrijdag en kunnen iedere dag tussen 07.30-16.00 uur worden opgegeven, behalve op zaterdag.

Alleen zoekertjes die op maandag en donderdag vóór twaalf uur binnen zijn, kunnen de dag daarop (dus dinsdag en vrijdag) verschijnen.

UITGEVERIJ AMIGOE ARUBA
Nassaustraat 110
Tel: 24333 (drie lijnen)

Directeur-Hoofdredacteur:
Jos van der Schoot
Redactie: Ramiro Tromp, Anna Tromp-Van der Schoot, Djuble Franken (fotograaf)
Advertentie-afdeling: Jos van der Schoot en Eileen Landsmark

BONAIRE
Correspondent:
Hubert Linkels, Kaya Gobernador N. Debrot 154 tel: 8627

SINT MAARTEN
Correspondent:
Eddie Williams, P.O Box 366, tel: 22580 / 22764
Faxnummer: 25868

Abonnementen en advertenties:
The Chronicle, Grounddove Road, Pointe Blanche, tel: 23919.

SABA:
Correspondente:
Esther Mommers, tel. 2265

ST. EUSTATIUS:
Vertegenwoordigster / Correspondente:
Mevrouw Peggy van de Horde, Whitewalkweg 1

HILVERSUM
correspondenten:
B. Jos de Roo en Victor Halkamp: Radio Nederland Wereldomroep (tel: 035-16151, toestel 319)

Persagentschappen: ANP en AP
Samenwerkingsovereenkomst met The Miami Herald, De Haagsche Courant, De Brabantse Pers

DRUKKERIJ: Rotaprint N.V.

DISTRIBUTIE (abonnementen):
Curaçao: Districo N.V. Tel: 370503, 370504 en 370304

Voor klachten gelieve deze nummers op te bellen. Het abonnementsgeld kan ook betaald worden via Giro rek. nr: 208.000, Maduro Bank rek. nr: 266.550.08 en ABN rek. nr: [illegible]
Aruba: Nassaustraat 110, tel: 24333
Bonaire (abonnementen en incasso): mv. A. Wong-Lai-Cing, Kaya Cacique 4

Losse nummers 60 cent:
Abonnementsprijs op alle eilanden van de Nederlandse Antillen vijftien gulden per maand

Buiten Antillen (Nederland):
NAf. 80,15 per maand (luchtpost) of NAf. 24,-- per maand (zeepost); jaarlijks vooruit te betalen

Heer Bommel en de Liefdadiger door Martin Toonder

5150 — De heer Brekel hielp heer Ollie opnieuw overeind; klopte zijn jas af, gaf hem een stok om op te steunen en deed kortom alles om hem een beetje op zijn gemak te stellen.
'Goed doen is een behoefte voor mij', verklaarde hij toen ze tenslotte weer verder gingen. 'Het is geen verdienste, hoor; ik kan niet anders. Als ik een ongelukkige zie, zoals jij, wordt mijn betere ik wakker. We blijven lachen! roep ik dan. Is me dat vallen! Daar knapt een sukkelaar van op, wat jij? Hahaha!'
Zijn lach schalde smakelijk door de morgenstond en trof het oor van de markies De Cantecler. De edelman placht vroeg op te staan om zijn dag te beginnen met licht tuinwerk, in de stille natuur. Hij keek dan ook gestoord op.
'Parbleu', sprak hij, 'als dat Bommel niet is! Huiswaarts na verlaat cafébezoek, wed ik?'
Heer Ollie schrok op en deed een krachtige poging om zich te herstellen.
'Dan wedt u verkeerd', zei hij koeltjes. 'Ik had wel wat anders te doen, vannacht. We hebben nog een andere weddenschap lopen, weet u dat niet meer?'
'Par exemple', prevelde de markies verrast. Hij hief zijn lorgnon en bekeek heer Bommel met nieuwe ogen.
'Wilt u zeggen,' hernam hij, 'dat u naar het Savelbos gegaan bent? Alleen, bij volle maan? Naar de zevenboom, zoals de afspraak was? En hebt ge daar het vers opgezegd, amice?'
'Dat heb ik!' verklaarde heer Ollie fier. 'Deze heer hier kan het getuigen'. 'Ja zeker,' gaf de heer Brekel toe. 'Hoewel ik moet zeggen, dat ik niet van een weddenschap over demonen houd. Er blijkt een zwartgallige kijk op het leven uit — en daar houd ik niet van'.

HENRY ® **By Dick Hodgins**

BONER'S ARK ® **By Addison & Frank Johnson**

BEETLE BAILEY ® **By Mort Walker**

REDEYE ® **By Bill Yates & Mel Casson**

AGENDA BONAIRE

POLITIE: 8000
BRANDWEER: 8222
TAXICENTRALE: 8845
HOSPITAAL: 8900

LANDFILL te Lagoen: maandag t/m vrijdag van 07.00-16.00 uur; zaterdag van 08.00-12.00 uur; zondag gesloten.

OPENBARE BIBLIOTHEEK
(**openingstijden** voor het publiek)
maandag en donderdag van 14.00-18.00 uur; dinsdag en vrijdag van 08.00-12.00/14.00-17.00 uur; zaterdag van 10.00-12.00 uur.
(**openingstijden** voor lezers)
woensdag van 14.00-19.00 uur.

POSTSLUITING: maandag t/m vrijdag aangetekende stukken om 15.45 uur; gewone stukken om 16.30 uur.

SERVICE CLUBS
Kiwanis: donderdagavond 19.30 uur -Hotel Bonaire.
Lions: informatie E. Felipa, tel.: 8546/8238.
Round Table: elke tweede maandag - Buurtcentrum Tera Cora.
Rotary: woensdag 12.00 uur - Restaurant Beefeater.

BESTUURSKANTOOR EN BEVOLKING: 08.00-12.00/14.00-15.30 uur loketten geopend.

MUZIEKBIBLIOTHEEK: voor bezichtiging hiervan gelieve contact op te nemen met de heer Rudy Bedacht, Noord Nikiboko 194.

POLITIECLUB (Weg naar Willemstoren): open op vrijdag van 20.00-24.00 uur; zaterdag van 12.00-24.00 uur.

SPREEKUUR GEZAGHEBBER: elke donderdag van 09.00-11.00 uur op het Bestuurskantoor, Kralendijk; laatste donderdag van de maand van 10.00-12.00 uur te Rincon.

LVV: **openingstijden Slachthuis** i.v.m. afwezigheid van de keurmeester zal tot nader order uitsluitend op donderdagen en vrijdagen geslacht en gekeurd worden.

KERKDIENSTEN
Sint Bernarduskerk, Kralendijk:
maandag t/m zaterdag om 18.45 uur; zondag om 08.00 en 19.00 uur.
Coromotokerk, Antriol:
maandag t/m zaterdag om 19.30 uur; zondag om 09.00 en 18.00 uur.
Ludovicuskerk, Rincon:
maandag t/m zondag om 19.30 uur.

KLACHTENBEZORGING doorgeven aan mevr. A. Wong-Loi-Sing, Kaya Cacique 1.

Elke dinsdag met ALM-vrachtvliegtuig uit Miami

HJK-Import voldoet aan vraag naar verse groenten en fruit

KRALENDIJK — Afgelopen donderdag werd een vrachtlading verse groenten en vers fruit door de ALM rechtstreeks vanuit Miami ingevlogen. Een initiatief van Hans Knetsch en Wouter Nap van de HJK-Import N.V. Op deze wijze wil het onlangs opgerichte bedrijf inspelen op de vraag naar verse produkten ten gerieve van de restaurants en hotels op Bonaire, die in vele gevallen 'Neen' moeten verkopen, wanneer de klant à la carte bestelt.

Tijdens een persconferentie, voorafgaande aan de komst van het ALM-vrachtvliegtuig, benadrukte Knetsch, dat momenteel op Bonaire geen verse groenten verkrijgbaar is, maar evenmin zalm, garnalen of kreeft. Knetsch: 'Een onmogelijkheid natuurlijk gezien de ontwikkeling die Bonaire doormaakt en het grote aantal hotels dat er gebouwd wordt. Bovendien moet Bonaire er rekening mee houden, dat er een vijfsterrenhotel is gebouwd en dat vereist de aanwezigheid van duurdere produkten die vers nauwelijks met de container aan te voeren zijn'.

SERVICE

Volgens Knetsch is de oprichting van de HJK-Import geenszins opzet geweest om andere bedrijven te beconcurreren, maar meer om een betere service te verlenen aan de klant. Hans Knetsch: 'Wij gaan na, welk produkt de klant wil hebben en wij zorgen ervoor, dat de winkelier of het restaurant dat dezelfde dag in huis heeft. Vanuit Miami. Er is dus geen vervoer meer met een container, waarin de produkten soms veertien dagen opgeslagen zijn en die in een of twee havens zijn opgelegd alvorens ze Bonaire bereiken'.

Volgens Knetsch die zegt een langjarige ervaring in deze branch te hebben, zijn de contacten van HJK-Import N.V. met Miami nitstekend.

Op de eerste vlucht bracht Knetsch rond 2500 pond aan verse produkten naar Bonaire. Een nadeel is, dat zijn vervoerskosten vijftig procent hoger liggen dan met de container. Aan de andere kant zal er minder schade aan de produkten worden toegebracht tijdens het vervoer.

DINSDAG

Hoewel de regeling die getroffen is met de ALM nog niet voor honderd procent waterdicht is, zullen Nap en Knetsch elke dinsdagavond opnieuw verse groenten en fruit vanuit Miami naar Bonaire vliegen. Van deze eerste vlucht gaat de helft naar de supermarket Commercial Cedros. De andere helft is opgeslagen in het vroegere koel- en vrieshuis dat de laatste maanden dienst deed voor de kreeftenindustrie die inmiddels over de kop is. Tenslotte merkt Knetsch op, dat de plannen van HJK-Import N.V. er niet om liegen. De buitenlandse contacten die Hans Knetsch heeft zijn met gerenommeerde bedrijven zoals Miami Sea Foods en de Export CNM.

.... Met man en macht werd het vrachtvliegtuig van de ALM na aankomst uit Miami gelost en de vracht doorvervoerd naar de klanten op Bonaire. Elke dinsdagavond zal het vliegtuig op Bonaire arriveren ...

... Hans Knetsch en Wouter Nap die het initiatief hebben genomen om vanuit Miami verse visprodukten, groenten en fruit naar Bonaire te transporteren. Beide zakenlieden hebben daarvoor de JHK-Import N.V. opgericht. Op de foto de beide heren tijdens hun persconferentie op de Flamingo luchthaven ...

Samenwerking Bonaire-Aruba

KRALENDIJK — Deze week vond er een bespreking plaats tussen het Bestuurscollege en een vertegenwoordiger van de ACT, een adviesbureau uit Aruba. Het ligt in de bedoeling dat de ACT technische bijstand zal verlenen aan de afdelingen Sociale en Arbeidszaken. In dit kader heeft de overheid een counterpart aangetrokken en dat zal de onlangs uit Nederland teruggekeerde Ewald Abdul zijn. Het voornaamste doel is om een beroepscentrum op te zetten, waardoor een beter overzicht gekregen wordt van de beschikbare en aanwezige arbeidskrachten en personen die aangetrokken zullen moeten worden voor de komende ontwikkelingen van het eiland.

Albertus van de ACT zal gedurende enige tijd samenwerken met Ewald Abdul.

Foto: de gedeputeerden Marsera en Domacasse, het hoofd van Arbeidszaken Carlos Abdul en het waarnemend hoofd van SEF, Norwin Willem. Geheel rechts Albertus van ACT en het hoofd van het Beroepscentrum Ewald Abdul, die voor zijn vertrek naar Nederland jarenlang voorzitter is geweest van de AFBW.

GEEN TIEN LEERKRACHTEN AANWEZIG

Simabo-vergadering 'totale mislukking'

'ALENDIJK — De buitengewone ledenvergadering van leerkrachten die donderdagavond door de Simabo werd uitgeschreven, is een complete mislukking geworden. Nauwelijks tien bestuursleden en leerkrachten gaven gehoor aan de oproep om een standpunt in te nemen over indexering, gelijke betaling en vakantie-uitkering. Simabo-voorzitter Norwin Willem toonde zich uiterst teleurgesteld door de houding van de leerkrachten.

In een interview voor Voz di Bonaire liet de Simabo voorzitter duidelijk doorschemeren, dat elke actie die nu nog voor de leerkrachten gevoerd moet worden, uit de gelederen van de school zelf zal moeten voortkomen.

Willem: 'Ik ben niet van plan om de wagen van de ontevreden leerkrachten te blijven trekken. Velen hebben mij opgebeld om te vragen, waarom Bonaire niet reageert op de ontstane situatie. Slechts een kleuterschool, Arco Iris uit Rincon heeft bericht van verhindering gestuurd, maar dat was dan ook de enige school'. Desgevraagd zei Willem niet te geloven dat zijn gelieerdheid aan een politieke partij een rol heeft gespeeld'. De uitnodiging voor de vergadering werd ondertekend door Gerard Wanneer die vice voorzitter is. Het was ook de bedoeling dat Wanneer de vergadering zou leiden', aldus een verbolgen Willem.

Komende maand zal de vakbond Simabo, die ontstaan is uit de VLB (Vakbond voor Leerkrachten) en de Ormabo (Organisashon di Maestronan na Bonaire) het tienjarig bestaan vieren. De laatste jaren echter zijn er nauwelijks enige activiteiten te bespeuren bij de vakbond voor leerkrachten. Niet eenmaal heeft de Simabo tot nog toe de bezorgdheid geuit over de onderwijssituatie sedert de UPB in september de bestuursverantwoordelijkheid heeft overgenomen.

Naar de Amigoe uit betrouwbare bron heeft vernomen, waren op de vergadering slechts vier bestuursleden en vier gewone leden.

Willem attendeerde op het feit, dat Bonaireaanse leerkrachten niet geheel konden rekenen op hetgeen op Curaçao werd bereikt. Willem: 'Indexering bijvoorbeeld is een eilandszaak. Wanneer Curaçao daar positief over beslist is het lang niet zeker, dat dit ook op Bonaire uitbetaald zal worden'.

OBNA-directeur

KRALENDIJK — Telefonisch attendeerde OBNA-directeur Alverez jr. er op, dat de Amigoe Bonaire hem ten onrechte bankmanager had genoemd. Alvarez is evenals zijn collega Clark Costa Gomes directeur van de Ontwikkelingsbank Nederlandse Antillen. Waarvan akte.

Cursus notenlezen

KRALENDIJK — Donderdag j.l. zijn tijdens een feestelijke bijeenkomst in de Scholengemeenschap Bonaire tussen zeven en negen uur 's avonds aan de volgende acht geslaagden hun diploma Algemeen Vormend Muziekonderwijs-A uitgereikt door de muziekpedagoog Rudy Bedacht: Robert Antonius, Olivia Cicilia, Sandra Evertsz, Andres Figaroa, Evert Gomperts, Ruthsela Josephia, Rigelda Pourier en Mary Tjin-A-Sjoe.

Allen zijn cum laude geslaagd na de eerste cursus AVM-A te hebben gevolgd van de onlangs door de heer Bedacht opgerichte Internationale Muziekschool. De cursus die gepland was voor negen weken heeft, dankzij de hoge motivatie van de deelnemers, slechts een maand geduurd.

Regeringspartij neemt besluit:

Kaapverdie krijgt Meerpartijensysteem

PRAIA - Kaapverdie is van plan een meerpartijenstelsel te introduceren en bij de algemene verkiezingen later dit jaar onafhankelijke kandidaten toe te staan, zo hebben functionarissen verklaard. Aan het besluit is een dagenlange zitting voorafgegaan van de leiding van de Afrikaanse partij voor de Onafhankelijkheid van Kaapverdie (PAICV), die het land bestuurt sinds het in 1975 onafhankelijk werd van Portugal.

In de tweede helft van dit jaar zal een speciaal partijcongres bijeen geroepen worden om zich uit te spreken over de voorgestelde hervormingen. Bij de verkiezingen in november kunnen dan onafhankelijke kandidaten meedingen naar parlementszetels. Het partijcongres moet ook een nieuw partijstatuut opstellen.

De laatste jaren had zich in Kaapverdie al een geleidelijke verandering voltrokken. De linkse regering had afstand genomen van een strikt Marxistisch beleid en was bv.overgegaan op een gemengde economie.

ANC veroordeelt manoeuvre president

Presentie De Klerk op Afrika-top onduidelijk

KAAPSTAD - De ontmoeting tussen president Frederik W. de Klerk van Zuidafrika en de staatshoofden van een aantal Afrikaanse landen, die zaterdag in Zaire zou worden gehouden, gaat niet door. Er is sprake van uit- en niet van afstel, heeft een woordvoerder van de Zuidafrikaanse regering donderdag gezegd.

Tegen de ontmoeting, die de eerste zou zijn tussen een aantal zwarte Afrikaanse presidenten en een blank Zuidafrikaans staatshoofd, had het Afrikaanse Nationale congres (ANC) luid geprotesteerd. De top was in de ogen van waarnemers bedoeld als een beloning van president De Klerk voor zijn besluit, het verbod op het ANC op te heffen en diens leider Nelson Mandela vrij te laten.

President Kaunda van Zambia had laten weten dat hij niet van plan was naar het Zairese Goma te gaan. De president van Burundi volgde zijn Zambiaanse ambtgenoot woensdag. Het is onduidelijk waarom de ontmoeting tussen De Klerk en de presidenten van Zaire, Rwanda, Burundi, de Centraalafrikaanse Republiek, Togo en Gabon op de lange baan geschoven is.

Waarnemers in Kaapstad leggen verband met de ontvangst die voor dinsdag in Lusaka (Zambia) op het programma staat voor ANC-leider Nelson Mandela. Men redeneert dat de Afrikaanse presidenten niet willen dat ook maar iets de feestelijkheden rond Mandela overschaduwt. De 71-jarige Mandela kwam eerder deze maand vrij nadat hij 27 jaar gevangen had gezeten.

Drie ministers gearresteerd

Sterke man Lesotho verstevigt positie

MASERU - Zwaar bewapende soldaten hebben dezer dagen het regeringsgebouw van Lesotho omsingeld en drie belangrijke ministers gearresteerd. Dit verluidde in de kring van diplomaten die vermoeden dat generaal-majoor Justin Lekhanya zijn machtspositie wilde versterken.

De ambtenaren zijn naar huis gestuurd en alle bureaus zijn gesloten, met uitzondering van de militaire raad, zo meldt de Zuidafrikaanse radio. De gearresteerden zijn de ministers van Defensie, Buitenlandse zaken en Justitie. In een via radio-Lesotho uitgezonden boodschap deelde Lekhanya mee dat er op korte termijn veranderingen komen in het bestuur van het land. Lekhanya, die voorzitter is van de uit zes man bestaande militaire junta en de raad van ministers, drong er bij de bevolking op aan kalm te blijven. Naar zijn zeggen is de toestand normaal.

KONING

Lesotho is een volledig door Zuidafrika omsloten koninkrijk dat in oktober 1966 onafhankelijk werd van Groot-Brittannie. Sterke man Leabua Jonathan, die Lesotho sindsdien bestuurde, werd in januari 1986 afgezet bij een staatsgreep onder leiding van Lekhanya.

De militaire junta installeerde koning Moshoeshoe II als staatshoofd en gaf hem de meeste koninklijke bevoegdheden terug die Jonathan had afgeschaft. Twee van de gearresteerde ministers onderhielden nauwe betrekkingen met de koninklijke familie. De arrestaties "wijzen op een versterking van de machtspositie van de generaal-majoor", zo verluidt van diplomatieke zijde.

MEXICO — In Mexico zijn twee Guatemalanen aangehouden die met 650 kilo pure cocaine op weg waren naar de Verenigde Staten, zo is vrijdag uit Mexicaanse gerechtelijke bron vernomen. De coke zat verborgen in een vrachtwagen, waarin de mannen op 600 kilometer ten zuiden van de Mexicaanse hoofdstad werden gesnapt. Het spul had als eindbestemming Tucson (Texas).

ST. ELISABETH HOSPITAAL - CURAÇAO

Het **Sint Elisabeth Hospitaal** wenst
alle karnavalvierders
prettige dagen toe.

Tevens willen wij U verzoeken tijdens het feest in de omgeving van het ziekenhuis rekening te houden met geluidsoverlast voor onze patiënten.

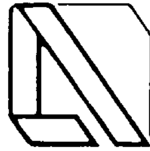
Zelf hebben wij getracht via de autoriteiten en het karnavalscomité de geluidsoverlast op de Pater Euwensweg, recht tegenover het ziekenhuis, zoveel mogelijk te voorkomen.

Wij betreuren het ten zeerste dat men ons verzoek niet in acht heeft genomen en dat onze patiënten toch hinder zullen ondervinden van de gang van zaken.

Wij danken U voor Uw medewerking.

Bestuur en Direktie,
SINT ELISABETH HOSPITAAL.

22 februari 1990.

OPENBARE VERKOOP

Op dinsdag, 6 maart 1990 des voormiddags om 10 uur zal ten overstaan van notaris Mr. M.L. Alexander of diens waarnemer, te zijnen kantore aan de Gaitoweg 2, Alhier, in het openbaar worden verkocht ex artikel 14 van de Eilandsverordening op de uitgifte in erfpacht van gronden toebehorende aan het Eilandgebied Curacao (A.B. Curacao 1953 nr.29),

het tot 18 oktober 2022 lopend recht van erfpacht op een perceel grond, gelegen in het 2de district van Curacao, bekend als Blok H, kavel nummer 14 van het verkavelingsplan "WEIS TOT EN MET ESPERANZA", ter grootte van 1.310m2, nader omschreven in meetbrief nummer 175 van 1 augustus 1962, met het daarop gebouwde.

De veilingsvoorwaarden liggen ter inzage op voormeld Notariskantoor en houden onder meer in dat iedere bieder gehouden is terstond een bankgarantie of andere vorm van zekerheid te stellen tot nakoming van zijn bod en de bijkomende kosten.

Notariskantoor Mr. M.L. Alexander
Gaitoweg 2
Curacao
Telefoon: 371111

De Directeur der Belastingen
MAAKT HIERBIJ BEKEND

dat in het

AANGIFTEFORMULIER

voor de afdracht van loonbelasting 1990 (L.B. nummer 5) een aantal drukfouten zijn geslopen.
U gelieve met het hierna volgende rekening te houden;

— **in plaats van "de Landsontvanger" dient gelezen te worden "Ontvanger van het Eiland(gebied)"..................;**
— **daar waar op het formulier "ingehouden A.O.W. en A.W.W." (volgens kolom 10 van de loonstaten) vermeld staat, dient te worden gelezen "ingehouden loonbelasting" (volgens kolom 7 van de loonstaten);**
— **de betaling kan eveneens per "giro" plaatsvinden.**

De inhoudingsplichtigen zullen omtrent het vorenstaande per separaat schrijven worden bericht.

De Directeur der Belastingen,
Mr. O.A. Seferina

LOSSE NUMMERS van de Amigoe zijn verkrijgbaar bij:
Boekhandel Van Dorp/Eddine;
Van der Valk Plaza Hotel, Punda, Princess Beach Hotel & Casino, Promenade, Schottegatweg Oost. Otrobanda, Hotel Las Palmas, Caribbean Hotel & Casino, Holiday Beach Hotel & Casino, Bookshop Hato en ITC;
Paul Maduro Enterprises, vertrekhal Hato;
Celia, Postkantoor;
Boekhandel Mensing, Punda;
Mensing's Caminada;
Boekhandel Salas, Fokkerweg;
Fatima Minimarket, Berg Altena 96;
Funchal Supermarket, Koraal Spechtweg;
Gallery Salas (Zuikertuintje);
Novo's Book and Giftshop, Chobolobo Shopping Center;
Saliña Snack;
Cafeteria/Restaurant Saliña;
Samsom, Chobolobo Shopping Center;
Gasora nv, Caracasbaaiweg;
Armara Liquor Store, Sta Rosaweg 188;
Sousa, Cas Coraweg;
Toko Mangusá, Cas Coraweg;
Ritz Centrum, Mahaai;
Cerito Supermarket, Schottegatweg Oost;
Nos Hollandse Bakkerij, Ilandweg;
Jean Louis Liquor Store, Gosieweg;
Bloempot Book and Toyshop;
El Chico, Wolkstraat;
Nolly Marin, Breedestraat;
La Bonanza, Breedestraat (O);
Nos Tienda, Hospitaal;
Shon Ma Center, Welgelegen;
Boekhandel Sta Maria, Winston Churchillweg;
La Estrella, Winston Churchillweg;
Toko Las Palmas, Schonegevelstraat;
Edmy Liquor Store, Ronde Klip;
Toko Fruteria Cerra de Agua, Mahuma;
Toko Livramentoe, Jongbloed;
Toko Lusitano, Erosweg.

UITNODIGING

De Universiteit van de Nederlandse Antillen nodigt belangstellenden uit voor een drietal colleges die verzorgd zullen worden door:

PROF. DR. J.J. OVERSTEEGEN

bespreking van de Antilliaanse literatuur aan de hand van recentere literatuurwetenschappelijke benaderingsmethoden

getiteld

"STRATEGIEEN VAN NEDERLANDSTALIGE ANTILLIAANSE SCHRIJVERS"
"BESTAAT ER EEN ANTILLIAANSE LITERATUUR?"
"HEEFT MEN OP DE ANTILLEN IETS AAN LITERATUUR?"

De colleges vinden respectievelijk plaats op:
Donderdag 1 maart 1990
Dinsdag 6 maart 1990
Vrijdag 9 maart 1990

Tijd: **17.30 - 19.00 uur**
Plaats: **Grote vergaderzaal UNA**
Voertaal: **Nederlands**
Toegang: **Vrij.**

Dr. Valdemar Marcha
Rector-magnificus UNA.

FREE ZONE COMPANY
REQUIRES

SALESMAN

WITH THE FOLLOWING REQUIREMENTS:
(A) HAVO EDUCATION AS A MINIMUM.
(B) GOOD CHARACTER FOR INTERNATIONAL AND LOCAL COMMERCIAL RELATIONS.
(C) JOB EXPERIENCE IN HOLLAND.
(D) SOME EXPERIENCE IN SALES.
(E) AGE BETWEEN 21-30 YEARS OLD.
(F) FLUENT IN ENGLISH- SPANISH- DUTCH- PAPIAMENTO.
(G) VALID DRIVERS LICENSE AND PASSPORT.
(H) IMMEDIATE AVAILABILITY.

APPLICANTS FOR ABOVE MUST SEND CURRICULUM VITAE AND RECENT PHOTO TO P.O. BOX **3820.**

ATTN.: **SALESMAN**

ALL APPLICATIONS MUST BE SENT NOT LATER THAN FEBRUARY 28, 1990. INCLUDE TELEPHONE NUMBERS FOR INTERVIEW APPOINTMENTS.
DO NOT SEND APPLICATIONS WITHOUT PHOTO AND REQUIREMENTS.

KURSUS PAPIAMENTU

voor
NEDERLANDS-sprekenden
— **In 1990; Uw kans om snel Papiamentu te leren en mede daardoor Uzelf te integreren in de samenleving van hier.**
— **Voor informatie:**
Vul s.v.p. strookje en stuur dat op naar:
ORANJESTRAAT 238

— **Naam:** ....
— **Adres:** ....
— **Leeftijd:** ....
— **Telefoon:** ....

EJ Convablo N.V.
Van Paperclip tot Computer
Julianaplein 39

Voor al Uw **kantoorbenodigdheden, computerpapier en kantoormachines**
Eurowords 1992

Tel. 617247/617122

pasfoto di koló! 4 pa 6=

HATO - AUGUSTINUS

TE KOOP AANGEBODEN CURAÇAO

WOONHUIS

Bouwjaar 1972, in rustige omgeving, op eigendomsgrond, ruime woonkamer met bar, keuken/eetkamer, gang, 3 slaapkamers, 1 studeerkamer, 2 bad/toilet, vóór- en achterterras, berging, washok, autocarport, compleet beveiligd, diepwellpomp, geasfalteerde tuin met vruchtbomen.

Vraagprijs: *f*.235.000,-. Tel.: 76581 tussen 5 - 7 uur n.m.

Leraar met gezin
ZOEKT
HUIS TE HUUR
Julianadorp of omgeving Radulphus College.
Bellen na 6 uur:
Tel. 89509.

Saba, Netherlands Antilles, is looking for a

Primary School teacher

grades 1-6, experience, credentials, English is the language of instruction. Practising Catholic preferred.

Please apply to. Mr. Eugenius Johnson tel.: 001-5994-63281, Sacred Heart School, Saba, Netherlands Antilles.

Timmercursus
— **voor volwassenen**
— **voor de jeugd**
Er zijn nu
NOG ENKELE PLAATSEN VRIJ
Voor meer informatie:
Tel.: 673016

Green is the colour of adventure — Green is the colour of adventure

PISANG AMBON

Verras Uw vrienden tijdens een gezellig avondje bij U thuis en presenteer hen een heerlijke mix drink met

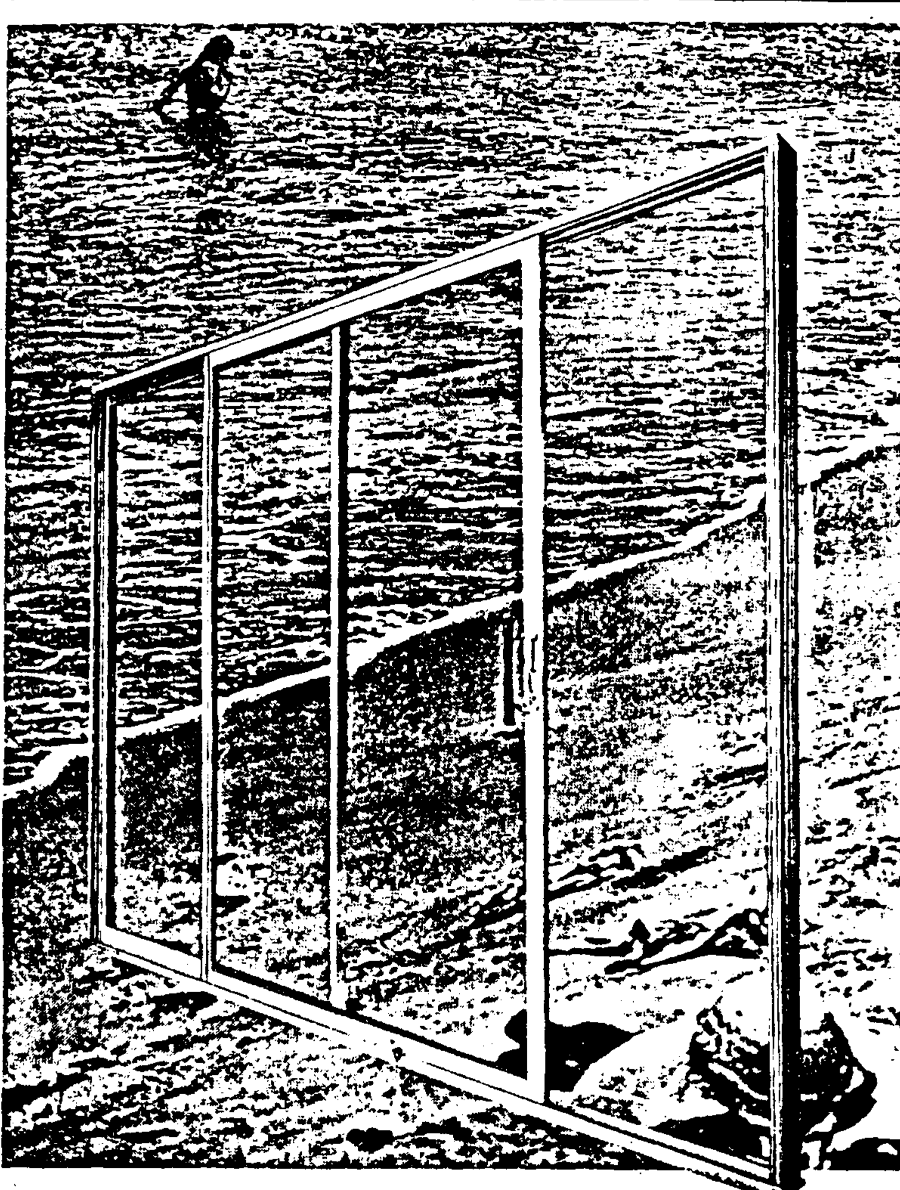
PISANG AMBON

Er zijn vele variaties mogelijk, zoals de **BALI TRADER:** een stoere mannendrank of voor de fijnproever de **COCONUT CREAM.**

Receptenboekjes verkrijgbaar bij iedere drankenzaak.

PISANG AMBON

de stille kracht uit Indonesië......

DRAAIRAAM
brons of aluminium
helder i tinted
*
OPSCHUIFRAAM
estilo kolonial tinted so.
*
SCHUIFRAAM
brons i aluminium
helder i tinted
*
SCHUIFDEUR
brons of aluminium
helder i tinted

SPESHAL
SCHUIFDEUR
Anchura 1.83m.
Altura 2.04 1/2 m.
2-blat
Clear-Aluminium Frame
f. 300,-

Bouwmaterialen Jongbloed n.v.
Kaya Terpsichore 11 **Telefoon 79276 - 78309**

Eerst naar de GRAN Marcha kijken en dan een echte

INDONESISCHE RIJSTTAFEL

AFHALEN VANAF 12 uur op Zondag 25 februari
met Sajor lodeh, sambal goreng, telor, Kip, Atjar, Vlees, Frikadel, Saté, ikan terie, kroepoek, pisang goreng, en Sambal badjak.

NA*f*. 10.00

Ook hebben wij Bami.

Canadaweg 9 - Telf.: 83459
Slamet makan.

KRAFT

Tip voor Uw boodschappenlijst:

NAPA
AMIGOE
Weekend Bijlage
ZATERDAG 24 FEBRUARI 1990 | PAGINA 1

Teveel gericht op Amerikaanse markt

Curaçao (nog) geen belevenis voor de Europese toerist

= door L. Houben en C. Meynen =

SINDS 1915, TOEN de Shell zich op Curaçao vestigde, was de economie van het eiland voornamelijk op de olie-industrie gebaseerd. Vanaf de jaren '60 viel de werkgelegenheid in deze sector sterk terug wegens verregaande automatisering en mechanisering door de Shell. In de daaropvolgende jaren namen de activiteiten van het bedrijf steeds verder af, totdat de Shell in 1984 van het eiland vertrok.

Dit vertrek betekende dat het eiland zijn voornaamste bron van inkomsten kwijt was en Curaçao in een economische crisis terecht kwam. Tot die tijd was het toerisme nooit van groot economisch belang geweest. Eind jaren 50 kwam het Amerikaanse cruise-toerisme op gang, na het wegvallen van Cuba als vakantie-oord. Begin jaren '60 verschenen de eerste grote hotels en verliep de ontwikkeling van zowel het cruise- als het verblijfstoerisme voorspoedig. Op 30 mei 1969 braken onlusten op Curaçao uit, welke gepaard gingen met rellen en brandstichtingen. Door de Amerikaanse pers werd dit oproer gezien als een gevolg van 'racial tensions'. Dit had een lichte, kortdurende terugslag in het Noordamerikaanse bezoekersaantal tot gevolg.

In de jaren '70 besloten veel hotelketens Curaçao te verlaten na het aflopen van hun contracten, mede door problemen met vakbonden en teruglopende bezettingscijfers. De overheid vond het noodzakelijk voor het behoud van werkgelegenheid de hotels in eigen beheer te nemen. In die periode veranderde het toerisme van aard. Het Amerikaanse luxe-toerisme liep terug. In plaats hiervan trok het eiland toeristen uit Zuid-Amerikaanse landen (met name Venezuela) die er hun inkopen kwamen doen. Deze toeristen stelden nauwelijks eisen aan de accomodatie en voorzieningen waardoor Curaçao in die periode ongestraft haar toeristisch produkt kon verwaarlozen. In 1983 stortte dit kooptoerisme in elkaar als gevolg van de devaluatie van de bolivar (de Venezolaanse munteenheid).

GROOT CONTRAST

Aan het begin van de jaren 80 na het wegvallen van het grootste deel van de olie-industrie en een periode van economische crisis, lijkt het ontwikkelen van toerisme de oplossing voor de economische problemen op Curaçao. De ontwikkelingen op Curaçao staan in groot contrast met m.n. Aruba en St. Maarten, waar het toerisme bloeit. Niet alleen de voorsprong die die eilanden op Curaçao hebben maakt dat de ontwikkelingen op Curaçao in verhouding stroef verlopen, het eiland heeft ook te kampen met een negatief imago op het gebied van dienstverlening en mentaliteit.

Curaçaoënaars zouden erg stug en onvriendelijk zijn tegen buitenlanders. Service verlenen zou worden gezien als iets minderwaardigs. Werken in de toeristische sector is dan ook niet populair, dit mede door de in verhouding lage lonen die er worden uitbetaald.

Nu de noodzaak van toerisme als economische peiler steeds duidelijker wordt, worden de laatste jaren steeds meer pogingen gedaan deze sector meer leven in te blazen. Daartoe verschenen door de jaren heen verschillende rapporten met vele oplossingen en aanbevelingen. Vanuit de politiek is tot nu toe echter weinig effectief beleid gevoerd. Men bleef steken in politieke conflicten en belangen.

Vanuit de private sector zijn de afgelopen jaren wel vruchtbare initiatieven gekomen. Vooral uit deze groep werd een voorstel gedaan tot oprichting van een politiek onafhankelijk orgaan dat onder voorzitterschap van de gedeputeerde van toerisme de verantwoordelijkheid voor het toeristisch beleid draagt. Dit voorstel resulteerde in de oprichting van de Curaçao Tourism Development Foundation. Hiermee hoopt men het toerisme zoveel mogelijk uit de politieke (onstabiele) sfeer te halen. De Foundation heeft tot nu toe nog geen concrete plannen gelanceerd. Men is in het algemeen zeer sceptisch over de kans van slagen van dit orgaan, omdat het nog zeer vaag is wat het beleid van de Foundation zal zijn en welke gevolgen dit met zich mee zal brengen. Daarbij zijn er in het verleden al vaker dergelijke pogingen gedaan die allen onvruchtbaar bleken. In kringen van de Foundation wijdt men de langzame start aan organisatorische problemen.

FOUNDATION

Wij spraken met de bestuursleden van deze Foundation en met een aantal andere mensen die al langer een belangrijke positie innamen in de toeristische sector. Zij gaan ervan uit dat het toerisme op Curaçao, mits goed aangepakt, veel meer te bieden heeft dan de omringende eilanden. Deze opvatting wordt ondersteund door de verschillende rapporten (o.a. A.D. Little, Horwath en Horwath).

De kracht van het toeristisch produkt ligt in het feit dat het een combinatie biedt van natuur en cultuur. De stranden en baaien met de kristalheldere zee en sfeervol Willemstad met de unieke architectuur en boeiende geschiedenis, zouden van Curaçao een vakantiebestemming maken die iedereen wel iets te bieden heeft. Nu de economische noodzaak aanwezig is, is het tijdstip gekomen al dit potentieel daadwerkelijk aan te boren.

De pogingen die hiertoe in het verleden zijn gedaan worden nu gebagatelliseerd, afgedaan als amateuristisch geklungel. Nu gaat het werkelijk beginnen en zo staat de deur dan ook in principe open voor allerlei investeerders die er nieuwe hotels en resorts willen ontwikkelen. In de praktijk blijkt echter dat veel investeerders stuk lopen op de red-tape.

De overheid geeft nu hoge prioriteit aan het zo snel mogelijk aantrekken van zoveel mogelijk toeristen. Dit om op korte termijn resultaten in de vorm van winst en werkgelegenheid te boeken in deze tot nu toe zwaar gesubsidieerde sector. Daartoe wordt het aantal hotelkamers drastisch uitgebreid en wordt promotie op een zo breed mogelijke markt gericht.

De overheid baseert haar beleid dus op de vooronderstelling dat het produkt aan iedereen wel iets te bieden heeft. Aan de hand van de resultaten van ons onderzoek vragen wij ons af of deze vooronderstelling klopt.

ZON-VAKANTIES

Van oudsher richtte Curaçao zich op Noord- en Zuidamerikaanse toeristen. De eersten kwamen er voor korte zon-vakanties en de tweede groep deed er voornamelijk inkopen (luxe-artikelen). Om zoveel mogelijk kans van slagen te hebben is men zich ook op andere delen van de wereld gaan richten. Voor ons onderzoek, gedurende de maanden januari tot en met juli 1989, hebben wij ons gericht op een van deze nieuwe doelgroepen: De Europeanen. Daaruit kozen we voor de Nederlanders, die van oudsher al naar Curaçao reisden maar de laatste jaren ook steeds meer een vakantiebestemming in het eiland zijn gaan zien. Daarnaast kozen we de Duitsers als voorbeeld voor de rest van de Europese toeristen.

Over de eerste vier maanden van 1989 beschikken we over cijfers en het blijkt dat Curaçao werd bezocht door 14.665 Europese toeristen. Dit is 24.04% van het totaal aantal toeristen. De Nederlanders zijn de grootste groep met een percentage van 19.71%, en de Duitsers zijn de op een na grootste Europese groep met 1.29%. Uit de cijfers kunnen we verder concluderen dat er een grote stijging is ten opzichte van vorige jaren.

Het is dus duidelijk dat steeds meer Nederlanders en Duitsers Curaçao als vakantiebestemming kiezen. Oorzaken hiervoor zouden o.a. kunnen zijn: de koersdaling van de dollar (de Antilliaanse gulden is gekoppeld aan de dollar), de grotere bekendheid van de Nederlandse Antillen als vakantiedoel, grotere hoeveelheid vrije tijd alsmede de trend om steeds meer geld te besteden aan vakanties. Het is de vraag of deze redenen van stabiele aard zijn.

BANDEN

Wat zoeken toeristen op een eiland als Curaçao? Voor de Nederlanders spelen de banden met het eiland als onderdeel van het Koninkrijk een rol. Voor de Duitsers geldt dit niet, en zij kiezen Curaçao min of meer willekeurig uit het grote aanbod dat er aan vakantie-bestemmingen bestaat. Curaçao is een nieuwe bestemming waar nog weinig mensen zijn geweest en waarover, zo blijkt, moeilijk aan informatie is te komen.

Toeristen die het eiland kiezen zijn over het algemeen ondernemend en nieuwsgierig. Ze kiezen voor een individuele vakantie, die meer moet bieden dan zon en strand alleen want daarvoor kun je ook wel in Europa blijven. Men stelt zich hogere doelen als; het leren kennen van de cultuur en de bevolking. Je zou kunnen stellen dat het vrij sociaal ingestelde toeristen zijn die het onbekende willen ervaren en in principe de plaatselijke cultuur en bevolking respecteren.

Daarnaast is het vinden van rust en het even vergeten van de dagelijkse beslommeringen natuurlijk ook een belangrijk doel. We hebben te maken met toeristen die veel hebben gereisd, met name naar onbekende exotische oorden. Zij verkeren veelal in een milieu waarin het normaal is veel en ver te reizen. Vanuit eigen ervaring en die van anderen heeft men een ideaal voor ogen. Men verwacht 'Caribisch' of in het Duits 'Karibik'.

Hierbij horen beelden van ongerepte weelderige tropische natuur met parel-witte 'bounty-stranden' en een azuur-blauwe zee, zon, ritmische muziek en een vriendelijke, vrolijke, gastvrije bevolking, waarvan het 'don't worry, be happy' afstraalt. Dit alles nog niet ontdekt door het voor hen weerzinwekkende massa-toerisme. Curaçao moet meer bieden dan het Spaanse Benidorm. Men wil er de Nederlandse geschiedenis proeven. Aan het feit dat Curaçao onderdeel van het Koninkrijk der Nederlanden is, koppelt men het idee dat het er dan relatief veilig, ordelijk en georganiseerd is. Daarnaast maakt het dat men verwacht er een gemakkelijke vakantie te hebben waarbij men met een vertrouwde taal en vertrouwde cultuurelementen te maken heeft.

Het merendeel van de toeristen gaat ervan uit met een ontwikkelingsland te maken te hebben, logisch gezien het feit dat Nederland de Antillen ontwikkelingshulp geeft. Duitse toeristen die al meer reizen in ontwikkelingsgebieden hebben gemaakt, m.n. in Aziatische landen, verwachten dat Curaçao naast onbedorven ook een goedkoop eiland is.

Sommige Nederlandse toeristen hebben een wat genuanceerder beeld en houden rekening met b.v. de ontsierende aanwezigheid van industrie, de weinig tropische, zeer dorre en droge natuur en de minder vriendelijke bevolking die niet erg op serviceverlenen is ingesteld. Toch kunnen we stellen dat dit laatste slechts bij een kleine minderheid bekend is en de gemiddelde toerist hier geen rekening mee houdt.

IDEAALBEELD

Het ideaalbeeld dat bij de meeste toeristen leeft voor ze naar Curaçao komen, zal mede het gevolg zijn van een gebrek aan goede beschikbare informatie. Veel toeristen, met name Duitsers, misten deze informatie om zich goed op hun vakantie voor te kunnen bereiden. Nederlanders kregen hun informatie vooral via mensen die de Antillen al eens bezocht hadden.

Uit de verwachtingen, die de door ons ondervraagde toeristen uitspraken, kunnen we een aantal eisen distilleren die men aan de kwaliteit van het toeristisch produkt stelt:

De vakantie in het algemeen: Het belangrijkste doel dat de meeste toeristen zeggen te hebben is dat de vakantie een 'belevenis' moet zijn die men niet graag zou willen missen. Het eiland moet iets bijzonders bieden aan sfeer en bezienswaardigheden. Daarbij moet er sprake zijn van iets 'eigens', liefst exotisch en exclusief. In de beschrijving van de verwachtingen blijken de meeste toe-

Vervolg op pag. 2

REIZEN IS IN. Een van de nieuwe vakantiebestemmingen is Curaçao. Voor Nederlandse toeristen is het eiland aantrekkelijk vanwege het feit dat er Nederlands gesproken wordt en omdat men verzekerd kan zijn van zon en zee. De stroom toeristen neemt toe. Is het eiland in staat te voldoen aan de eisen en verwachtingen van deze toeristen? Dat is de vraag die twee aankomend antropologen stelden. Gedurende zes maanden deden Lianne Houben en Cornélie Meynen onderzoek naar de kwaliteit van het toeristisch produkt op Curaçao. Dit gebeurde in het kader van een samenwerkingsproject tussen de Universiteit van de Nederlandse Antillen en de Rijksuniversiteit Utrecht. Houben en Meynen die in augustus hopen af te studeren in de culturele antropologie met als specialisatie cultuur en management, werden begeleid door dr W. Koot in Utrecht en dr. Valdemar Marcha, rector magnificus van de UNA.

De doctoraalscriptie is nog niet voltooid. Dat gebeurt in maart. Een samenvattend artikel is wel gereed en kreeg als titel mee: "Curaçao, een nieuw vakantie-oord voor Europeanen?" Een kritisch realistisch discussiestuk, opgesteld aan de hand van tientallen interviews met eilandgasten en -bewoners.

IN DIT NUMMER van Napa :

NAPA wordt wekelijks gratis bezorgd aan Amigoe-abonnees en is in de losse verkoop verkrijgbaar met de zaterdagkrant voor het totaalbedrag van één gulden.

EINDREDACTIE: Norbert Hendrikse
LAYOUT: Solange Isselt

Curaçao (nog) geen belevenis

Vervolg van pag. 1

risten dus niet verder te komen dan het cliché-beeld van de Cariben (Karibik) dat ook in promotiemateriaal wordt beschreven.
Men identificeert zich in geen geval met massa-toeristen en verafschuwt een al te commerciële opzet. Men wil zich welkom voelen en in die 'andere wereld' tot rust kunnen komen. Dit het liefst zo aangenaam mogelijk, op een mooi rustig strand, met goed eten in een verzorgde en goed onderhouden omgeving. Het is voor de Europese toerist erg belangrijk dat men z'n eigen gang kan gaan en individueel het eiland kan ontdekken.

ONDERDAK

Wat betreft onderdak is het belangrijker dat het betaalbaar is dan zeer luxueus. Kamers moeten in de eerste plaats schoon, koel en goed onderhouden zijn. Verder is het niet de bedoeling de hele vakantie enkel in het hotel door te brengen.
Entertainment (bezienswaardigheden, uitgaansmogelijkheden):
Het is van belang dat er genoeg mogelijkheden zijn om de tijd aangenaam door te kunnen brengen. Gezien het feit dat er bij de toeristen een grote belangstelling leeft voor historie en cultuur van het eiland, moet de inhoud van de geboden attracties boeiend, informatief en op niveau zijn. De nieuwsgierige toerist wil het eiland verlaten met het idee een goede indruk te hebben gekregen van Curaçao.
Wat betreft uitgaansmogelijkheden wil men een uitgebreide keuze hebben. Ook hier is het belangrijk dat er mogelijkheden zijn om de lokale sfeer te proeven. Dat wil zeggen een levendige gezelligheid in het centrum van Willemstad. Terrasjes, livemuziek en dansgroepen op straat zodat op ongedwongen wijze mogelijkheden worden gecreëerd voor contact met de bevolking.

DIENSTVERLENING

Men vindt het geen bezwaar als de dienstverlening niet zo snel en soepel verloopt als in eigen land. Het is wel belangrijk dat men merkt dat er moeite wordt gedaan de toerist zich thuis te laten voelen. Het personeel moet zich inzetten om het verblijf zo aangenaam mogelijk te maken. Men hoopt daarbij op een open en vriendelijke houding waarbij sprake is van wederzijds respect.
Op Curaçao aangekomen blijkt dat het eiland, in afwachting van het toerisme uit Europa, niet ongerept bewaard is gebleven. Het landschap is droog, dor en op vele plekken verwaarloosd en vervuild. Het is niet het tropisch paradijs waarop men had gehoopt. Men vindt er geen langgerekte stranden met wuivende palmen maar bij de hotels zijn stukken kunstmatig strand aangelegd.
Verder zijn er over het eiland meerdere kleine baaien verspreid. Slechts een klein aantal is wat betreft bewegwijzering en de staat van de wegen bereikbaar met een (huur)auto. Men vindt op het eiland industrie, wegen vol auto's en fastfoodrestaurants. Het toeristisch produkt is afgestemd op Noordamerikaanse toeristen; korte vakanties waarbij men vooral in het hotel blijft, het casino bezoekt en in de zon ligt.
De hotels bevallen de meeste gasten wel. De faciliteiten die de hotels aan casino's, winkeltjes en amusement bie-

den, zijn aantrekkelijk maar niet noodzakelijk. Daarbij werken deze extra's kostenverhogend en zouden de toeristen liever aan eenvoudiger en goedkoper vermaak deelnemen. Men ervaart het als zeer storend dat bij vrij veel van deze hotels de verzorging van de omgeving ophoudt bij het hek. De hotels zijn ontoegankelijk voor de lokale bevolking en qua sfeer ook ver van het lokale leven verwijderd, zeggen zij die de kans kregen iets van die lokale sfeer te proeven.
Veel toeristen zeggen niet die lokale ambiance te hebben gevonden om iets van het dagelijkse leven van de Curaçaoënaars te ervaren. Ook van een wat persoonlijker contact met de bevolking komt weinig terecht. Wanneer men geen ingang heeft via kennissen of familie die op Curaçao wonen, legt men zelden persoonlijke contacten.

VERWAARLOZING

Niemand ontkent de schoonheid van Willemstad's mooie herenhuizen, maar ook daar ziet men storende verwaarloosde gedeelten. Veel toeristen zeggen sfeer te missen. De sfeer die men er ervaart is voor hun begrippen erg Amerikaans. Daaronder verstaan ze het feit dat de cocktails op het strand in plastic wegwerp-bekers worden geschonken, het show-achtige amusement en de commerciële instelling die ze op vele plaatsen aantreffen.
Veel zaken moeten extra worden betaald: huur van een auto, de entree op stranden, allerlei attracties.
Op zich is dat natuurlijk niet onredelijk maar er blijft weinig over van een gastvrij eiland als je er steeds weer voor in de buidel moet tasten. Zonder auto blijkt het moeilijk toeven op Curaçao. Je bent afhankelijk van de dure taxi's en de pendeldiensten van de hotels, waarvan de vertrektijden vaststaan. Bovendien gaan deze alleen naar Willemstad en weer terug. Openbaar vervoer is aanwezig maar is voor een leek zeer onduidelijk geregeld. Vertrektijden en routes zijn nergens aangegeven. Ook de tours die worden aangeboden lijken geen groot succes. Individueel ingestelde mensen vinden het geen leuk idee in een bus met gids een eiland te zien.
Dit is een oplossing voor een keer maar zeker als men langer blijft zal men hier niet veelvuldig gebruik van maken. Het huren van een auto is ook zeer prijzig, te duur om ermee naar een mooi afgelegen strand te rijden en hem daar de hele dag ongebruikt te laten staan. Zo blijft men rondtoeren en is na een of twee dagen ervan overtuigd het eiland tot in alle puntjes te hebben gezien. Een toerist merkte op dat je kritische opstelling gekoppeld is aan het prijskaartje dat aan het produkt hangt. Misschien is dat ook de reden dat men op een gegeven moment niet meer gaat zoeken naar activiteiten en zich neerlegt bij een rustvakantie op het strand.
Toeristen die hun vakantie na het hoogseizoen, van half december tot half april, op Curaçao doorbrachten werden vaak teleurgesteld omdat allerlei attracties, excursies, etc bij gebrek aan deelname werden afgelast. Geen van de toeristen had hier rekening mee gehouden of was hierop voorbereid.
Bijna alle toeristen merken op dat de vakantie uiteindelijk veel meer een echte strandvakantie is geworden dan ze voor ogen hadden. Op zich zijn ze daar nog niet zo ontevreden mee maar ze vragen zich wel af of het nodig was hiervoor zo'n lange prijzige vliegreis te maken. Daarbij merken we op dat de toeristen uit Europa veel langer blijven dan Amerikanen op wie het produkt nog voornamelijk is ingesteld. Dit komt met name tot uitdrukking in het entertainmentprogramma van de hotels waarbij het programma zich iedere week herhaalt, ervan uitgaande dat er dan weer allemaal nieuwe gasten zijn.

NIET NEGATIEF

De dienstverlening wordt in eerste instantie niet negatief gewaardeerd. Gezien het feit dat men het idee heeft met een ontwikkelingsland te maken te hebben en men respect voor de lokale bevolking als uitgangspunt heeft, is men bereid meer geduld en begrip te hebben dan in eigen land.
'Vriendelijk, behulpzaam, maar langzaam' luidt het vrij algemene oordeel. Als we kijken naar het totaal wat we aan ervaringnen met betrekking tot dienstverlening hebben verzameld, kunnen we stellen dat de dienstverlening in de toeristische sector op een amateuristisch niveau staat. Dat blijkt uit het feit dat zolang situaties normaal zijn en niemand afwijkende eisen stelt, men in staat is een redelijke dienstverlening te bieden. Wanneer er echter iets gebeurt dat afwijkt van de normale gang van zaken weet men daar zelden goed op te reageren.
Een voorbeeld: Een hotelgast heeft te laat uitgecheckt, met gevolg dat de nieuwe gast arriveert terwijl men nog bezig is de kamer schoon te maken. De nieuwe gasten zijn geërgerd omdat ze de kamer nog niet in kunnen en eisen een verklaring. De receptionist vertelt de verontwaardigde gasten dat de vorige gasten te laat hebben uitgecheckt, maar biedt verder nauwelijks een excuus

aan en helemaal geen alternatief om de wachttijd aangenaam door te brengen. De toeristen in dit geval concluderen dat hun lot de receptionist niets interesseert en ze voelen zich niet welkom.
De toeristen merken zo indirect ook iets van het functioneren van de organisatie in het hotel.
Het personeel wordt in het algemeen zeer kort gehouden. Men dient zich aan de regels te houden en eigen initiatieven worden eerder bestraft dan beloond. Het management heeft weinig vertrouwen in het personeel. Terecht of ten onrechte, het gevolg is dat het personeel zich nauwelijks verantwoordelijk voelt voor het totaalpakket dat, in dit geval, het hotel levert.
Een ander voorbeeld: Een respondent ging met zijn 1 jaar oude zoontje om 3 uur 's middags het casino binnen. De portier weigerde hem en zijn zoontje binnen te laten omdat kinderen tot de leeftijd van 18 jaar de toegang tot het casino verboden is. Toen de gast zei dat dat toch niet kon gelden voor zijn zoon die nog nauwelijks kon lopen, laat staan de eenarmige bandiet bedienen, verklaarde de portier dat hij zijn zoon maar buiten moest laten staan. Hierop vertrok de gast zwaar beledigd. In plaats op zo'n moment te denken aan het vakantieplezier van de gasten, houdt men halsstarrig vast aan regels waarvan men de opdracht heeft gekregen ze na te leven.
Daarbij viel het op dat wanneer een gast echt kwaad werd en stennis ging schoppen zodat de manager erbij moest worden geroepen, er ineens van alles geregeld kon worden. Mensen kregen waar nodig per direct andere kamers en het kwam zelfs voor dat gratis maaltijden werden aangeboden om de ongemakken te verzachten.

VEEL PERSONEEL

Met name in het laagseizoen valt het de toeristen op dat er zoveel personeel is om zo weinig werk te doen. Wanneer daarnaast de dienstverlening te wensen overlaat reageert men weleens geïrriteerd: 'Dat staat daar maar op mijn kosten te lummelen.....'
Als negatief punt in het contact met personeel wordt genoemd dat men zelden de gasten recht in de ogen kijkt. Dit wordt geïnterpreteerd als verlegenheid, desinteresse of arrogantie. Terwijl men ervan uitging dat de Curaçaose bevolking zeker het Nederlands en in mindere mate ook het Duits machtig is, blijken er toch veel taalproblemen te bestaan tussen toerist en personeel. Duits wordt er praktisch niet gesproken en het Nederlands vaak slecht. Veel fouten van het personeel zijn dan ook terug te voeren op het feit dat ze er niet voor uit durven te komen de toerist eigenlijk niet verstaan en begrepen te hebben.
Het komt veel voor dat personeel zich 'verstopt' voor de toerist door bij voorbaat te zeggen dat men het gevraagde produkt niet verkoopt (winkels) of een tafel met toeristen nauwelijks te bedienen (restaurants). Onderling schijnt er schaamte te bestaan om een vreemde taal te spreken. Ook hier wordt door de toerist dergelijk gedrag als negatief ervaren.
Het respect voor cultuur en bevolking dat men als uitgangspunt had gesteld wordt op deze manier zwaar op de proef gesteld. Daarbij komt dat de toerist uit de manier waarop men met afval en omgeving omgaat niet de indruk krijgt dat de Curaçaoënaars trots zijn op hun eiland. Dit is zeer teleurstellend als men zo'n lange dure reis heeft gemaakt om van het eiland te kunnen genieten.
Een goede dienstverlening zal men in het algemeen al gauw als vanzelfsprekend ervaren en er geen uitgesproken mening over hebben. Is de totale vakantie echter niet zoals men gehoopt had, dan zou men via een goede dienstverlening veel goed kunnen maken. Belangrijk is dat men zich welkom en daarmee al snel thuis voelt. Dit is bijvoorbeeld, naast de aanwezigheid van een mooi lang strand, een sterk punt van Aruba.
De bevolking daar doet erg haar best de toerist zich thuis te laten voelen door een zeer vriendelijke en open houding. Het toerisme is er een groot succes terwijl het qua natuur minder te bieden heeft dan Curaçao. Over Curaçao kunnen we concluderen dat de dienstverlening dus niet per definitie slecht is, maar niet goed genoeg om de tegenvallende schoonheid en het gebrek aan entertainment op het eiland te compenseren.
Toeristen krijgen indirekt een indruk van de gebrekkige wijze waarop de toeristische organisatie functioneert. Het is van groot belang dat men de organisatie in dienst stelt van de klant en dat klantvriendelijkheid en -gerichtheid het voornaamste streven moet zijn. Daarnaast zal men continu een open en vriendelijke houding bij de rest van de Curaçaose bevolking moeten stimuleren. Een grotere informatie-voorziening over alles wat er zich rond het toerisme afspeelt kan daarbij een grote rol spelen.

CONCLUSIES

Als we deze kwaliteitseisen naast de ervaringen van de toeristen met het geboden produkt zetten, blijkt dat een vrij grote gedeelte teleurgesteld is in hetgeen Curaçao aan vakantiegenot te bieden heeft. Zonder meer bezit het eiland een aantal belangrijke kwaliteiten zoals: Een ideaal klimaat, weinig regen, buiten de orkaanzone gelegen en altijd een aangename wind die voor de nodige afkoeling zorgt.
Men kan niet ontkennen dat er inderdaad een combinatie van natuur (de natuurlijke baaien en de onderwaterwereld) en cultuur (de architectuur en de zichtbare geschiedenis) te vinden is. Andere aspecten die het eiland aantrekkelijk maken zijn: Het brede aanbod van restaurants, zeer zuiver drinkwater, perfecte onderwatersportmogelijkheden, een goede geografische lokatie waardoor er veel mogelijkheden tot combinatie-reizen zijn en het spreken van de eigen taal voor Nederlanders. Een bijkomend voordeel is dat voor Curaçao geen visum of vaccinatie verplicht zijn wat in de meeste andere verre vakantiebestemmingen wel het geval is.
Toch blijkt een vakantie op het eiland niet de belevenis te zijn die men voor ogen had. Bezienswaardigheden en andere attracties moeten niet alleen uitgebreid en op niveau gebracht worden, maar ook moet het vervoersprobleem worden opgelost. Wanneer het huidige openbaar vervoer zich duidelijker (vertrekschema's) en efficienter zou instellen op toeristen, kan dit een efficiente oplossing bieden. Door middel van restauratie zouden vele plekken op het eiland nog interessanter en aantrekkelijker kunnen worden gemaakt. Tevens moet men meer aandacht besteden aan en uitbreiden van historische excursies.
Wat betreft uitgaanmogelijkheden mist men een levendige gezelligheid. 's Avonds zijn de straten van Willemstad vaak uitgestorven. Men ziet graag meer terrasjes en activiteiten. Het eiland zou op subtiele wijze moeten inspelen op de wens van de toeristen. Men moet de indruk kunnen wekken dat de commercie niet overal voorop staat en dat de komst van 'het bezoek' er wordt gewaardeerd. Een meer waarheidsgetrouwe promotie zou de toeristen op een aantal negatieve aspecten kunnen voorbereiden. Op een goede manier aangepakt hoeft dit niet tot gevolg te hebben d[...] men Curaçao niet meer a[...] vakantiebestemming kiest.
Een belangrijk item is [...] dienstverlening. Wij hebb[...] al geconcludeerd dat de[...] niet per definitie slecht [...]
Echter, een goede dienstve[...] lening vereist dat er spra[...] is van betrokkenheid bij h[...] aangeboden produkt en d[...] men zich mede verantwo[...] delijk voelt voor het bedri[...]
Betrokkenheid en verantwo[...] delijkheid zijn zaken die vo[...] vloeien uit een prettige we[...] sfeer die pas ontstaat w[...] neer werknemers zich ge[...] pecteerd voelen en inz[...] hebben in de gang [...] zaken. Wij hebben gem[...] dat op Curaçao een eno[...] kloof gaapt tussen wer[...] vers en werknemers, nie[...] de laatste plaats omdat [...] ook vaak het verschil tus[...] blank en zwart is.
Werkgevers vertrouwen h[...] personeel. Men gaat er v[...] uit dat het personeel als[...] de kans krijgen hun b[...] bestelen en men schat h[...] kwaliteiten niet hoog in. [...] zo min mogelijk risico's [...] lopen krijgt het person[...] een zeer nauwe taakomsch[...] ving. Het personeel wo[...] geacht zich strikt aan de [...] opgelegde regels te houd[...]
Eigen initiatieven word[...] niet gewaardeerd en word[...] daarom zelden ondernom[...]
Van verantwoordelijkhei[...] gevoel is nauwelijks spr[...] en veel werknemers laat[...] dan ook onverschillig of [...] klant een produkt in [...] bedrijf koopt of bij de c[...] current. De hierdoor ontst[...] werkwijze gaat nogal e[...] ten koste van de klantvri[...] delijkheid.
Tijdens de afgelopen jaren [...] er veel aandacht besteed a[...] de scholing van lager per[...] neel. Er werden ook cursu[...] sen aangeboden voor h[...] management maar daar w[...] geen interesse voor. N[...] onze mening moet het ma[...] gement uit de ivoren to[...] komen en kennis nemen [...] nieuwe ontwikkelingen [...] het gebied van managem[...]

TRENDSETTERS

Op Curaçao gaat men [...] van de gedachte dat h[...] eiland een vakantiebeste[...] ming is die een ieder wel ie[...] te bieden heeft. Uit ons onder[...] zoek blijkt dat het aanb[...] nog niet ver genoeg ontw[...] keld is om te voldoen aan [...] eisen van Europese toeri[...] ten. Aangezien het hier [...] een groep trendsetters g[...] is dit een gevaarlijke situ[...] tie. Zeker voor Europese la[...] den buiten Nederland w[...] Curaçao nog zeer onbek[...] is, is het een slecht begin [...] de eerste toeristen niet [...] louter enthousiaste verha[...] naar huis gaan.
Hoe intensief de prom[...] daarna ook is en hoeveel [...] nog op Curaçao verbete[...] wordt, als er eenmaal [...] negatief imago wordt gesch[...] derd, is daar zeer moeil[...] vanaf te komen. Wij zett[...] dan ook vraagtekens bij h[...] huidige beleid waarin m[...] streeft naar het zo snel mo[...] lijk aantrekken van zove[...] mogelijk toeristen. Curaç[...] zou zich van deze risico's, [...] eigen imago-problemen [...] alle voorbeelden die and[...] eilanden bieden, als g[...] ander van bewust moe[...] zijn.
Dit artikel bevat welisw[...] een aantal kritische no[...] maar dit betekent niet [...] Curaçao geen potentie v[...] toerisme heeft. Het prod[...] is in aanleg wel aanwe[...] maar het is dringend no[...] zakelijk dat dit verbeterd [...] uitgebreid wordt. De Ca[...] ben zijn in trek bij ee[...] groeiend aantal toeristen e[...] de concurrentie is groot. Cur[...] çao zal alle zeilen bij moete[...] zetten om een optimale co[...] currentiepositie te bereiken[...] Het is van groot belang d[...] men een aantal beslissinge[...] neemt over op welke toeri[...] ten men zich wil gaan ric[...] ten. Daartoe moet men e[...] duidelijk plan maken in pla[...] ts van vrij willekeurig pu[...] ten in het toeristisch pr[...] dukt aan te pakken en op[...] te staan voor alle soorte[...] investeringen. Curaçao mo[...] een kosten -baten analy[...] gaan maken en daar concl[...] sies uit trekken over wel[...] groepen toeristen voor h[...] eiland aantrekkelijk en ha[...] baar zijn.

** In dit onderzoek werden [...] begeleid door Dr. W. K[...] R.U.U. en Ing. V. Marc[...] U.N.A.*

Voorbereidingen optocht op zich al een feest

Grupo Globo wil op originele manier zo zot mogelijk zijn

- DOOR IZAAN MOENIR-ALAM -

Als de regen het toelaat is het bijna zover. De jaarlijkse Karnavalsoptocht door de straten van Willemstad. Duizenden mensen, al hossend en heupwiegend op de ritmes van tumba, sehu en brassband, trekken voorbij aan nog meer duizenden die aan de kant staan toe te kijken, te applaudiseren maar vooral mee te dansen.

De stoet is verdeeld in groepen. Eén daarvan is die van Globo. In de twintig jaren dat de optocht nu een groot en algemeen volksfeest is, was Globo steeds present. En jaarlijks valt deze groep in de prijzen vanwege de originaliteit en de prachtige versieringen die ze etaleert in de 'Gran Marcha '. Achter de coulissen wordt er natuurlijk hard gewerkt en veel energie verbruikt om dit resultaat te bereiken. Hoe hard en door wie? Samen met Charles Davelaar namen we kijkje in de werkplaats van Curaçaos meest 'liberale' karnavalsgroep Globo.

■...*Overleg en solidariteit...*

■...*Vaste werktijden zijn er niet, de verenigingsruimte wordt rond carnavalstijd omgetoverd tot werkplaats...*

■...*Met engelengeduld wordt er gewerkt aan de 'kunststukken'...*

■...*Bedrijvigheid in de werkplaats van Globo...*

Ongetwijfeld heeft eenieder die de karnavals-optocht beleefde ze gezien. "Een zootje ongeregeld, die de hele boel op stelten zet", karakteriseert Charles 'Chaleko' Davelaar zijn groep. Maar dat laatste slaat dan wel op de optocht. De groep Globo doet zoals gezegd nu zo'n 20 jaar mee met de optocht en is dus net zo oud als het hele evenement zelf.

Grondleggers van de groep moet men zoeken bij de vroegere werknemers van het foto-bedrijf El Globo en hun familieleden. In de jaren '70 was El Globo een bloeiende zaak met filialen in Punda (waar nu Van Dorp-Eddine gevestigd is). Eén van de mannen van het eerste uur is Orlando Cuales, directeur van het radiostation Z-86.

"Orlando is zo'n beetje onze leider", verklaart Davelaar, die zelf bij het Bestuurscollege werkzaam is. "Ik ben zelf nog niet zo lang bij de groep."

Toen de firma El Globo werd opgedoekt, bleef de karnavalsgroep gewoon bestaan. De naam veranderde in Globo omdat men dat al gewend was. Globo viel in de optocht steeds op door de fraaie praalwagens. "Ik geloof dat we zowat alle jaren de prijs voor de mooiste praalwagen in de wacht hebben gesleept. Met uitzondering van 1985. Toen hadden wij een praalwagen in de vorm van een hand met vuur."

Momenteel bestaat de groep uit 140 mannen en vrouwen. Gedurende de afgelopen 20 jaren is dit steeds verschillend geweest. Davelaar: "Ik denk dat het de laatste jaren meer zijn geworden. De kleinste bezetting die ik mij kan herinneren was 60 man." Lid kan eigenlijk iedereen worden die daar een goede reden voor heeft. "Op de jaarlijkse 'Sera konosi Party' (Kennismakingsavond) kunnen de nieuwe aspirant-leden zich voorstellen aan de overige leden en direkt vertellen waarom ze zo graag bij Globo willen komen." Toen ik bij de groep kwam werd mij die vraag uiteraard ook gesteld", vervolgt Chaleco. "Ik heb toen gewoon de waarheid gezegd: Ik liep een jaar niet mee in de optocht en stond geamuseerd toe te kijken. Op een gegeven ogenblik kwam er een groep langs die spontaan gezellig en lekker rommelig overkam. Ik voelde me aangetrokken tot dit 'zootje' en wilde gelijk meejumpen. Gelukkig kende ik enkele van de leden, zodat ik geïntroduceerd kon worden." Het jaar daarop was Chaleco van de partij met Globo. "Wij lopen niet erg geordend, zo van vier of vijf lopers op een rij en de rest er dan als een strak peloton achter aan. Als ik zin heb voorin te hobbelen kan dat net zo gemakkelijk als wanneer ik zin heb om achterin te wiebelen. Dit systeem heeft nooit problemen opgeleverd en meestal vormt en hervormt de groep zich van zelf wel achter of vlak vóór de muziek- en praalwagen.

WERKPLAATS

Globo heeft als een van de weinige karnavalsgroepen een eigen Clubhuis. Dit dient tevens als werkplaats. Tot twee jaar terug diende een loods van Maduro Plaza als onderkomen van de club. Sinds 1987 hebben Cuales en zijn groep een ruimte bij het voormalig Catis-gebouw te Salinja. De ruimte is groot en men kan van een echt atelier spreken. Vooral deze dagen: er ligt hout, ijzeren staven, schuimrubber, lijm, kwasten, verf, noem maar op. Maar ook de bedrijvigheid die er heerst geeft aan dat er iets groots op komst is. "Wij beginnen meestal tegen het eind van het jaar met de voorbereidingen", verklaart Davelaar.

Het is dus niet zo dat men al maanden en maanden bezig is voor de optocht. "Dat zou trouwens een beetje teveel van het goede zijn. Wij zitten hier per slot van rekening niet in Brazilië en wat misschien wel begrijpelijk is, de meeste van ons hebben een normale baan en een gezin. Wel is het zo we alles zelf maken. Er zijn groepen die alles in het buitenland bestellen. Wij vinden het juist de kunst om in eigengemaakte spullen in de optocht mee te draven.

De keuze van de costuums wordt bepaald door de voorlopers, als ik ze zo noemen mag. Dat is het groepje dat zo'n beetje het reilen en zeilen van Globo bepaalt. Namen: Fifi Rademaker, Dady van der Meulen, Herbert Jacoba, Janet Fincho, Richi Brazil, Erwin Faries en natuurlijk Orlando Cuales.

Als we eenmaal besloten hebben in welke vermomming wij in de stoet zullen meedoen, begint het ploegenwerk. Iedereen helpt mee. Sommigen hebben meer tijd dan anderen, maar alle leden dragen hun steentje bij. Er zijn zelfs leden die er speciaal hun vakantie voor opnemen, om optimaal aan de slag te kunnen. De weken vóór de optocht zijn echt geweldig. Natuurlijk is de Gran Marcha het hoogtepunt, maar wat er zich allemaal voor het zover is hier afspeelt is onbeschrijfelijk. Waar ik het meeste van geniet is de solidariteit in onze groep. Ik denk dat de wereld er heel anders uit zou zien als men een voorbeeld kon nemen aan onze samenwerking.

Inderdaad ziet de werkplaats er uit als een Japanse fabriek, alleen is er niet de stress waarmee men in de Oosterse landen pleegt te produceren.

Gezellige muziek op de achtergrond. Enkele mannen staan met ijzeren staven te toveren (lassen, buigen, schuren). Een tafeltje verder worden de metalen karkassen voorzien van bedekking en begint zich een reuze kop te vormen. Weer enkele vierkante meters verder blijken de vermoedens bewaarheid te worden als er schuimrubberen neuzen en oren en lippen op de enorme maskers worden bevestigd met kilo's lijm. Buiten wordt de zoveelste (winnende?) praalwagen in elkaar gezet. Het gevaarte zou in dit stadium hoogstens als oud ijzer verkocht kunnen worden, maar Davelaar is er zeker van dat Globo dit jaar weer een "Karosa kampion" krijgt.

SOLIDARITEIT

'Om een voorbeeld te geven van onze solidariteit wil ik het volgende voorval aanhalen: Twee jaar terug hadden wij ook een pracht van een praalwagen in elkaar gezet. Een aap stelde het toen voor. Eindelijk leek het er op dat Globo haar praalwagen ruim voor tijd zou klaar hebben. Twee dagen voor de grote optocht was een van onze leden bezig nog iets te lassen toen door een ongelukje de praalwagen in brand vloog. Als een luciferhoutje ging het gevaarte in vlammen op. Niet ondenkbaar als men beseft dat er genoeg brandbaar materiaal in zo'n project zit verwerkt, hout, paier, lijm, schuimrubber, verf. Enfin. daar zaten we dan, twee dagen te gaan en geen praalwagen. Je zult het niet geloven, maar in twee dagen hebben alle leden toen alle afspraken en bezigheden afgezegd om met man en macht de trots van Globo weer te doen herrijzen."

Het behoeft niet al te veel toelichting om te begrijpen dat een dergelijk voorval ons veel dichter bij elkaar heeft gebracht. Ook in de periode dat er geen karnaval gevierd wordt proberen wij sociale contacten te onderhouden. Wij organiseren dan bijvoorbeeld uitstapjes voor de leden, feesten of andere bijeenkomsten. In ons clubgebouw hebben wij zelfs al herdenkingsmissen gehouden voor drie van onze trouwe leden die overleden zijn. Etty Francisca, Boy Kroon en Hildo Martis, ze waren er vorig jaar nog bij.

Van enig bestuurlijk orgaan is bij deze grote groep geen sprake. Niet nodig, vind Davelaar. Het regelt zich allemaal van zelf. Zonder al te veel heisa blijkt dat wij ieder jaar weer een van de meest gedisciplineerde groepen zijn. De mensen zijn op tijd, de afspraken kloppen en... wat misschien wel het belangrijkste is, we hebben en heleboel lol.

Cuales staat aan het hoofd en wordt daarbij gesteund door zeg maar vaste medewerkers. Geen namen als secretaris, penningmeester of zo. Voor de meeste evenementen is er iemand die de leiding neemt. Ik weet niet precies hoe het bij andere groepen gaat, maar bij Globo duurt het vieren van karnaval op zich bijna drie dagen. Het begint op zondag morgen van de grote optocht en het duurt tot dinsdagavond na de verbranding van Rey Momo. Het clubhuis dient zo'n beetje als centrum en van hier uit gaan we naar de optochten.

PICO BELLO

Globo heeft meestal, zeg maar gerust altijd, alles pico bello voor elkaar voor de grote optocht. Davelaar beschrijft in grote lijnen hoe het er op de dag van de optocht aan toe gaat. Meestal verzamelen wij ons rond zes uur 's morgens bij het clubhuis. Er zijn bussen geregeld die de hele groep naar de vertrekplaats brengt. Voor ons betekent dat Coromoto College te Mundu Nobo. De stoet vertrekt vanaf het voormalige KSC-terrein (op het Rif) en in genoemde school kan de groep Globo over enkele klaslokalen beschikken, waar de laatste hand wordt gelegd aan onze vermomming. Make-up, beschilderingen of andere versieringen die bij de verkleding horen maar niet vooraf kunnen worden opgebracht, komen dan aan de beurt. Globo heeft door haar groot deelnemersaantal meestal een groepsnummer dat tussen de 20 en 30 ligt in de stoet. Hierdoor starten we vaak rond en uur of half elf.

De stoet beweegt zich via de pater Euwensweg richting Mundo Nobo. Het is echt elke keer een geweldige belevenis als wij zo met z'n allen de Roodeweg opkomen. De ruimte en het zicht op al die duizenden mensen die ons toejuichen. Ik kan daar uren over blijven vertellen. Je moet het gewoon heben meegemaakt. Het gedeelte vanaf de Brandweer te Mundo Nobo, Colon en de Bredestraat Otrabanda zijn zeer gezellig en meestal zitten we daar vol energie.

Op de Emmabrug kunnen we iets eten omdat er daar niet gehost en gemusiceerd mag worden. Het is een soort nieuwe adem verzamelen om eenmaal in de Breedestraat Punda de remmen wer helemaal los te gooien. In Punda is de sfeer tot en met Cinelandia geweldig. Daarna zie je echt de gaten in het publiek en wij worden dan wat minder actief maar vooral moe. Tegen de tijd dat we de Penstraat door zijn en ter hoogte van Vreugdenhill Marie Pampoen zijn aangeland, is het alsof er wederom een opleving plaats vindt. Je voelt gewoon dat er nog even alles uit de kast gehaald moet worden om het einde te halen. Uitvallers zijn er maar weinig geweest voor zover ik me kan herinneren.

O ja, een belangrijk gegeven zijn natuurlijk de sanitaire stops onderweg. Ik kan daar leuke staaltjes vn vertellen. Het komt er echter op neer dat alle deelnemers aan de optocht afhankelijk zijn van de gastvrijheid van de buurtbewoners. Misschien is het hier op z'n plaats om namens alle optochtlopers deze mensen te bedanken. Wat zij voor ons over hebben is echt geweldig.

Na de grote tocht worden we bij het eindpunt opgewacht door onze bussen, die ons weer naar het clubhuis brengen. Meestal gaan we daar gewoon verder met dansen en zingen. De volgende dag, maandag, wordt er een 'saka marcha' -party georganiseerd in het clubhuis. Dat wil zeggen dat de troep van de vorige dag helemaal wordt opgeruimd. Er wordt dan weer een feestje gebouwd, maar dan onder meer sobere omstandigheden. Dinsdagavond is de laatste feestavond voor wat betreft de viering.

Op die avond gaat de optocht tot het Pietermaaiplein waar de Rey Momo wordt verbrand als teken dat alle 'gekheid' voorbij is. "Die avond zijn wij na de optocht 'vroeg' thuis omdat de meesten de volgende dag alweer aan het werk moeten.

AKADEMIA DI ALEGRIA

Globo wordt sinds jaren begeleid door de muzikale groep NAN. "Dat is een soort traditie geworden', zegt Davelaar. Wij kunnen het goed met de muzikanten vinden en zij spelen altijd graag wat wij graag willen horen tijdens de optocht. Er zijn wel meer groepen die hun vaste muzikale begeleiding hebben.

Tijdens het Tumbafestival lopen de Globo-leden niet te zwaaien met NAN-spandoeken of -posters. 'Nee', zegt Davelaar, 'dat is er niet bij. Wij luisteren kritisch naar alle tumba's en degene die ons het meest aanspreekt steunen we. Vaak genoeg zit de winnende tumba er tussen. ook dit jaar stond E Merece van Harry Zimmerman hoog genoteerd op het lijstje van Globo.

Ach je moet het zo zien, Wij zijn hier de Akademia di Alegria (Hogeschool van plezier maken). In de stoet lekker ongeorganiseerd en voor de rest een fijne groep die toch een soort onzichtbare structuur bezit waardoor Globo het elk jaar weer voor elkaar krijgt om in de prijzen te vallen. Jammer genoeg letten de juryleden altijd beter op onze praalwagens. Wij staan bekend om mooie projecten. Daardoor vallen onze persoonlijke uitrustingen soms weg, terwijl er best goede creatie tussen zaten, grapt Chaleco'.

OF Globo ook dit jaar weer de mooiste praalwagen in de stoet heeft weten we over enkele uren. Tenminste als de regen het toelaat....

Vegans erkennen de rechten van het dier

Wat is gezonder wel of geen vlees?

= door Mario Kleinmoedig =

DE BRITSE schrijver Jeremy Bentham schreef eens: 'Misschien komt er ooit een dag dat de dieren rechten krijgen die hen tot nu toe door niets anders dan een ware tirannie onthouden zijn.... De vraag is niet, zijn ze in staat om te denken? En ook niet, kunnen ze spreken? Maar wel, hebben ze gevoel, en kunnen ze lijden?'
De discussie over wel of niet vegetarisch eten richt zich in onze tijd vaak op de vraag, of het niet eten van vlees en dierlijke producten gezonder is. Of, de vraag wat vanuit milieu-opzicht beter is: direct planten eten, of de plantaardige voedingsstoffen eerst laten verwerken door dierenlichamen die op hun beurt door ons verorberd worden.
Vegans zijn mensen die deze vragen minder belangrijk vinden dan de erkenning dat dieren kunnen voelen en lijden. Ze doen daarom afstand, niet alleen van het eten van vlees, maar ook van het eten en gebruiken van alles waarin dierlijke produkten verwerkt zijn. En hiermee gaan ze veel verder dan de mensnen die zich vegetariër noemen.

Het idee dat het uitsluitend eten van vegetarisch eten ongezond zou zijn, is ondertussen wel geloochenstraft door het wetenschappelijk bewijs dat mensen die een goed en evenwichtig vegetarisch dieet volgen, gemiddeld gezonder leven dan de uitbundige vleeseters onder ons. Dit is niet zo vreemd. De mens is van nature geen vleeseter. Dat wil niet zeggen dat de mens van nature uitsluitend een planteneter is, maar wel hoofdzakelijk. Dit wordt bevestigd door het eetgedrag van de zogenaamde primaten, oftewel mensapen, die onze naaste familie zijn in de evolutie.

CHOLESTEROL

Iedereen die de media volgt is zich bewust van het verband tussen het innemen van een teveel aan dierlijke vetten en cholesterol, en de toename van hart- en vaatziekten. Het laat zich vermoeden dat een eetwijze die meer overeenstemt met onze lichamelijke behoeften en bouw, gezonder is en meer weerstand biedt dan het eten van voedsel, dat oorspronkelijk bedoeld was voor wolven, leeuwen, gieren en baracuda's.
Veel vleeseters verzetten zich vaak op emotionele wijze tegen dit argument. Hardnekkige gewoontes doen mensen vaak het verstand opzij schuiven. Het is echter een feit dat het aanpassingsvermogen van zowel de mens als het dier niet oneindig is. Gezondheid is meer dan de afwezigheid van ziekte. Het is een totaal-pakket van zowel geestelijk als lichamelijk welzijn, dat in stand gehouden wordt, wanneer mensen in evenwicht leven met hun natuurlijke omgeving. Dit evenwicht betekent ook in onze kunstmatige samenlevingen, het zoeken naar harmonie met de rest van het leven en het vrijwillig aanvaarden van de regels en normen van de gehele schepping.
In dit kader bezien kan onze dagelijkse participatie in de meest weerzinwekkende wreedheden tegen andere levende wezens, gevolgen hebben voor onze eigen geestelijke en lichamelijke gezondheid.

VEGANS

Dat zeggen de 'vegans', mensen die alleen plantaardige produkten eten. Dus geen vlees, vis of gevogelte, maar ook geen eieren en melkproducten. Ze gebruiken geen cosmetica waar dierlijke produkten in verwerkt zijn, en dragen ook geen leren schoenen of tassen, geen zijde, wol, veren kussens en natuurlijk geen ivoor. Ze verzetten zich tegen moderne veeteeltmethoden, legbatterijen, kweekbakken, krachtvoer en tegen vermaak zoals, sportvissen, paardenraces, circussen en natuurlijk stierenen hanengevechten en uiteindelijk het uitroeien van hele diersoorten.
Dit alles vergelijken ze met de dwangarbeid, martelkamers en arena's uit de menselijke geschiedenis. Maar ze gaan nog verder. In feite zeggen ze, beseft het grootste gedeelte van de mensheid bewust of onbewust dat wat wij andere dierensoorten aandoen een grootse historische onrechtvaardigheid is, te vergelijken met het racisme en sexisme waar we onze medemens aan bloot stellen. In feite weet de wereld dat bijvoorbeeld het misbruiken van dieren voor ontspanning en amusement immoreel is en weten we ook dat de mens in werkelijkheid deze dingen niet nodig heeft. Gewetensconflicten creëren inwendige stress en stress leidt tot lichamelijke en geestelijke ziekten. Volgens de vegans lijdt de mensheid gedeeltelijk onbewust aan een inmens gewetensconflict met betrekking tot onze wreedheid en onverschilligheid tegenover de pijn en het lijden van andere diersoorten op onze planeet. En dit conflict tast uiteindelijk onze eigen gezondheid aan.

INTIEM CONTACT

De moderne stedelijke mens ervaart het meest intieme contact met dieren rond etenstijd. Hij eet ze. Albert Schweitzer schreef eens een brief naar het Amerikaanse Vegan Genootschap, met de volgende boodschap: 'Ik ben me ervan bewust dat het eten van vlees niet overeenstemt met fijnere menselijke gevoelens, en ik onthou me er zoveel mogelijk van.... Het is typisch menselijk, medeleven te voelen voor alle wezens... Ik ben ervan overtuigd dat dat het doel is van de mensheid'.
Samen met de vegetariërs vinden vegans dat mensen er geen belang bij hebben dieren te doden voor voedsel. Een traditionele reactie van mensen die hiermee geconfronteerd worden, is: 'Ja maar als ik nou een schipbreukeling was op een eiland waar niets groeit'; of: 'als ik nou een eskimo was'. Op het moment dat ze dit zeggen is er echter geen onbewoond eiland of iglo in de buurt. Anderen beredeneren dat planten ook levende wezens zijn, en dat een mens nou eenmaal niet kan leven van mineralen, kolen en aardolie.
Daar brengen de vegans tegenin dat van dieren bekend is dat zij een ontwikkeld bewustzijn hebben, kunnen voelen, en daarom ook kunnen lijden. Er zijn genoeg dieren die dieren eten, omdat dat hun aard is, en omdat ze lichamelijk niet anders kunnen.

GEEN VLEESETER

De mens is echter historisch gezien geen vleeseter, is zich bewust van zijn eigen handelingen en gedachten, en heeft dus een keuze. Mensen, zo zeggen vegans, accepteren de gevoelens, de pijn, het plezier en de behoeften van hun huisdieren. Hoe kunnen ze dat van zich afschuiven als ze een stuk vlees van een anoniem varken een kip of een koe in hun mond stoppen, zo vragen ze zich af.
Als het eten van varkens-of rundvlees werkelijk noodzakelijk zou zijn voor het overleven van de mens, dan zouden vegetariërs en vegans of martelaren, of geestelijk gestoord moeten zijn. De vegans beargumenteren echter dat een juist dieet gebaseerd op planten, groenten, graan, zaden, noten en vruchten, gezonde en sterke mensen vormt die langer leven. De mens is veel meer verwant aan de gorilla, dan aan de chimpansee. Chimpansee's zijn alleseters, maar de gorilla is een strikte planteneter.
Het gebit van de mens, de vorm van handen en nagels, de spijsverteringssappen, de lengte van het darmkanaal, alles zou wijzen op een herkomst van de mens als planteneter. Alleen toen de mens zich begon te verspreiden, en voor de keus gesteld werd zijn normale milieu, het woud en de savanne te verlaten, of te sterven, paste hij zich aan, aan diverse nieuwe omgevingen. Het is logisch dat een eskimo vis moet eten, omdat er tot de komst van de supermarket gewoonweg niets anders te eten was in de poolstreken.
Dit betekent volgens de vegans echter niet dat de mens zich niet weer aan kan passen aan veranderde omstandigheden. In grote delen van de wereld, en vooral de steden wordt het voedsel dat voorradig is niet meer bepaald door de plaatselijke natuurlijke omstandigheden, maar door handel en transport. De voedselleer heeft zich ontwikkeld tot een ware wetenschap. De mens kan elk der essentiële voedselbestanddelen van zijn dieet bij zijn naam noemen en kent de samenstelling ervan. Nu begint men ook het belang te ontdekken van de samenhang tussen deze voedselbestanddelen, en het belang van bepaalde bestanddelen die niet opgenomen worden bij de spijsvertering, maar toch een functie hebben, zoals vezels. Over het algemeen gaan mensen die geloven dat dierlijk voedsel onmisbaar is ervan uit, dat dierlijke eiwitten niet vervangen kunnen worden door plantaardige. Dit blijkt niet waar te zijn. Over het algemeen komen de meeste eiwitten ook in groene planten en graansoorten voor. De overige oorspronkelijk als typisch dierlijk beschouwde eiwitten komen ook voor in boonsoorten en noten.
Belangrijk is zowel bij dierlijke als plantaardige voeding, een gevarieerd dieet, en matigheid. De vegans benadrukken echter dat hun levenswijze behalve gezond, ook moreel juist is.

HONGERPROBLEEM

Vegans zijn ervan overtuigd dat een grootscheepse overgang van dierlijke voeding naar plantaardige, grote voedselreserves, zoals graanvoorraden die nu gebruikt worden als veevoeder, direkt gebruikt kunnen worden voor het voeden van de mens in de gebieden waar een chronische hongersnood heerst.
Daarmee is niet gezegd dat dierlijke voeding de oorzaak is van de hongersnoden. Deze worden voornamelijk veroorzaakt door een ongelijke verdeling van voedsel en hulpbronnen voor de landbouw, en door het onverantwoordelijk omgaan met het milieu. Wel is het zo dat plantaardige eiwitten op een veel efficiëntere manier geproduceerd worden dan dierlijke. In haar boek 'Diet for a small planet', schrijft de Amerikaanse voedingsdeskundige Moore Lappé dat het idee dat dieren een soort eiwitfabrieken zijn, eigenlijk net de omgekeerde waarheid is.
Voor de produktie van een pond omelet, of Kentucky, heeft een kip drie pond graan en soya nodig. Voor een pond varkensvlees is zes pond graan en soya nodig. En voor een pond rundvlees is 16 pond veevoeder in de vorm van graan nodig. Een runderstal produceert jaarlijks 6 procent van het eiwit dat ze verbruikt. Bij een varkensfokkerij is dit percentage 15% en bij een kippenfarm is dit 31%. Directe consumptie van graan en soya door de mens zou het efficiency-cijfer opvoeren tot 100%. En daarmee zou een groot gedeelte van de honger op de wereld opgelost kunnen worden.
En voor vegans doet het volgende argument werkelijk de deur dicht: Er is momenteel voor de productie van voedsel, voor elke wereldburger één acre aan landbouwgrond beschikbaar. Vleeseters hebben per persoon 2 tot $3^{1}/_{2}$ acre nodig. Een vegetariër die wel melkproducten en eieren consumeert, heeft precies één acre nodig. Maar een vegan kan zichzelf met éénvijfde van een acre onderhouden. De rest kan gebruikt worden als reserve voor een groeiende wereldbevolking, en voor het behoud van de natuur.

Nier-energie heeft invloed op Seks-leven

Meer dan alleen "reinigings-orgaan"

= door Rudolf de Wit =

ONS LICHAAM fungeert in principe net zoals een groot hotelrestaurant waar grote hoeveelheden voedsel binnengebracht worden, waarvan een gedeelte goed en gezond is, en deze gebruikt wordt voor verdere bereiding en opname. Er zullen afvalstoffen ontstaan die via bepaalde wegen afgevoerd worden; Er zal verbranding plaatsvinden van pakketten afval; vloeistoffen zullen in afwateringskanalen afgevoerd worden. In dit groot restaurant moeten we zorgen dat vooral de afvoerwegen niet belemmerd worden, anders ontstaat er een ophoping van afvalstoffen, rotting en ongedierte op de plaatsen waar wij het juist niet mogen en willen hebben.
Er bestaat een groot verschil tussen de nieren volgens Westerse begrippen en tussen de nieren volgens Oosterse begrippen. Westers gezien zijn de nieren organen die urine vormen. Het zijn belangrijke organen voor eliminatie van afvalstoffen die uit de voeding (zoals vlees, melk eieren, en afvalstoffen uit de spieren) gehaald worden.

De nieren liggen in de onderrug ongeveer ter hoogte van de elfde rib. Ze liggen goed beschermd in vet en tussen stevige rugspieren en aan de voorkant beschermd door het peritoneum (buikvlies). De nieren liggen dus niet in de buikholte, maar achter deze. De rechternier ligt normaal iets lager dan de linkernier. De vorm lijkt op een grote (bruine) boon.

ANDERS

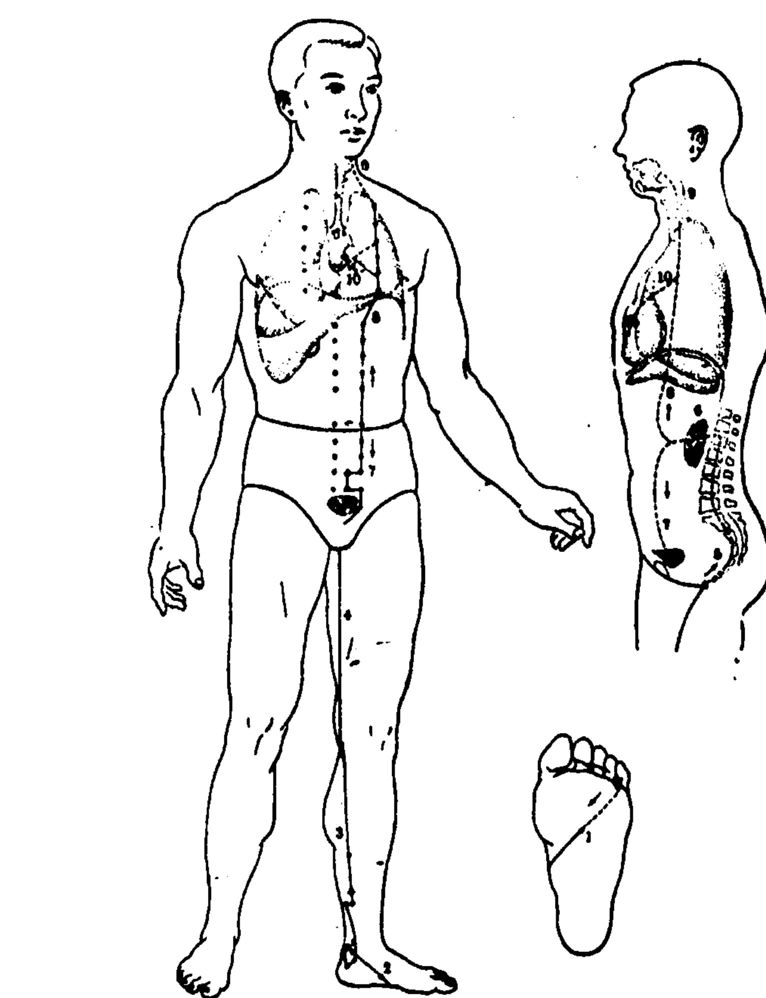
Als wij het over de nieren hebben in de Oosterse geneeswijze dan refereren wij aan een totaal ander begrip. De nier, of beter gezegd de nierenergie (Zu-Chiao-Yin), zorgt behalve voor de waterhuishouding ook nog voor vele andere processen in het lichaam.
Volgens 'de Chinees' wordt u geboren met een pakket levensenergie. Met dit pakket moet u uw leven lang doen. Indien u in een bepaalde periode van uw leven teveel energie 'versnoept' dan zult u later met minder moeten doen. Nier-energie is niet gemakkelijk weer bij te vullen. Het is de opslagplaats voor de erfelijke energie. Dit houdt in dat, indien uw voorouders een ziekte hebben meegemaakt of bijvoorbeeld veel drugs hebben gebruikt, u een tekort krijgt aan erfelijke (sterke, krachtige, verdedigende) energie. De nierenergie staat dus voor de kracht van het leven.

POTENTIE

De nier-energie heeft invloed op de voortplanting, de sexuele energie en de geslachtsorganen. Indien de nier-energie goed en gezond is, dan zal er geen probleem optreden met de potentie. De andere kant van de medaille is dan ook dat indien u de nier-energie te veel uitput, verbruikt of misbruikt, dan kunnen er klachten optreden van impotentie, sexuele zwakte en/of ongewenste steriliteit.
De nier-energie regelt de prenatale en postnatale groei (respectievelijk de groei vóór en na de geboorte). Bij zwakte van de nier-energie kunnen er stoornissen optreden in de groei van de botten. Tevens kunnen er klachten optreden in de groei en ontwikkeling van de tanden, hersenen en ruggemerg. De nier-energie heeft ook haar psychische kant: Deze energie bepaalt de karaktervastheid van een persoon. Een zwakte in nier-energie geeft angst en fobie.

NIER-MERIDIAAN

Zoals bekend uit voorgaande artikelen, stroomt de energie op het lichaam in bepaalde meridianen. De niermeridiaan begint onder de voet (beiderzijds hetzelfde), loopt dan omhoog aan de binnenkant van de enkel, via binnenkant van het onderbeen, naar de knie, bovenbeen, duikt dan in de lies naar de geslachtsorganen, loopt dan omhoog langs de navel, over de borst naar het sleutelbeen, waar hij de diepte in duikt naar de keel en dan naar de oren gaat (zie tek.1).
Als u het verloop nogmaals aandachtig volgt dan kunt u de volgende klachten gemakkelijk begrijpen. De klachten die zich kunnen voordoen en die de acupuncturist op de nier-energie wijzen kunnen zijn: krampen aan de voet, zweren aan het onderbeen, pijn in de botten, pijn in de knie, botontkalking, pijn in de lies, impotentie, onvruchtbaarheid, **droge stoelgang**, weinig urineren, **opgeblazen** buik, **veranderingen in de kleur en reuk van de urine, ontsteking van de navel, druk op de borst, keelpijn, problemen van de schildklier, doofheid, dikke wallen onder de ogen en hoofdpijn op het achterhoofd.**

Klachten van de nier-energie kunnen ontstaan door o.a. het uitputten van het lichaam. U kunt deze mensen ook herkennen door de dikke wallen onder de ogen.
U ziet hetzelfde verschijnsel ook bij jonge kinderen, of **studenten die heel lang studeren of veel slaapverlies hebben.**
Een andere oorzaak is het

hoe weinig dan ook, of hoe licht dan ook zal de nierenergie aantasten. Het is dus niet raar dat de druggebruikers een versnelde verouderingsproces ondergaan en dat er later angsten (hallucinaties) ontstaan.

TEVEEL SEX

Te veel seks kan de nierenergie ook schaden. Nu is het voor mij erg moeilijk om voor u te bepalen hoeveel 'te veel' is. Het enige advies dat ik u kan geven is vaker de smoes 'nee-ik-heb-hoofdpijnschat' te gebruiken.
Het gebruik van varkensvlees en zout is schadelijk voor de nier-energie; Voor de natuurgeneeswijze zal de patiënt bij bovenstaande klachten direct geadviseerd worden elk produkt dat gemaakt is met varkensvlees of een derivaat daarvan uit de voeding te schrappen.

De nier-energie is erg belangrijk zoals uit bovenstaande duidelijk wordt. Het is mogelijk om bepaalde kruiden te gebruiken om deze energie te onderhouden (o.a. Ginseng, Eulothe-rococcus).
Met de acupunctuur is het ook mogelijk om de nierenergie te behandelen. Door gebruik van bepaalde punten op de rug is het mogelijk de resterende nier-energie te stimuleren en te behouden. Met veel rust, gezonde voeding en nee-ik-heb-hoofdpijn bent u al een heel eind op de goede weg.

TINE RUYSSCHAERT
....Spelen met woorden....

TINE RUYSSCHAERT:

"Spelen met woorden voor de luie lezer...."

-door Nel Casimiri-

IN HET KADER van het Vlaams Cultureel Akkoord met de Nederlandse Antillen verblijven momenteel twee Belgische dames op Curacao: Tine Ruysschaert (wiens broer geen onbekende is op het eiland) en Annie Fleerackers. Zij hoorden dat het mogelijk was zich op te geven voor uitzending in het kader van de culturele uitwisseling. Dat deden ze begin van dit jaar en nu zitten ze al op Curacao met hun woordkunstprogramma's. Tine Ruysschaert treedt op in Vlaanderen, d.w.z. in het Nederlandstalig deel van België, in Nederland en op andere plaatsen waar men Nederlands spreekt, zoals bijvoorbeeld bij een vriendengroep van Vlamingen in Rio de Janeiro.

Annie Fleerackers geeft colleges Creativiteit aan de Universiteit van Antwerpen. Zij zal op Curacao verschillende workshops geven waarbij Tine Ruysschaert de illustraties verzorgt. Tine Ruysschaert houdt zich bezig met theater. Zij acteert, speelt, maar alleen met woorden, met teksten. Verschillende teksten van een schrijver of teksten bijeengebracht naar onderwerp, rangschikt ze tot er een geheel ontstaat, een theatervoorstelling, die met behulp van een regisseur verder uitgewerkt wordt.

NIEUWE DIMENSIE

Bij haar eerste optreden op Curacao, afgelopen zondag in het Avila Beach Hotel, gebruikte Tine Ruysschaert teksten van Annie M.G.Schmidt. Dat is een zeer bekende dichteres, die ook veel teksten voor het theater geschreven heeft. Ze schreef musicals, maar ook teksten voor Wim Sonneveld en Wim Kan bijvoorbeeld. Lang niet alle teksten waren nieuw voor het publiek, maar door de nieuwe opzet, kregen ze toch een nieuwe dimensie. De stem is hierbij erg belangrijk. Door de wijze waarop de woorden uitgesproken worden, door het spel van klank en ritme, krijgen de woorden betekenis, een interpretatie, wordt de verbeelding van de luisteraar aan het werk gezet. En gestuurd natuurlijk.

Als je leest, zorgt je verbeelding voor de klank, het ritme, voor de interpretatie en je ver'beeld't het verhaal, ieder op zijn eigen wijze. Op de televisie en de film is er een regisseur en zijn er spelers die een groot deel van de verbeelding van het verhaal voor je verzorgen. Je ziet hun ver'beeld'ing en kunt alleen die delen die niet vertoond worden, zelf invullen. Maar zelfs dat niet helemaal, want de personen, het landschap, de omstandigheden, zijn al voor je ingevuld.

Woordkunst is een vorm tussen lezen en film in. Een goede methode voor luie lezers, die zuchten bij de gedachte aan een dik boek en die zuchten bij de gedachte aan de moeite die het ze kost om al die letters door te moeten werken en bij elk woord hun eigen verbeelding aan het werk te moeten zetten. Een goede methode ook voor mensen met weinig fantasie of voor mensen die moeite hebben met een hun vreemde taal.

De kunstenaar spreekt de tekst, maar door dat spreken interpreteert ze al, geeft al een eerste aanzet, geeft de woorden al betekenis mee en prikkelt de fantasie van de toehoorder. Tine Ruysschaert gaf zelf een voorbeeld:

'Het verhaal van Tijl Uilenspiegel speelt zich af in zestiende-eeuws Vlaanderen. Dat was een hele verschrikkelijke tijd met vervolgingen en folteringen. Zo las ik een keer een fragment voor waarin de moeder van Tijl gefolterd werd en zijn vader verbrand. Bij een proefvoorstelling stond er een vrouw in de zaal op. Zij ging naar huis. Ze kon het niet meer aanzien, niet meer volhouden, zo vreselijk vond ze het. En als u daarbij bedenkt dat we iedere dag op de televisie bij het journaal de vreselijkste beelden zien. Ik doe niets. Ik sta alleen op het toneel en houd een kaars in mijn hand. Maar het resultaat is dat de verbeelding zo sterk werkt, dat de vrouw het lijfelijk aanvoelt.'

WOORDKUNST

Tine Ruysschaert geeft les aan het Koninklijk Conservatorium te Gent, waar zij de oudste leerlingen les geeft in het vak Woordkunst. Dat is een aparte opleiding die bestaat aan de conservatoria van Antwerpen en van Gent. Nederland kent zo'n opleiding niet. Of deze wel in andere landen bestaat, weet Tine Ruysschaert ook niet. Ze denkt van niet. Tijdens die opleiding wordt veel aandacht besteed aan de stemen ademtechniek, een artiest mag niet rood of vermoeid worden, of liever, niemand mag dat merken. Ook moet de stem een groot bereik hebben. Dat is niet hetzelfde als volume.

Ook het tempo moet bewaard blijven. Het is geen toneel, het mag niet traag gaan, er moet vaart in zitten. En het moeilijkste is de interpretatie.

'Annie Fleerackers verzorgt bij de voorstelling van Tine Ruysschaert een inleiding waarin zij iets vertelt over de schrijver of dichter wiens teksten voorgedragen worden. Zij verzorgt daarnaast op Curacao enkele workshops Creatief Denken, het vak dat zij doceert aan de Universiteit van Antwerpen.

Het vak Creativiteit is een toegepaste wetenschap vooral voor de economische wetenschappen.

Men wil de creatieve technieken ontwikkelen om dingen uit te vinden die anderen niet vinden. Achter de schermen van de grote bedrijven wordt veel met het vak Creatief Denken gedaan. Het gaat om het vinden van associaties, verbindingen, beelden, om invalshoeken te krijgen die je normaal niet krijgt.

LOGICA

'Als er ergens een probleem rijst, kiest men bijna altijd dezelfde weg, de weg van het logisch het een uit het ander laten voortkomen. Als je creatief te werk gaat kun je uit onverschillig welke hoek vertrekken. Er is een onderzoek gedaan naar de grote uitvindersmomenten. De momenten van het 'Eureka'. Die momenten proberen we te grijpen en toe te passen.' Op de Universiteit is het een vak waarin men oplossingen zoekt voor de efficiency, Annie Fleerackers probeert ook andere toepassingen te vinden. 'Ik was bij de opleiding de enige vrouw. Daarbij kwam ik niet uit het zakenleven, maar uit het onderwijs. Ik was een buitenbeentje. Ik probeer het creatief denken ook op de kunst en het onderwijs toe te passen. Denk eens aan een kind dat een opstel moet schrijven. Via deze techniek van associaties kun je daarbij helpen. Er is over Lateral Thinking veel geschreven door de Malthusiaan Eduard Debono. Dat werd vastgelegd door de bestudering van mensen die een beschadiging hadden aan de andere hersenhelft. Daardoor werd het logisch denken moeilijk en moesten ze de hersenhelft, waar het proces van het intuitief handelen geregeld wordt, meer gebruiken. Het is een wetenschap die nog maar in de kinderschoenen staat.'

Het is in ieder geval een wetenschap waar men niet veel over hoort.

'Het is ook vrij clandestien. Het wordt gebruikt in de wereld van de business, van de banken, b.v. Ik ben erin gestapt. Ik zat midden tussen de ingenieurs en de zakenlui, terwijl ik 'maar' leraar was. Maar als vrouw had ik wel zeer veel 'feeling'. Onze waarnemingen stoelen meer op ervaring dan die van de man. Wij dragen bijvoorbeeld een kind eerst negen maanden. Wij koesteren het, voelen het en pas daarna zien wij het z'n gang gaan. Een man ziet het kind, observeert het en gaat dan pas denken.'

PALET

Tine Ruysschaert en Annie Fleerackers verstaan elkaar goed. Tine Ruysschaert geeft het voorbeeld van het woord 'stoel': 'Als ik het woord 'stoel' zeg, denk je niet aan een bepaalde stoel, je ziet in een flits alle stoelen die je ooit gezien hebt in je geest voorbijgaan. Het woord stoel geeft een soort samenvatting van al die stoelen.' De woorden vormen een palet. En met creativiteit kunnen we het kleurpalet vergroten, uitbreiden. Dat is de taal van de poëzie. En die is nodig in een wereld met televisie waar alles al ingevuld is, waar je aldoor de beelden van een ander ziet en in cliché's leert denken. Lezen is moeilijker dan t.v. kijken.'

Luisterend lezen is werkend lezen met een eigen inzicht.

"Woorden maar geen taal"

J. Bernlef stelt probleem van autisme aan de orde

AL JAREN BOUWT de schrijver Bernlef aan een indrukwekkend en zeer omvangrijk oeuvre. Hij is een virtuoos met woorden en kent vooral de beperkte reikwijdte van de taal. In het voorjaar van 1989 verscheen zijn nieuwste novelle 'Vallende ster'. Bernlef beschrijft in deze novelle de laatste levensuren van de vroegere variété-artiest Wim Witteman, die aan kanker lijdt. Op zijn sterfbed laat hij zijn leven in flarden de revue passeren. Met name zijn haatliefdeverhouding met zijn autistische broer Peter beleeft hij nogmaals heel intens.

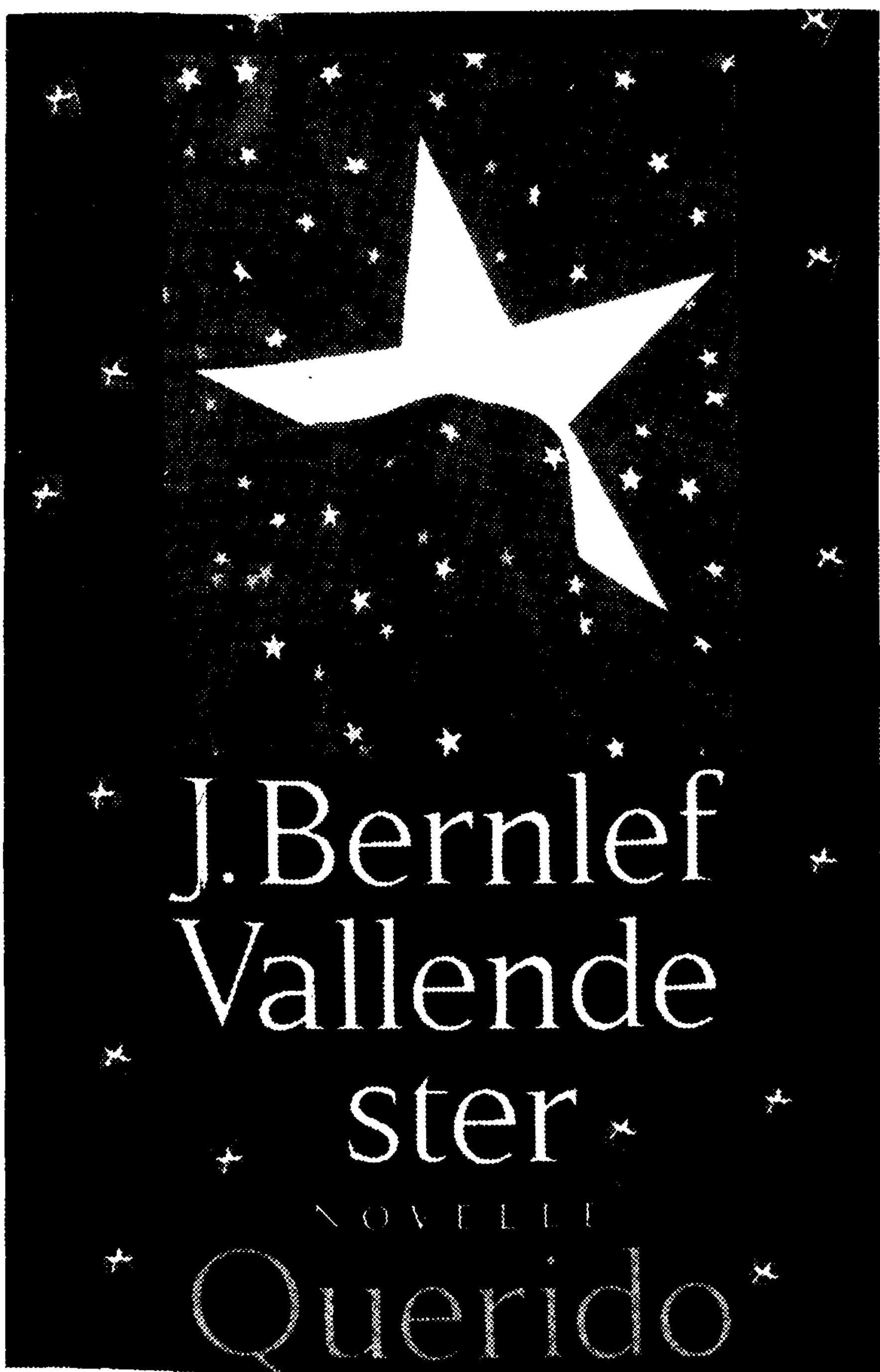
Bernlef weet zijn lezers te pakken met onderwerpen die volop in het licht van de belangstelling staan. In 'Hersenschimmen' beschreef hij de laatste levensfase van de dementerende Maarten Klein. Dementie was tijdens het verschijnen van deze roman een actueel item. Bernlef wist dit gevoelige onderwerp op fijnzinnige wijze te behandelen en kreeg daarvoor alom lof toegezwaaid.

OOSTBLOK

Zijn volgende roman 'Publiek Geheim' (1987) heeft als thema de problematiek van de kunstenaar in het Oostblok. De kunstenaar moet laveren tussen individuele expressie en de alles overheersende ideologie van de communistische partij. Deze boeiende roman verschijnt in de aanloopperiode van Perestrojka en Glastnost.

De Russische partijleider Michail Gorbatsjov bouwt aan een nieuw sociaal-cultureel en economische beleid. Ook in de roman 'Publiek Geheim' weet Bernlef de lezer een aangrijpend beeld te schetsen van een Oostblokland in politieke ontwikkeling, zonder een goedkope, lekker in de markt liggende roman te schrijven.

In zijn nieuwste novelle 'Vallende ster', stelt de auteur Bernlef opnieuw een in de belangstelling staand onderwerp aan de orde. Ditmaal betreft het autisme. De autistische broer Peter is feitelijk de belangrijkste en meest raadselachtige figuur van deze novelle. De problematiek rond het verschijnsel autisme werd vorig jaar wereldwijd uit de doeken gedaan in de film 'Rainman'. Dustin Hoffman kreeg voor zijn rol van autistische man de Oscar voor de beste mannelijke hoofdrol uitgereikt. In deze film werd het autisme enigszins commercieel verpakt, omdat het verkocht moest worden aan het grote publiek. Bernlef waagt zich dus wederom aan een publicitairgevoelig thema, maar ook dit keer wekt de novelle geen moment de indruk puur verkoopgericht te zijn.

Autisme is het verschijnsel, dat de persoon in kwestie geen contact heeft met zijn omgeving. Waarom kinderen autistische verschijnselen krijgen is nog altijd een raadsel. De medische wetenschap is naarstig op zoek naar de oorzaken van en eventuele therapieën voor dit verschijnsel. Wel is bekend dat vaak dezelfde gedragspatronen optreden. Zo komt het zogenaamde 'echolalie', het eindeloos herhalen van woorden, vaak voor bij deze patiënten. Ook het 'papegaaien', het napraten van mensen in de directe omgeving, treffen we aan bij deze mensen.

Bovendien hebben autistische personen een beperkt talent voor mathematische reeksen en figuren. In de film 'Rainman' werden alle mogelijke kenmerken van het autisme toegeschreven aan de autistische man en dat is natuurlijk hoogst uitzonderlijk.

In Bernlefs 'Vallende ster' wordt het autisme op gepaste wijze in beeld gebracht. Evenals in 'Hersenschimmen' blijkt dat de schrijver hekel heeft aan gepsychologiseer; hij geeft een levensoverzicht van de komiek Wim Witteman, waarin de figuur Peter, met wie hij op een speciale manier verbonden is, een dominante rol speelt.

DOOD

De artiest Wim Witteman herinnert zich op één stap van de dood flarden uit zijn laatste grote theaterstuk, een monoloog van Samuel Beckett: 'Geboorte werd hem zijn dood. Nog eens. Woorden schieten te kort. Sterven ook. Geboorte werd hem zijn dood. Sindsdien die lijkegrijns. Op naar het deksel dat komen zal. In wieg en ledikant. Aan de borst de eerste afgang. Bij de eerste misstapjes. Van mamma naar juf en weer terug. De hele weg. Heen en weer gekaatst. Tot nu. Deze nacht'. Zinnen uit deze monoloog zwerven door de novelle. Ze begeleiden de stervende patiënt en de geboeide lezer naar het onvermijdelijke einde. Net als bij zijn broer Peter gaan ook bij de acteur Witteman de woorden ook steeds meer te kort schieten.

Op zijn sterfbed komen hallucinerende ogenblikken uit zijn leven naar voren. Witteman heeft zijn leven lang met zijn dienstmakker Henk de Jong een komisch duo gevormd. Hun variétébestaan wordt steeds meer bedreigd door de opkomst van de cabaretiers. Met de woorden is de klad gekomen in hun vak. 'Die sketches, die verschrikkelijke cabaretiers van tegenwoordig met hun ellendige woordspelingen. Het hele begrip humor. Bah.' Henk raakt verslaafd aan de drank en Wim wordt in de nadagen van zijn carrière uitgenodigd een rol te spelen in 'Wachten op Godot' van Samuel Beckett. In zijn rol van Pozzo wordt Wim geacht de stomme Lucky over het toneel met zich mee te slepen. Lucky heeft een stuk touw om zijn hals, opdat hij niet weg kan lopen.' Deze scène doet Wim herinneren aan zijn jeugd. Op de vrije middagen moest hij met zijn broer Peter gaan wandelen, terwijl Peter aan een touw werd meegetrokken.

De regisseur Jan Kaltveld vindt dat Wim de rol prachtig speelt. Er spreekt grote woede uit, enorme verachting, zegt hij. 'Hij heeft gelijk. Uit iedere ruk spreekt woede, verachting en een onverklaarbare liefde'.

PAPEGAAIEN

Het leven in het ziekenhuis van de komiek Wim Witteman gaat steeds meer dezelfde trekken vertonen als dat van zijn autistische broer. Zijn variété-carrière wordt door het woord van de aanstormende cabaretiers om zeep geholpen. Zinnetjes uit de monoloog van Beckett echoën muzikaal door de laatste herinneringen van de stervende patiënt. Woorden en zinnen zonder inhoud. Net als bij Peter papegaaien deze door zijn hoofd. Als een vallende ster begint hij aan zijn laatste vrije val, waarbij woorden te kort schieten.

'Vallende ster' is een aangrijpende novelle over de tragische haat-liefdeverhouding tussen de uitgebluste komiek Wim Witteman en zijn autistische broer Peter. Deze novelle kent een bedriegelijke eenvoud. In het verhaal wordt de afstand tussen woorden en taal steeds groter, waardoor de beklemmende eenzaamheid van de stervende patiënt alsmaar aangrijpender wordt.

R.F.M.

'VALLENDE STER', J. Bernlef, Querido's Uitgeverij B/V 1989, ISBN 90 214 51948.

Stuurgroep Raad van Kerken

Er is meer tijd nodig voor Conciliair proces

AMERSFOORT - Het Conciliair proces voor Gerechtigheid, vrede en behoud van de schepping kan met Pinksteren 1990 nog niet worden afgesloten. Er is meer tijd nodig om op plaatselijk en landelijk niveau tot duidelijke uitspraken en afspraken te komen, vindt de stuurgroep van de Nederlandse Raad van Kerken die het kerkelijk bezinningsproces begeleidt.

"Men zou zich kunnen voorstellen dat vanuit de kerken een oproep klinkt de defensielasten drastisch te verlagen ten bate van gerechtigheid en behoud van de schepping", schrijft de stuurgroep in de nota 'Op weg naar 1992'. De Raad van Kerken besprak deze nota onlangs en besloot de voorstellen voor te leggen aan de lidkerken.

In de nota wordt de Raad van Kerken gevraagd het conciliair proces te ondersteunen tot een tweede nationale kerkendag, die met Pinksteren 1992 gehouden zou moeten worden. Het conciliair proces kan bij die gelegenheid mooi aanknopen bij de eenwording van Europa, die ook vragen oproept over nieuwe verhoudingen tussen de Eerste, Tweede en Derde wereld. Op die tweede kerkendag zullen meer "verbindende afspraken" moeten worden gemaakt, aldus de stuurgroep.

MGR. GIJSEN

Onderzoek onder havo/vwo-jeugd:

Meerderheid niet in kerken geïnteresseerd

NIJMEGEN - Een meerderheid van de Nederlandse middelbare scholieren is niet geïnteresseerd in kerken. Van hen zegt 71 procent zelfs helemaal niet kerkelijk gebonden te zijn. Dat blijkt uit onderzoek van drs. J.J.M de Hart, die op 31 januari promoveerde aan de Katholieke universiteit Nijmegen, op het proefschrift "levensbeschouwelijke en politieke praktijken van Nederlandse middelbare scholieren".

De Hart ondervroeg voor zijn onderzoek ruim vijfduizend HAVO- en VWO-scholieren in de leeftijd van veertien tot en met zeventien jaar. Zij waren verspreid over 106 scholen. Hoewel het onderzoek al in 1983 is gehouden, is het volgens De Hart nog steeds het grootste onderzoek op dit gebied. De Hart heeft de scholieren niet gevraagd naar opvattingen of opinies, maar naar concrete activiteiten.

EIGEN MANIER

Jongeren die op politiek gebied erg actief zijn -meestal in de sfeer van socialisme en anarchisme - zijn over het algemeen ook het meest geïnteresseerd in levensbeschouwelijke onderwerpen. Zij houden zich niet zozeer bezig met de gevestigde kerkelijke stromingen als wel met theosofie, meditatietechnieken, de Kleine aardebeweging en vooral het Humanistisch verbond.

"Maar een meerderheid van de Nederlandse middelbare scholieren heeft geen belangstelling voor de kerken", zegt De Hart. "Het opvallendst is dat bij kinderen die van huis uit Roomskatholiek zijn. Bij geen enkele groepering is het verval in kerkbezoek bijvoorbeeld zo groot. Overigens gaan maar twee op de tien scholieren nog regelmatig naar de kerk. Zes op de tien scholieren zeggen wel min of meer regelmatig te bidden, maar doen dat op hun eigen manier."

De Hart concludeert uit zijn onderzoek dat er sprake is van een toenemende individualisering op kerkelijk en politiek gebied onder jongeren. Driekwart van de middelbare scholieren zegt politiek geïnteresseerd te zijn, maar slechts een kleine minderheid heeft zich aangesloten bij een gevestigde partij. Die minderheid is vooral te vinden bij de VVD en de klein-rechtse partijen.

Van Eucharistie en avondmaal

Bisschop Haarlem wil eind aan mengvieringen

HAARLEM - Bisschop mgr H. Bomers van Haarlem vindt net als zijn collega Simonis dat er snel een einde moet komen aan gezamenlijke Eucharistie- en Avondmaalsvieringen van Rooms-katholieken en protestanten. Hij schrijft dit in het bisdomblad Samen kerk.

"Ik betreur het ten zeerste dat men her en der toch doorgaat met mengvieringen die strijdig zijn met de heiligste overtuiging van de kerk. Ik voel mij verplicht erop te wijzen dat het kerkelijk recht de bisschop voorschrijft om hen die deelhebben aan onjuiste oecumenische praktijken een straf op te leggen". Bomers vraagt "niet-katholieke christenen om de katholieke overtuiging te respecteren. Het moge duidelijk zijn, dat respect voor elkaars geloof en kerkorde grondvoorwaarde is voor een goede omgang met elkaar", aldus de bisschop van Haarlem.

In het bisdom Haarlem zijn in ieder geval vier plaatsen aan te wijzen waar oecumenische praktijken gaande zijn, zo blijkt uit de woorden van J.J. Tijsen van het Landelijk Oecumenisch platform (LOP). Purmerend is de bekendste, maar ook in Hoofddorp, Velzerbroek en Almere worden oecumenische vieringen gehouden die de bisschop te ver zullen gaan. Tijsen, zelf betrokken bij de gemeente in Purmerend, wijst erop dat gesprekken tussen Purmerend en het bisdom Haarlem tot nu toe geen vervelende gevolgen hebben gehad.

Pastoor voor rechter wegens mini-zendertje

DUDERSTADT - De Nederlandse pastoor Jan Ch. van den Brule moest voor de balie verschijnen van het 'Ambtsgericht' in het West-duitse Duderstadt. De 64-jarige pastoor, sinds 1981 werkzaam in deze stad, is gedagvaard wegens illegale activiteiten met een mini-zendertje.

Met het zelfvervaardigde apparaatje verzorgt hij al jaren uitzendingen van vieringen in zijn parochiekerk. De gewezen radiotechnicus begon destijds met een 'bakkie' dat genoeg zendvermogen had om Polen te bereiken, maar beperkte dit al gauw tot een bereik van pakweg duizend meter. "Net zo'n dingske als een babyfoon. En minder dan een bedieningsbakje van een radiobestuurd stuk speelgoed. Alles draait op twee transistoren, heus het stelt niks voor", zegt Van den Brule. Hij vindt dat de wetsdienaren het bij het verkeerde eind hebben en wil tot in het Bundesgericht voor zijn zaak vechten.

Van den Brule kwam in de problemen toen hij vorig jaar een aanvraag indiende voor legalisering van zijn mini-zender. Na huiszoekingen tot in de kerk en de sacristie werd het apparaat in beslag genomen. De pastoor had echter uit voorzorg op andere plaatsen in de wijk enkele zenders geïnstalleerd....

BREUK MET NAASTE MEDEWERKER FEIT

Ook met gelijkgezind episcopaat steeds meer afstand

Mgr. Gijsen gaat eenzame gang als leider van Kerk

ROERMOND - Joannes Mathijs Gijsen heeft sinds zijn installatie tot bisschop van Roermond op 4 maart 1972 met veel instanties gebroken, maar nog nooit met een van zijn naaste medewerkers. Die 'eer' viel onlangs kanunnik Willem van der Valk ten deel, de "zwartrok die in tijden van hardrock het Evangelie verspreidt".

De 45-jarige directeur van het Roermondse missiebureau had in december in het openbaar kritiek op bisschop Gijsen geuit, op zich iets nieuws in het bisdom. "Het kan niet zo zijn dat in 1992 nog maar een schooltje in ons bisdom katholiek mag heten" aldus Van der Valk in een verwijzing naar het eigen reglement van de bisschop van Roermond voor het RK onderwijs. De kanunnik pleitte ervoor de mensen van goede wil in het bisdom niet "in de kou te laten staan".

BOODSCHAP

"De Blijde boodschap van het Evangelie brengen -- dat ziet de bisschop als zijn opdracht" aldus zijn perschef. Het moet daarom voor Gijsen een pijnlijke zaak zijn dat kanunnik Van der Valk, bovendien nog de eerste Rolducstudent die tot priester werd gewijd, in de omstreden toespraak de Blijde boodschap "niet alleen een boodschap van wetten en regels, maar bovenal een boodschap van liefde en warmte" noemde. "Een boodschap waarin mildheid, geduld, vertrouwen, vergeving en bovenal liefde spreken."

Geen bisschop heeft zozeer geprobeerd zijn bisdom weer op een lijn met het Vaticaan te brengen als Gijsen dit heeft gedaan. Met dat doel stelde hij als naaste medewerkers alleen personen aan die zijn opvattingen volledig deelden. Verder verbrak hij de samenwerking met onder meer de landelijke missieorganisaties, de Hogeschool voor theologie en pastoraat te Heerlen, het Hoger katechetisch instituut, het Landelijk pastoraal overleg en met de Raad van Kerken in Nederland. In bijna alle gevallen zette hij eigen instellingen op: het missiebureau in de plaats van het buro Internationale solidariteit, het grootseminarie Rolduc enzovoort.

ONORTHODOX

Als enige bisschop durfde Gijsen het aan met een grootscheepse evangelisatiecampagne te beginnen. De leiding vertrouwde hij toe aan Van der Valk, een 'late roeping' afkomstig uit het zakenleven, die al ruim tien jaar in dienst van het bisdom werkt. Met affiches in kerkportalen, maar ook in stations en op streekbussen, reclameleuzen langs de snelwegen en pyramidevormige stands in winkelcentra gebruikte Van der Valk onorthodoxe methodes in het meest orthodoxe bisdom van Nederland. "Wim van der Valk is het geheime wapen van monseigneur Gijsen" schreef NRC Handelsblad.

Jarenlang vormde Gijsen met Simonis een minderheid in het bisschoppencollege. Sinds de benoeming van een hele rij traditionele bisschoppen enkele jaren geleden heeft hij er met uitzondering van Ernst en Moller alleen maar medestanders. zo op het oog geen reden meer om door solistisch optreden zich van zijn medebisschoppen te vervreemden.

VERSCHILLEN

Dat er ook met het bisschoppencollege in de nieuwe samenstelling verschillen van inzicht zijn, blijkt uit het feit dat de samenwerking tussen Gijsen en de overige bisschoppen inzake de landelijke RK organisaties nog steeds niet is hersteld. Bijna tien jaar geleden hadden de bisschoppen tijdens de bijzondere synode in januari 1980 te Rome de paus plechtig beloofd dit te zullen doen.

Gijsen's recht toe-recht aan-benadering bleek vooral bij de herziening van het reglement voor het RK onderwijs. Als enige bisschop vaardigde hij een eigen reglement uit dat nogal wat strenger was dan dat van de overige zes bisschoppen, die het toezicht op het RK onderwijs aan de Nationale katholieke schoolraad delegeerden. Vorig najaar onthield Gijsen zijn goedkeuring aan de statuten van de NKSR. "Met dit besluit (van de bisschoppenconferentie) wordt in ernstige mate tekort gedaan aan de verplichting die op iedere bisschop persoonlijk rust, zelf te verantwoordelijkheid voor het katholiek onderwijs waar te maken" aldus Gijsen in het communiqué waarmee hij nog dezelfde avond afstand van de overige bisschoppen nam.

Voor kanunnik Van der Valk was juist het onderwijsreglement aanleiding om voor meer openheid te pleiten. Zakelijk waren veel dekens en priesters het met zijn kritiek eens, maar hij had het niet op deze wijze moeten doen. Bovendien toonde Gijsen zich weer als een man die van geen compromissen wil weten. Van der Valk werd van zijn functie ontheven.

"Het zou een slechte zaak als het bisdom door deze affaire een van hen of hen beiden zou moeten missen" zei deken B. Janssen van Sittard kortgeleden voor de KRO. Vervreemd van de helft van de gelovigen in zijn bisdom, zich verwijderend van zijn mede-bisschoppen en voortaan zonder de "trouwe priester van de katholieke kerk" Willem van der Valk vervolgt mgr. Gijsen zijn weg.

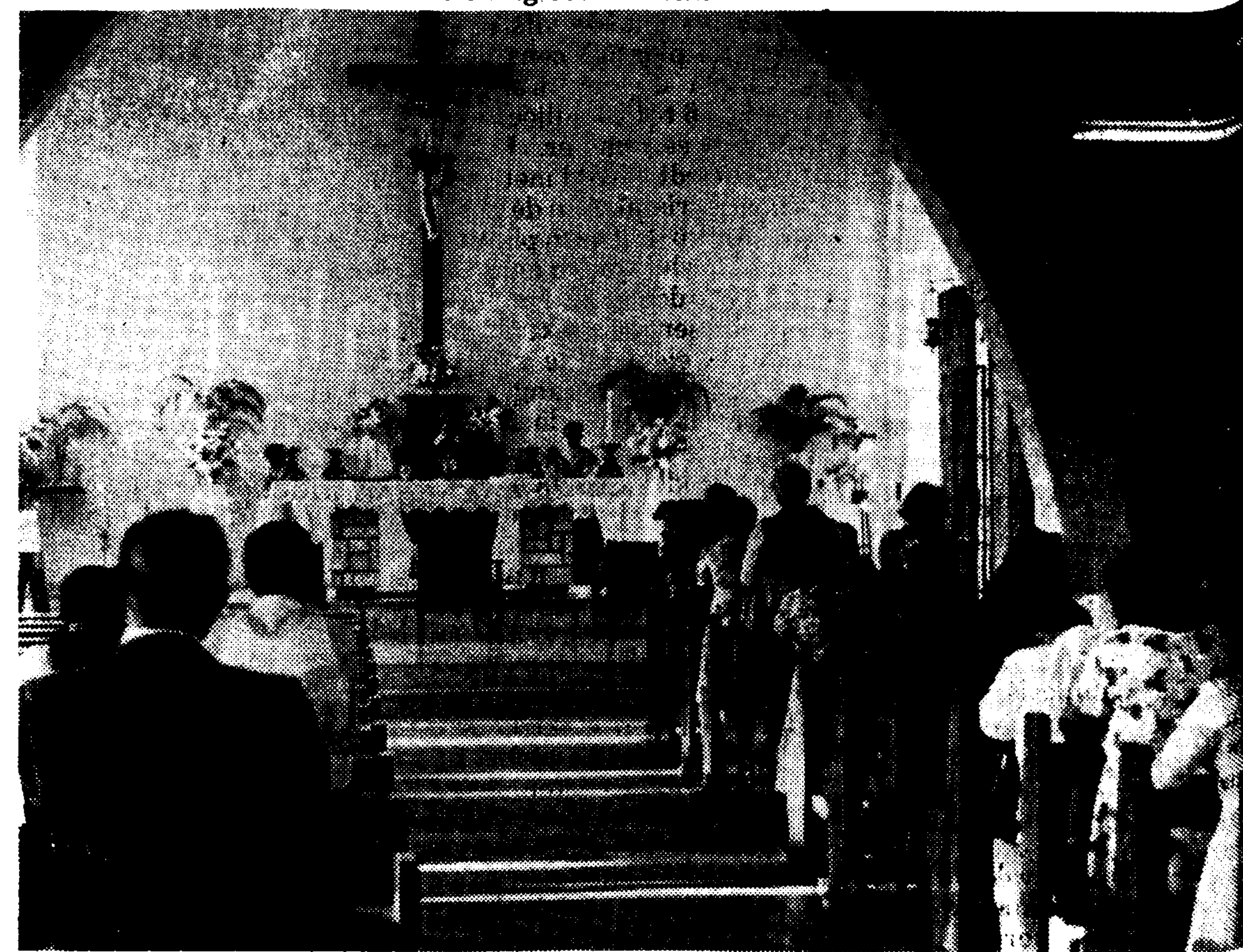
VATICAAN

Van een ding was hij altijd zeker: de steun van het Vaticaan. Die moest Gijsen ontberen in het conflict over de schoolreglementen. De Vaticaanse raad voor de interpretatie van de kerkelijke wetten, waar Gijsen een beroep op had gedaan, weigerde te kiezen voor het reglement van de zes bisschoppen of dat van Gijsen. Voor het eerst kreeg Gijsen het Vaticaan niet onvoorwaardelijk achter zich.

MGR.DR.A.J.SIMONIS

Jeugd toont geen belangstelling voor kerken.

Uitvloeisel Bijzondere synode

Kardinaal Simonis: Houdt Gijsen aan zijn belofte?

HILVERSUM - Kardinaal Simonis zal er in het Vaticaan op aandringen dat er een einde komt aan de zelfstandige positie van de missieactiviteiten van bisschop Gijsen van Roermond. "Ik zal er in Rome over spreken zodra ik daar weer kom" aldus Simonis voor de KRO-tv.

Bisschop Gijsen heeft in 1980 bij de Bijzondere synode van de Nederlandse bisschoppen toegezegd dat hij de samenwerking met de overige bisschoppen inzake de pauselijke missiewerken, de Vastenaktie en de Week van de Nederlandse missionaris zal herstellen. "Ik houd Gijsen aan zijn handtekening" zo zei Simonis. Het is "een grote moeilijkheid" dat in deze zaak nog geen vooruitgang is geboekt.

In de jaren '70 heeft de Vaticaanse congregatie voor de Geloofsleer de verzelfstandiging van het missiewerk in Roermond goedgekeurd. Volgens Simonis is dat "te snel gebeurd". Nu de statuten van Pauselijke missiewerken in orde zijn, hoopt Simonis dat Rome die instemming zal intrekken.

RECHTLIJNIG

Ook met de Nederlandse missieraad moet Gijsen de samenwerking herstellen, aldus Simonis. De missieraad heeft nog niet met de door de bisschoppen voorgeschreven nieuwe statuten ingestemd. "Die statuten kunnen in de toekomst altijd nog worden vervolmaakt."

"Ik respecteer het beleid van een collega-bisschop" aldus Simonis, die Gijsen "rechtlijnig" noemde. "Maar een synodebesluit zal toch een keer moeten worden uitgevoerd. Daar zal ik Gijsen aan herinneren."

Kapitaal voor Oecumenische coöperatie

PATERSWOLDE - De Nederlandse bijdrage aan het kapitaal van de Oecumenische ontwikkelingscooperatie EDCS heeft de tien miljoen bereikt. Secretaris ds W.R. van der Zee van de Raad van Kerken overhandigde donderdag het twintigduizendste certificaat van aandeel aan de nieuwste aandeelhouder.

Wonderbaarlijke toepassingen van LCD's

Van vloeibaar kristal naar grootbeeld t.v.-scherm

LCD

-door ir.Henry Menckeberg-

WE KENNEN ze allemaal, kleine stukjes glas, waar letters in verschijnen, of tekentjes: een wijzerplaat van een horloge, een stopwatch, de tekentjes voor een ingewikkelde berekening op een rekenmachine. Deze flinterdunne schermpjes vinden we op digitaal horloges, rekenmachines, draagbare computers, telapparaten en op nog een bijna onbegrensd aantal speelgoedjes meer. 'Flat panel displays' is de min of meer officiële naam, maar ze worden ook 'Liquid Crystal Displays' genoemd: LCD's: displays die werken met vloeibare kristallen. Wat zijn dit eigenlijk voor dingen?

De unieke eigenschappen van 'vloeibare kristallen' zijn al bijna een eeuw bekend. Maar het is pas een tiental jaren, dat deze worden aangewend voor het vervaardigen van de displays, om een goed Nederlands woord te gebruiken, van de toekomst. Vloeibare kristallen hebben het beste van de beide werelden: ze hebben de eigenschappen van vloeistoffen en van kristallen (vaste stoffen). Als de temperatuur binnen bepaalde grenzen blijft, blijven de moleculen waar de stof uit bestaat, bij elkaar zoals dat in een kristal het geval is. Tegelijk hebben ze een beweeglijkheid alsof ze zich in een vloeistof bevinden. Rond 1970 werd ontdekt, dat het mogelijk was om de doorgang van licht door een dunne laag van deze vloeibare kristallen te beïnvloeden met een elektrisch veld. Met andere woorden: schijn een lichtstraal door het kristal; sluit twee draadjes aan op een batterij ; plaats deze twee draadjes, die nu officieel elektroden genoemd worden, tegen het vloeibare kristal; het licht kan nu niet meer door het kristal. Dat kan pas weer als de draadjes worden weggehaald. Als er geen elektrische spanning is tussen de elektroden, dan is er niets te zien. We kunnen zeggen dat de moleculen de vloeistof troebel maken. Wanneer de elektrische spanning wordt aangesloten gebeurt het volgende: de moleculen in de vloeistof verdraaien zich. Daardoor kan het licht door de vloeistof schijnen. We zouden kunnen zeggen: de elektrische spanning maakt de vloeistof nu helder. Dit is het principe van de LCD's.

EEN ZONNEBRIL

De verklaring hiervoor lijkt op de verklaring van hoe de nu al weer ouderwetse polaroid zonnebril werkt. Daarvoor moeten we weten dat licht een trilling is. Dit trillen kan langs één van twee assen, zeg maar: één verticaal en één horizontaal. Een lens van een polaroid zonnebril laat licht door dat maar op één van die twee manieren trilt. Dat kunnen we als volgt demonstreren. Hou twee polaroid lenzen tegen elkaar en kijk er doorheen. Ziet u iets? Ja? O.k. Verdraai nu langzaam een van de lenzen. Ziet u nog iets? Nu moet het antwoord 'Nee!' zijn, of de bril is geen polaroid bril. Verklaring: de ene lens laat verticaal gepolariseerd licht door, de andere, in verdraaide toestand, het horizontaal gepolariseerde licht. Samen laten ze niets door.

SPIRAAL

Terug naar het LCD. De moleculen van het vloeibare kristal zijn net staafjes. De elektrische spanning verandert de oriëntatie van opeenvolgende staafjes. In deze 'spiraal' wordt de polarisatie van het licht veranderd, dat bijvoorbeeld van onderen naar boven door het kristal schijnt. En als die polarisatie daardoor bijvoorbeeld verticaal wordt, zal een horizontaal-doorlatend-glaasje dit licht juist tegenhouden. We zien dus niets. We zien pas weer iets als de elektrische spanning wordt weggehaald, die de staafjes verdraaide. Zo werkt 't LCD.

We leren hieruit ook dat 't LCD zelf geen licht produceert, zoals de bekende beeldbuis. Men moet er licht op schijnen, zoals op een stuk papier, voor gelezen kan worden wat er staat. Bij een ander type display moet men juist licht van achter naar voor door het kristal schijnen (backlighting).

OPBOUW LCD

Een LCD bestaat uit twee plaatjes glas die op elkaar zijn gekit, met een 'spacer' er tussen in: om de afstand tussen de plaatjes constant te houden op een waarde tussen de 6 tot 10 miljoenste deel van een meter. Deze ruimte wordt gevuld met het vloeibare kristal. Aan de binnenzijde van de glazen plaatjes worden elektroden aangebracht van doorzichtig materiaal. Tussen de elektroden wordt de elektrische spanning (de batterij) aangesloten. Als dat gebeurt laat het vloeibare kristal licht door.

De elektroden kunnen we zien zitten, als we naar het display kijken wanneer het niet aan is. Dan zijn de vormpjes te zien van de tekentjes (letters, cijfers) die het display kan afbeelden. Die tekentjes zien we dus pas wanneer er een elektrische spanning tussen de elektroden wordt aangesloten. En: wanneer er licht óf door het plaatje schijnt óf er op valt. Alleen daar, waar de elektrische spanning is aangelegd,'wordt de vloeistof helder'. Overal elders 'blijft hij troebel'. Met de kleine elektroden van zeven segmenten kunnen we de vloeistof op specifieke plaatsen helder maken. Op die manier kunnen we letters vormen. En een display maken. Bijvoorbeeld een 'dot matrix' display. In plaats van zeven lijntjes, vullen we een heel veld met piepkleine elektroden, die elk een punt van een te vormen beeld bepalen. Een super LCD display van Planar Systems uit de VS meet diagonaal 48 cm. Het beeld wordt eigenlijk gevormd door een combinatie van twee LCD's, die elk 1024 x 432 beeldpuntjes kunnen afbeelden. Het is natuurlijk duidelijk, dat hoe meer beeldpuntjes er zijn hoe scherper ook het beeld wordt afgebeeld.

EENTJE MAKEN

Het is duidelijk dat niemand zomaar zegt: kom, vanmiddag even een LCD-tje maken. Om een gigantisch LCD scherm te maken met een oppervlakte van 1 vierkante meter, wat de Japanners bijvoorbeeld graag willen, moeten vaten vol problemen worden opgelost. Bijvoorbeeld: de twee glazen platen die op elkaar gekit moeten worden, moeten gepolijst worden. Dat moet met een nauwkeurigheid van minder dan 20 miljoenste deel van een meter. Bij polijsten wordt warmte opgewekt waardoor door uitzetten en krimpen moeilijk gemeten kan worden. Om het scherm in elkaar te zetten, moet men met nog grotere nauwkeurigheid werken: een 10 miljoenste meter. Problemen ontstaan door aantrekkingskracht van de aarde, ook weer het uitzetten en krimpen en natuurlijk het feit dat het materiaal glas is: de sterkte er van. Wanneer eenmaal een dergelijke LCD is gemaakt, moet hij ook getest worden. Om een behoorlijke produktie snelheid te halen, moet dat testen binnen 20 minuten voor elkaar zijn.

Gaan ze dit nou doen? Niet met machines die per stuk ruim $2 miljoen kosten, als de verwachte opbrengsten niet hoger zijn. Webster Howard van IBM geeft hierover als vuistregel: als de investering meer is, dan de verwachte jaaropbrengst, dan heeft het projekt niet veel aantrekkingskracht. Dat weet u dan ook weer.

Vergelijkbaar met een polaroid bril

TOEPASSINGEN

LCD's kunnen gemakkelijk in een groot aantal verschillende afmetingen gemaakt worden; mits niet te groot. Door deze flexibiliteit vormen ze op dit moment de snelst groeiende display technologie. Voor horloges, rekenmachines kennen we ze al. De displays die men daar gebruikt, waren in het begin eenvoudige zogenaamde zeven-segment's displays. Dat wil zeggen dat de afgebeelde tekens werden samengesteld uit zeven korte lijntjes. Daar het eigenlijk alleen maar om cijfers ging, was dat niet zo'n groot probleem. Modernere displays moeten meer kunnen; zoals voor de telecommunicatie, of voor in de auto, voor de audio- en videowereld en natuurlijk die voor computer beeldschermen.

Eerst even naar de oude vertrouwde beeldbuis kijken. Die werkt volgens een geheel ander principe. Een straal elektronen -waaruit anders dan uit een elektronen kanon - wordt tegen een glazen plaat geknald. Op deze plaat is een fosforescerend laagje aangebracht. Dat laagje heeft de eigenschap op te lichten als er een elektron tegen aan botst. Dit gebeurt ook in de oude vertrouwde T.L.-buis. De kleur waarin het fosfor oplicht, wordt bepaald door toevoegingen aan het fosfor.

Bij een televisietoestel gaat deze straal steeds heen en weer van links naar rechts en tekent daarbij lijntjes van boven naar beneden. De ene keer de even lijnen, de andere keer de oneven lijnen. Daarbij wordt de intensiteit van de straal gevarieerd: van zeer licht naar zeer donker. Bij een (computer) monitor wordt de intensiteit van de straal in het algemeen slechts maar tussen twee waarden gevarieerd: aan/uit.

Om kleuren weer te geven, wordt een speciaal kleurenscherm gebruikt. Overal op het scherm zijn gebiedjes gemaakt met rood, blauw en groen oplichtend fosfor. Die gebiedjes worden pixels genoemd. Rood, blauw en groen zijn de drie primaire kleuren, waarmee alle andere kleuren gemaakt kunnen worden. Dit scherm wordt niet met een maar met drie kanonnen tegelijk gebombardeerd. De drie kleuren lichten nu gezamelijk op. Het oog wordt hierdoor beetgenomen en maakt van de oplichtende combinatie die het ziet bijvoorbeeld paars, een kleur die er strikt genomen niet is!

KLEUREN OF NIET

Met een LCD kunnen kleuren op soortgelijke wijze als met de beeldbuis worden gemaakt. Alleen wit moet apart. Bij de beeldbuis maakt men wit door alle drie primaire kleuren tegelijk even hard te bombarderen. Dat gaat niet bij het LCD. Het tandem IBM /Toshiba heeft een dergelijk systeem ontwikkeld. In hun display zitten pixels met een rood, blauw, groen en een wit puntje. Elk wordt apart aangestuurd. Het resultaat is dat 16 kleuren kunnen worden gemengd. Op een beeld van 36 cm diagonaal kunnen 720 x 550 pixels worden afgebeeld, vergelijkbaar met een zeer goede, gewoon verkrijgbare monitor. In zwart - wit kunnen twee keer zoveel pixels worden afgebeeld: 1440 x 1100.

Kleuren worden met 3 kanonnen gemaakt

Het LCD lijkt een geduchte concurrent te zijn geworden van de oude vertrouwde CRT: Cathode Ray Tube, de (televisie) beeldbuis. Toch is dat niet zo. De beeldbuis verbruikt weliswaar veel meer energie dan het LCD, de beeldbuis is ook zwaarder en de beeldbuis is vooral ook groter. Dus in toepassingen waar die variabelen een rol spelen, zal de buis het verliezen van het LCD. Maar de buis geeft betere kleuren. Ook produceert de buis een scherper en helderder beeld over een bredere hoek: recht van voren gezien zijn het beeld van de betere LCD displays en de gewone beeldbuis even goed. Maar aangezien niet iedereen tegelijk recht voor het t.v. scherm kan zitten, is het van belang te weten wat te er te zien is, als men even naar links of rechts van die ideale plek moet zitten. Op dit punt verliest het LCD het van de beeldbuis. De lichtopbrengst naar de hoeken is slechter. Ook op een ander punt verliest het LCD het: de beeldbuis, die nu ook alweer ruim 100 jaar oud is, is goedkoper te fabriceren dan een LCD met vergelijkbare beeldkwaliteit. Bij de ontwikkeling van displays voor de HDTV van de toekomst wordt nog niet gedacht aan LCD's. De ontwikkeling van HDTV is wel vertraagd door het ontbreken van een geschikt apparaat voor beeldweergave. De gewone CRT is daarvoor veel te 'bulky'. Hoe groter namelijk het scherm is, hoe verder naar achteren het elektronen kanon geplaatst moet worden. Bij een scherm van één bij één meter moet het kanon wel twee meter naar achteren. Dus moet de woonkamer voor dit toestel ook twee meter groter zijn. Vervelend. Maar voor de rest is de Cathode Ray Tube (CRT), de gewone beeldbuis, op het gebied van beeldkwaliteit (nog) niet te verslaan. De voorzitter van de SID (Society for Information Display weet geen technologie, die voor deze toepassing in aanmerking komt, anders dan de beeldbuis. (De SID is de vakvereniging van mensen die zich met dit soort zaken bezig houden: beeldbuizen, LCD's).

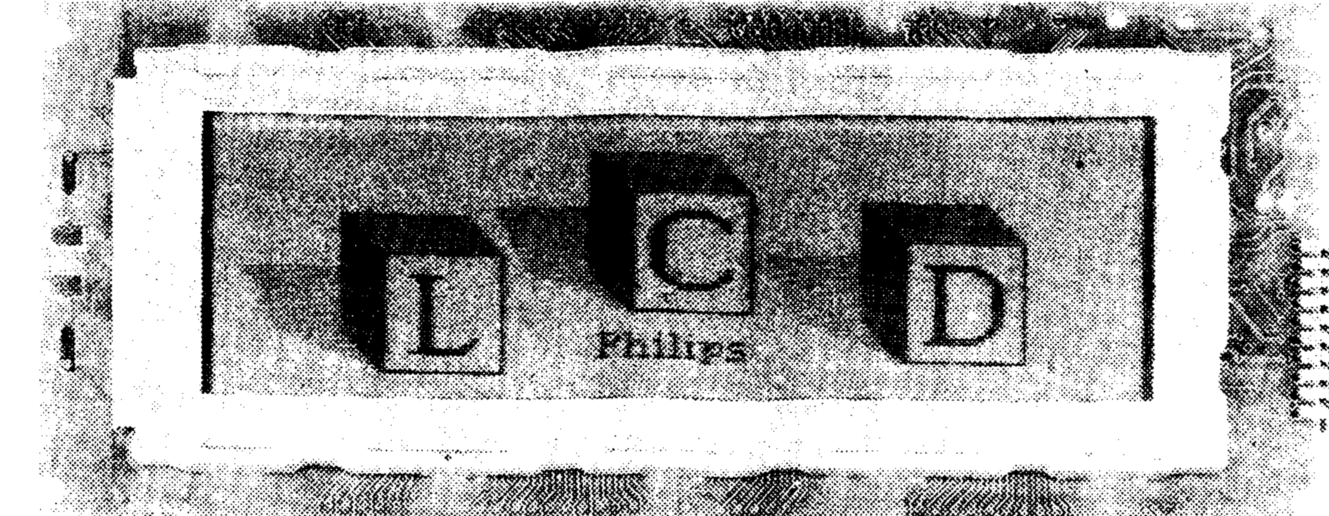
Maar de fabrikanten van beeldbuizen zitten niet stil te wachten tot het LCD fabrikanten de problemen wel hebben opgelost. Er is bijvoorbeeld voor minder dan $3000.= al een beeldbuis te krijgen, die diagonaal 38 cm breed is (gangbaar is ongeveer 31 cm) en die in zwart/wit 3300 x 2560 beeldpuntjes kan afbeelden (het gewone huis tuin en keuken computerscherm haalt zo'n 800 x 500 beeldpuntjes).

Dergelijke $3000 kostende beeldbuizen zijn bedoeld voor militaire toepassingen, waarbij men met behulp van radar door de wolken in anderma s achtertuin gluurt - of hij daar misschien een Minuteman raket aan het assèmbleren is, of een kruisraket -of voor toepassingen in de medische technologie. Hierbij worden de beelden met röntgen stralen opgenomen en door de computer vertaald in kleuren en afgebeeld op een dergelijk beeldscherm. Daarbij kan de beeldscherpte natuurlijk van uitermate groot belang zijn. De beelden worden op het scherm even scherp als de afdrukken van gangbare laser printers.

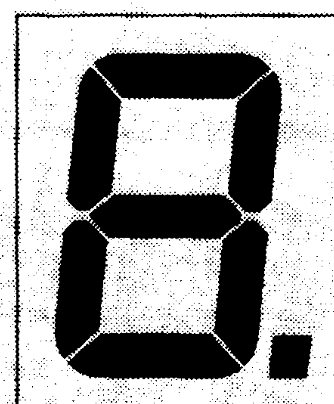
TOEKOMST

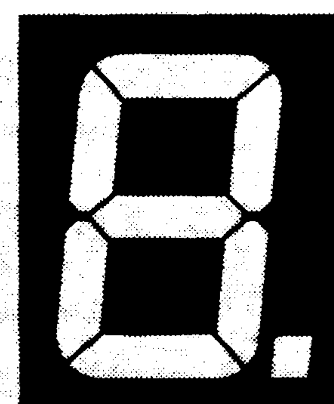
Een belangrijke toepassing mogen we niet vergeten: de elektronificatie - wat een woord, zelf bedacht -van verkeersvliegtuigen. Het LCD zou hier door zijn kleine afmetingen en lage gewicht een interessant medium zijn voor het afbeelden van de informatie, die de verschillende meetapparatuur voor de vluchtmanager (piloot dus) verzamelt. Toch worden tot nu toe voornamelijk gewone beeldbuizen gebruikt. In de nieuwe 747-400 van Boeiing bijvoorbeeld zijn er in de cockpit zes grote, identieke beeldbuizen (CRT's). Het zal nog enkele jaren duren voor het LCD hier de CRT zal vervangen.

Waar zullen we het LCD nog meer tegenkomen? Op de draagbare computer zitten ze al. Op verbeteringen van deze displays is een belangrijk deel van de hedendaagse research activiteit gericht. In de auto zal het LCD verschijnen, bijvoorbeeld voor navigatie systemen (leuk voor toeristen). Verder, in huis natuurlijk, om televisiebeelden levensgroot op de muur te projecteren. Er is al een eenvoudig projectie systeem op de markt, waarmee met een gewone overhead projector computerbeelden op een scherm kunnen worden geprojecteerd. In de 'pipeline' zitten projectie t.v.'s die volgens dit principe werken. Het summum zal natuurlijk het HDTV televisiescherm zijn, dat als een 10 cm diep schilderij aan de muur hangt. Dat komt in deze eeuw echt niet klaar ... alhoewel.

Een DOT Matrix-display.

Voorbeeld van een 'seven segments display'.

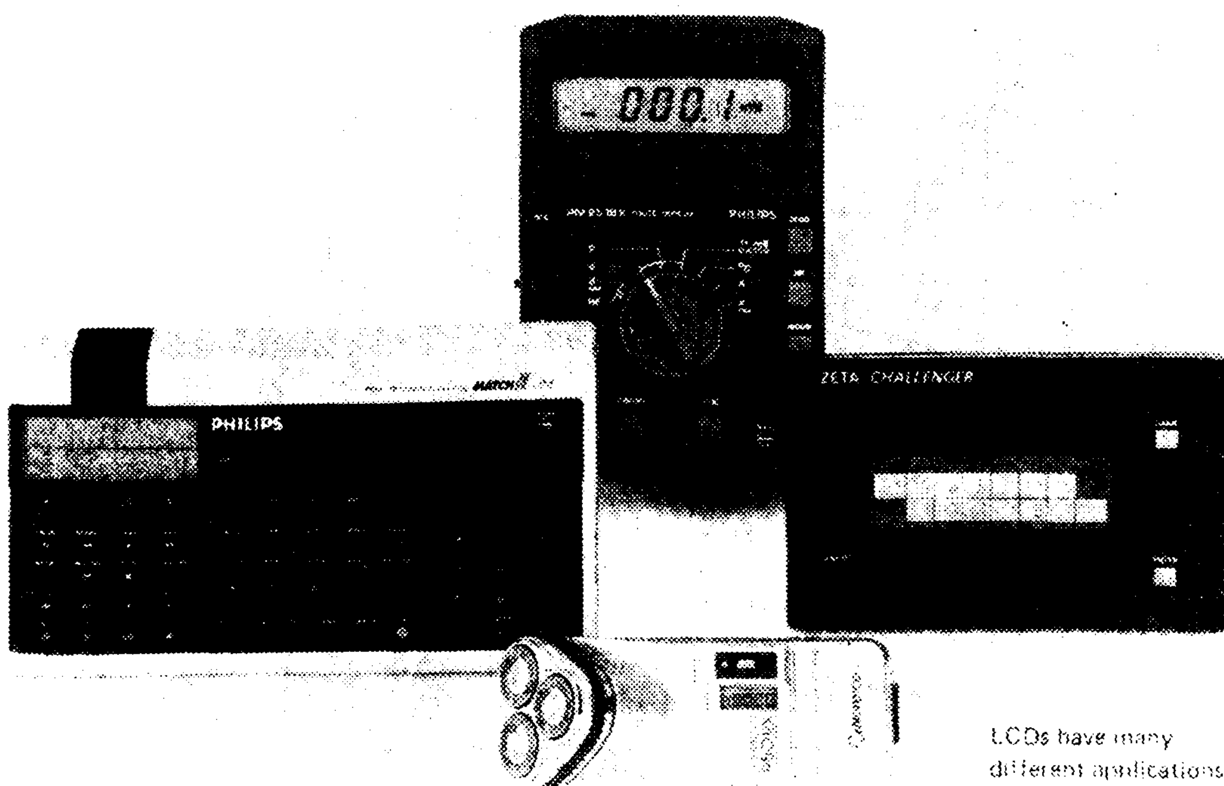

Fig.1: LCD's hebben verschillende toepassingen. De 'zeta challenger' is een computerspel.

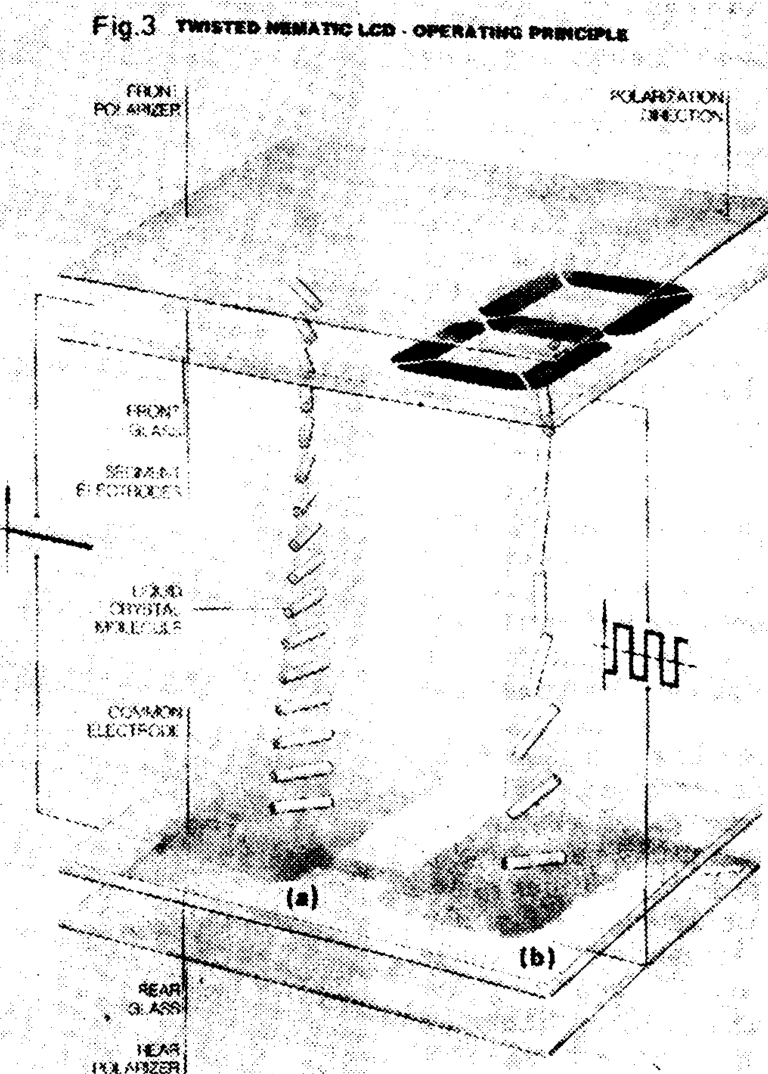

Fig.2: De moleculen veranderen de polarisatie van het licht.

Ontmoetingen met Amazone-bewoners

Zo arm als de mieren maar toch levensblij

- door Wim van Dijk-

HET KON NIET uitblijven. Net als alle andere boten die dit gebied bevaren krijgen wij problemen met, de rivier afdrijvende, bomen. Op een of andere manier echter accepteren we dit iets dat er nu eenmaal bijhoort. We beginnen al aardig 'Brazileiros' te worden. Dit komt nog duidelijker tot uitdrukking als je ziet hoe makkelijk we al omgaan met de mensen hier, steeds meer van hun taal oppikken en Asfaloth over de rivier manoeuvreren. Vroeg in de morgen, zijn we even voor laag water weer opweg. Net als bij de tocht vanaf Belem, waarbij van de 34 mijl over de grond er maar 21 op het log gevaren behoefde te worden, willen we weer zo goed mogelijk van de stroom gebruik maken. Toch duurt het nog acht uur voor we Ponta Negra bereiken in een overigens smetteloos verlopen tocht waarbij zelfs de Banco do Otelo geen enkel probleem oplevert.

Opnieuw zien we vandaag wat ontbossing. De eerste keer was tijdens de verkenning van de riviertjes bij onze laatste ankerplaats en nu bij het ronden van Pta. do Severino en het kerkdorpje Vila Malato. Beiden ten behoeve van wat veeteelt en te kleinschalig om van werkelijke ontbossing te spreken. Al vanaf ons vertrek uit Belem heeft het opmerkelijk weinig geregend en vandaag zelfs helemaal niet. In een heerlijk namiddag zonnetje bereiken we het dorp en laten even voorbij de houten laadsteiger het anker vallen. Drie pogingen het ingegraven te krijgen mislukken. De harde slechte ankergrond dwingt ons het verderop opnieuw te proberen en hier hebben we meer succes. Alleen zijn we nu al ruim voorbij het dorp. Gelukkig is de buitenboordmotor weer bruikbaar en zodra we het anker vertrouwen gaan we op weg naar het dorp.

PONTA NEGRA

Ponta Negra bestaat uit deels op de grond en deels op palen gebouwde houten huizen. Dit heeft te maken met het al dan niet bezitten van de grond waarop gebouwd wordt. Op palen betekent dat de grond onder het huis geen eigendom is, waardoor alleen zij die wat bezitten op de 'terra' mogen bouwen en tussen aanhalingstekens de meer gegoeden zijn. Na wat rondkijken belanden we op een overdekt terrasje waar we een praatje maken met de erg vriendelijke mannen die hier zitten. Over de balustrade van het terras scharrelen twee jonge, gekortwiekte, groene Amazone papagaaien rond. Ze zijn helemaal niet schuw en al gauw zit er een op mijn schouder. Kopjes gevend en aan mijn oor knabbelend. Ondanks dat hij begint om mijn shirt te bevuilen. is het liefde op het eerste gezicht. Nel gaat er mee akkoord dat wij best nog een maatje kunnen gebruiken op de *Asfaloth* en na wat heen en weer gepraat komen we een prijs overeen van 10 crusados (15 gulden). Drie maanden oud is misschien wat jong om naar zee te gaan, maar we beloven een echte matroos van hem te maken. Morgen monstert hij aan, omdat we na het eten waarschijnlijk niet genoeg crusados over zullen hebben om het verlangde voorschot op zijn gage achter te laten bij de familie.

GEDRIEëN VERDER

Ons nieuwe, jongste maatje, blijft nog een nachtje thuis. Zodoende mist hij de roerige nacht die voor ons ligt. Het moet zowat drie uur in de ochtend zijn als Nelly aan mijn arm staat te trekken. 'Wim wordt wakker, het gaat fout met het anker'. Knorrig kom ik er uit. Nel staat al met een zaklantaarn voor het schip in het water te schijnen, als ik kom kijken. Allemachtig dat is niet niks. Er hangt een enorme boom in de ankerlijn en wild stroomt het water door de takken. Normaal kan het anker de maar even twee ton van de *Asfaloth* makkelijk houden, maar nu er op zijn minst een ton of wat bijgekomen zijn, wordt het hem te veel. Boom, *Asfaloth* en

Arme families tonen hun gastvrijheid

anker zijn, gelukkig een stukje uit de wal, op weg naar het dorp. Met mijn slaperige kop heb ik hier niet zo een-twee-drie een oplossing voor en zelfs klaarwakker moet dat niet eenvoudig zijn. Maar het lot blijft ons niet lang tegenwerken. Precies vóór het terrasje waar we Lorro morgen, of eigenlijk straks, op moeten halen, krijgt het anker weer houvast. Noem dat maar toeval. Maar de boom is er nog en balanceert op zijn zwaartepunt voor het schip. Vanaf de steven klauter ik op de stam en met mijn voeten trap ik de ankerlijn telkens wat verder in de richting van de wortels. Aanvankelijk erg moeizaam, maar naarmate de balans verbreekt, krijg ik hulp van de stroom. De kruin komt nu aan bakboord tegen het schip en Nelly heeft haar handen vol om de takken uit het want te houden. Ondertussen voer ik een verbeten strijd om de ankerlijn uit de wirwar van wortels te krijgen, maar het lukt. Als we weer vrij zijn en de boom stroomafwaarts begint te drijven lukt het me zelfs, zonder helemaal het water in te gaan, vanaf de wortelstronk terug op *Asfaloth* te springen. Dat was even werken. Er resten nog een paar uurtjes slapen voor we ons maatje kunnen ophalen. Als we rond tienen aan land komen zit hij al te wachten. We doen nog wat boodschapjes en rond het middaguur varen we, voor het eerst met z'n drieën, verder de rivier op.

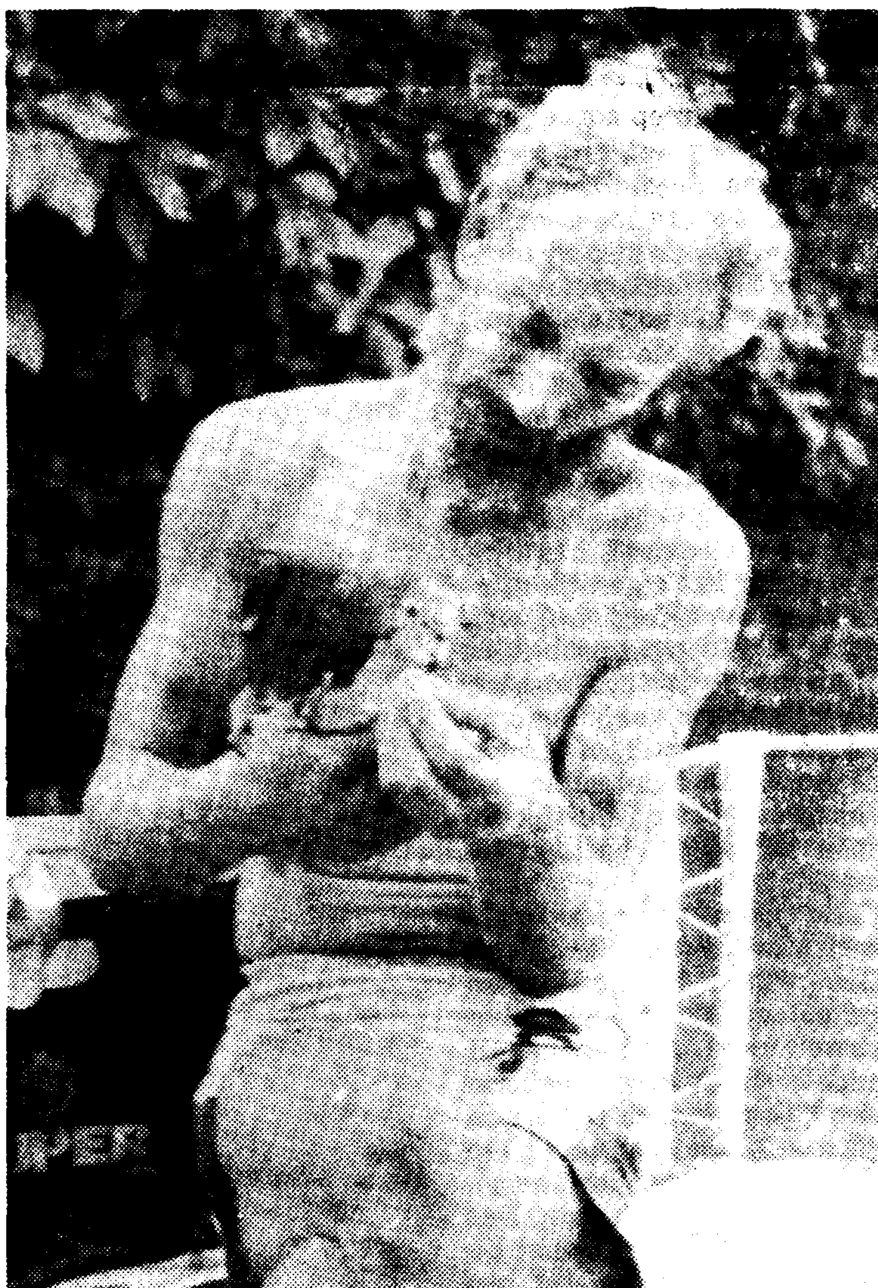
BINNENDOORTJES

Maar zes mijl voorbij Ponta Negra liggen we achter Ilha Vista Alegre al weer voor anker. Lorro is wat stil en moet kennelijk nog wennen aan zijn nieuwe omgeving. We hebben de steel van de dekschrobber tussen de buizen van de hekstoel gebonden, waarop hij aanvankelijk trouw blijft zitten. We gaan aan land op een klein eilandje en scharrelen door de schemerige, modderige jungle, nemen wat grote bruine zaden mee die we willen proberen te drogen en gaan weer aan boord. Hoewel er verderop wat huisjes zijn hebben we hier geen contact met de bevolking. Gelukkig hebben we Lorro die wat wat geluidjes begint te produceren. Hij eet ook al banaan uit de hand. Het wordt een rustige nacht. We liggen goed beschut en zo uit de brede stroom drijven er ook geen obstakels die ons kunnen storen. Pas na de middag is het laag water en gaat de stroom weer de rivier op als we vertrekken. Ditmaal 13 mijl verderop aan een zijtak van de Rio Urizal.

Als we opweg hierheen door de smalle doorgang tussen Ilha da Jararaca en Ilha do Murumuru komen, komen uit het dorp wat hier ligt wat kano's naar ons toe. Ze proberen ons wat citroenen en mamaos (papajas) te verkopen waarvan we nog voldoende aan boord hebben. Liever hadden we gehad dat ze met camarao gekomen waren omdat we best trek hebben in garnalen. Opmerkelijk is het hoe makkelijk deze jochies eigenlijk nog ons peddelend bij houden terwijl we toch rondom de vier knopen lopen. Bij vieren zijn we in de zijtak waar verspreid wat huizen zijn die er op zo'n paar dagen van Belem nog best goed uitzien. We gaan voor anker voor een verlaten, deels ingestort huis. Eromheen groeien bananen en sinaasappels en daar hebben we wel een oogje op. Het is hier waar we voor het eerst regelmatig bezoek krijgen van in de buurt wonende mannen en vrouwen. Ze komen nooit met lege handen en van verkopen willen ze meestal niets weten. 'Este un presente por la senhora', luidt meestal hun antwoord als we vragen wat ze ervoor willen hebben. Dat wordt vanavond dus toch nog camarao con abocate en papaja toe. We blijven een dag overliggen en gaan de volgende dag opnieuw opzoek naar een ander, voor *Asfaloth* begaanbaar, riviertje. We stoppen opweg hierheen twee uurtjes in het vijf mijl verderop gelegen stadje Sao Sebastiao de Boa Vista. In weerwil van de naam ziet het stadje er niet aanlokkelijk uit en is het als beschutte ankerplaats ook al niet veel waard. Vandaar dat we ondanks de stromende regen die is losgebarsten toch maar verder gaan. De bui duurt maar even en het is al weer zonnig als we naar het noorden de Rio Boa Vista opvarend, voorbij een eilandje aan bakboord de ingang van de zijtak vinden die we in ons hoofd hadden. Net als bij de vorige ondervinden we ook hier geen problemen met de diepte die meer dan zes meter blijft. Hoewel we opnieuw in een niet verkende zone zijn binnengegaan. De kaarten die de Zwitser Patrick ons in Belem heeft geschonken zijn werkelijk van onschatbare waarde, hoewel niet altijd juist. Maar wat verwacht je anders in een zich zo frequent veranderend gebied als de Amazone-delta. Ook op deze zijarm blijven we een dag overliggen en hebben we weer volop contact met de bewoners van dit riviertje. Er komt zelfs s'ochtends een bakkerskano langs met verse, nog warme, stokbroden. En ons fruitnet komt nooit leeg, zoveel wordt er aldoor gebracht. Weer verder gaan waarbij we met meer geluk dan wijsheid op een splitsing de goeie furo (doorvaart) nemen en na veel gekronkel achter het eiland Assurana aan de hoofdstroom van de Rio Para uitkomen, besluiten we opnieuw te ankeren zo mooi is het hier. We hebben ook enkele icarapes gezien die we willen verkennen. Natuurlijk krijgen we ook weer bezoek.

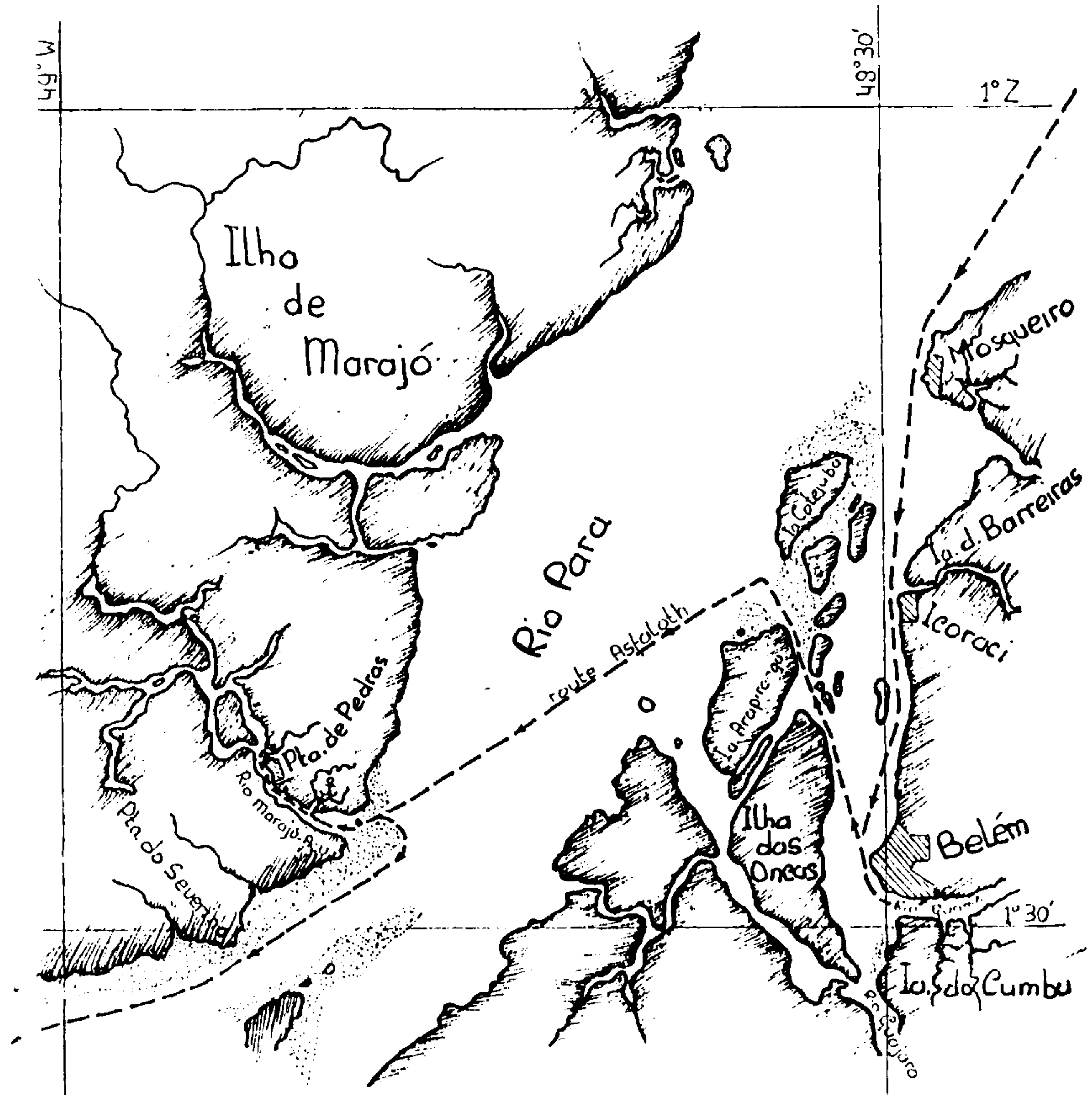
Dorpen op palen langs de rivier, nauwelijks zichtbaar in de dichte jungle, maar met bewoners die een enorme levensblijheid uitstralen.

Wim van Dijk met de Amazone-papegaai, het nieuwe maatje op de Asfaloth.

RUIL

Een kano komt bananen verkopen of liever gezegd ruilen: een hele tros van zeker tien kilo voor een pak koffie en een kilo suiker. In de vogelkooien met kleine vogeltjes hebben we geen belangstelling. We hebben onze handen vol aan Lorro die nu helemaal ingeburgerd is. Er is duidelijk sprake van opvoedingsproblemen. We kunnen niets inschenken op opscheppen of hij hangt al aan je bord of je beker. Hem duidelijk makend dat dat niet mag krijgen we nog een grote mond toe. Dat belooft nog wat te worden. Het is een echte Brazileiro, hij houdt van lawaai. We kunnen de motor nog niet aanzetten of hij kraait het uit van plezier. Dat doet hij ook in de regen waar hij, in tegenstelling tot ons, niet voor schuilt maar altijd middenin gaat zitten. s'Middags krijgen we voor het eerst een probleem met de vriendelijkheid en gastvrijheid van de mensen hier. Een jongen is vanaf het eiland aan de overkant camarao komen brengen en hij vraagt timide of we misschien een pak koffie over hebben voor zijn moeder. 'Nao problema amigo'. Omdat we nieuwsgierig zijn waar hij nu precies vandaan is gekomen en er wel weer even op uit willen, bieden we hem een sleepje aan en gaan opweg naar het eiland. Aangekomen bij een icarape die van de *Asfaloth* uit onzichtbaar was, zien we het huis of eigenlijk afdak. Vier palen met een dak en aan een kant een windscherm van gevlochten palmtakken. Trots toont de papai ons zijn, laten we het toch maar huis noemen, waarin zeven hangmatten aangeven met z'n hoevelen hier geleefd wordt. Eigenlijk bieden het varkenskot en het kippenhok op het erf meer bescherming. Maar het blijft niet bij dit gastvrij onthaal. Het kost ons de grootste moeite, te voorkomen dat een van de vier kippen die deze familie bezit voor ons geslacht wordt. Wat er hier door me heen gaat is met geen pen te beschrijven. Als het mogelijk is zo te leven, of beter gezegd overleven en nog steeds zoveel blijheid en geluk uit te stralen, dan heb ik nog een lange weg te gaan. Plotseling dringt tot me door hoe ver boven mij verheven deze mensen staan, als ik na ga wat er allemaal nodig is voor ik me zo lekker voel. De rest van de dag ben ik er wat stilletjes van. Er groeit wat in me dat nog meer is dan respect: liefde voor deze mensen van de rivier. De hartelijkheid, de kracht die ze gemeen hebben met het oerwoud zelf en die ze in staat stelt daar te overleven waar wij al snel het loodje zouden leggen. Ik denk dat ik er overheen ben en het, uit die onterechte waarschuwingen voortkomende, schild kan laten vallen, zo dit al niet gevallen was. Als er ergens voor gewaarschuwd dient te worden, dan is dat voor hen die leven in de grote steden, waar wij zo afstandelijk vandaan vertrokken zijn.

Op weg naar Curralinho, waar we na vier uur varen voor anker gaan, ben ik wat afwezig. Al maar moet ik denken aan de fantastische belevenissen waar we midden in zitten.

CAFE ZONDER BIER

Hoewel het vandaag 1 april is, is dit geen grap. Om 9 uur s'avonds is, tot over tien dagen de bevoorradingsboot arriveert, het cafeetje waar we zitten te praten met een groepje landbouwdeskundigen uit Belem, een cafe zonder bier. Onwillekeurig moet ik denken aan dat schone lied van de Belgische zanger Bobiaan Schoepen. Het gaat echter nog verder als ook de frisdrank opraakt en even later het licht uitgaat. De generator wordt om 21.30 uur uitgezet. In de rust die nu weldra ontstaat, gaan we terug naar de *Asfaloth* die vlakbij de aanlegsteiger van het cafe voor anker ligt. In de nog geen zes uren die we hier in Curralinho zijn, is er al van alles gebeurd. Het begon al met die show die ik gaf toen, tijdens de ankermanoeuvre, Lorro overboord duvelde en uit de snel stromende rivier gered moest worden. Aan land gekomen zijn we voor we het weten het middelpunt van belangstelling voor een groep, hier werkzaam zijnde, landbouwdeskundigen. Getolkt door de goed Engels en Duits sprekende bestuursfunctionaris voor deze streek, wordt ons het hemd van het lijf gevraagd over onze reis waarvoor buitengewone belangstelling blijkt te bestaan. Om toch vooral het samenzijn niet te verbreken, moeten we mee gaan eten. Dit gebeurt in de plaatselijke missiepost. Ook hier gaat het spervuur van vragen door zodat mijn eten koud is voor ik een hap heb kunnen nemen. Maar je moet wat overhebben voor een toevallige ontmoeting, zeker als deze uitpakt tot een goed moment op je reis. In een wat meer oppervlakkige sfeer wordt er na het eten nog wat nagebabbeld in het cafeetje tot de duisternis en biergebrek ons allen huiswaarts drijft. Onze grote hang naar afgelegen plekjes, maakt dat we als voorgenomen toch de volgende morgen verder trekken. Al voor negenen verlaten we de wat in verval geraakte maar duidelijk sporen van een rijk historisch verleden dragende stad.(Wordt vervolgd)

Echtpaar Van der Louw haalt herinneringen op

Zestig jaar na oprichting nog volop animo voor padvinderij

- door Nel Casimiri-

DIT JAAR jaar, 1990, viert zowel de Antilliaanse Padvinders Vereniging als de vereniging van Padvindsters van de Nederlandse Antillen haar zestig jarig bestaan. Alle activiteiten die dit jaar op het programma staan krijgen een extra feestelijk tintje. Het jubileum is begonnen met een gezamenlijke oecumenische dienst in het Antoine Maduro Stadion op 7 januari j.l. De bisschop en de dominee zouden volgens de plannen samen op het podium staan, maar een fikse regenbui maakte dat ze ijlings onder de tribune verdwenen. Een extra zegen voor dit jubileumjaar....

Deze maand is het rustig bij de feestvierende verkenners. Dan staat heel Curacao in het teken van het carnaval en daar moet alles voor wijken. Maar in maart worden er patrouillewedstrijden gehouden: elke groep stuurt zijn beste patrouille om mee te dingen naar de uitgeloofde trofee. Op 22 april zal er op Plaza Brion een vlaggenparade zijn met een 'kampvuur' in Centro Pro Arte. In CPA zal ook op 20, 21 en 22 april een musical opgevoerd worden, waarvoor Ruth Zefrin, Etzel Provence, en Corrie van Hemert al hun medewerking hebben toegezegd. In de vakantiemaand juli is er voor de meisjes een extra lang kamp, in juni rimboejacht voor de welpen en in oktober is er voor alle padvinders scoutingweek. Dan zal een tentoonstelling worden gehouden over de padvinderij.

TERUGBLIK

Een jubileum is natuurlijk een ideale gelegenheid om terug te kijken en het kwam erg goed uit dat het echtpaar Van der Louw, allebei zeer enthousiaste oud-leiders van de APV en PNA dit jaar hun vakantie op Curacao doorbrengen. Samen met de districtcommissaris van de APV-Curacao, hopman Daniel Corsen, haalden zij herinneringen op in het clubgebouw van Groep VI in Emmastad. Oubaas Piet van der Louw was van 1967 tot 1977 groepsleider van Groep VI, De Cariben, en Daniel Corsen is nu groepsleider van diezelfde groep. Oesla Martha van der Louw was van 1968 tot 1977 groepsleidster van Groep III van de PNA, De Trekvogels, wier clubhuis op hetzelfde terrein staat in Emmastad.

Het hele district Curacao van de APV kent negen groepen, de PNA telt zeven groepen. Naast de APV en de PNA kent Curacao ook nog de Katholieke Verkenners. Men heeft weleens geprobeerd ze allemaal tot één vereniging of stichting samen te voegen. Daartoe is ooit een overkoepelende stichting opgericht, maar bij die oprichting is het gebleven.

SHELL-GROEP

Het gezin Van der Louw werd voor de Shell uitgezonden naar Curacao. Er waren vijf kinderen en de oudste twee jongens wilden graag welp worden. In de groep in Emmastad zaten veel kinderen van Shell-employees en de groep kreeg ook veel steun van de Shell. Zo was daar het clubhuis, en ook water en elektriciteit van de Shell. Dat gaf ze veel voordelen boven andere groepen. Hopman Corsen vertelt dat het terrein en de gebouwen nu van de overheid zijn, die hele zaak echter aan de padvinders heeft geschonken. Wel krijgen ze nog steeds water en elektriciteit van de Refineria Isla. Als vader van twee welpen werd Piet van der Louw al vlug ingeschakeld in de groepscommissie. Zo'n commissie zorgt voor allerlei dingen die niet met de directe leiding te maken hebben, zoals vervoer van materiaal en tenten naar de kampen, overleg met de Shell, het regelen van de financien, het meehelpen bij acties, e.d.

'In 1967 veranderde de situatie. Groepsleider Wim Klappen, die ook bij de Shell werkte werd overgeplaatst. Ik ben toen groepsleider geworden.Ik had al padvinderservaring opgedaan in Nederland waar ik al vanaf 1945 meedeed. Ik ben begonnen met het idee zeker geen hopman te worden, maar toen ging hopman Boetius met pensioen en toen ben ik toch ook hopman geworden, tot ikzelf in 1977 overgeplaatst werd.'

OESLA

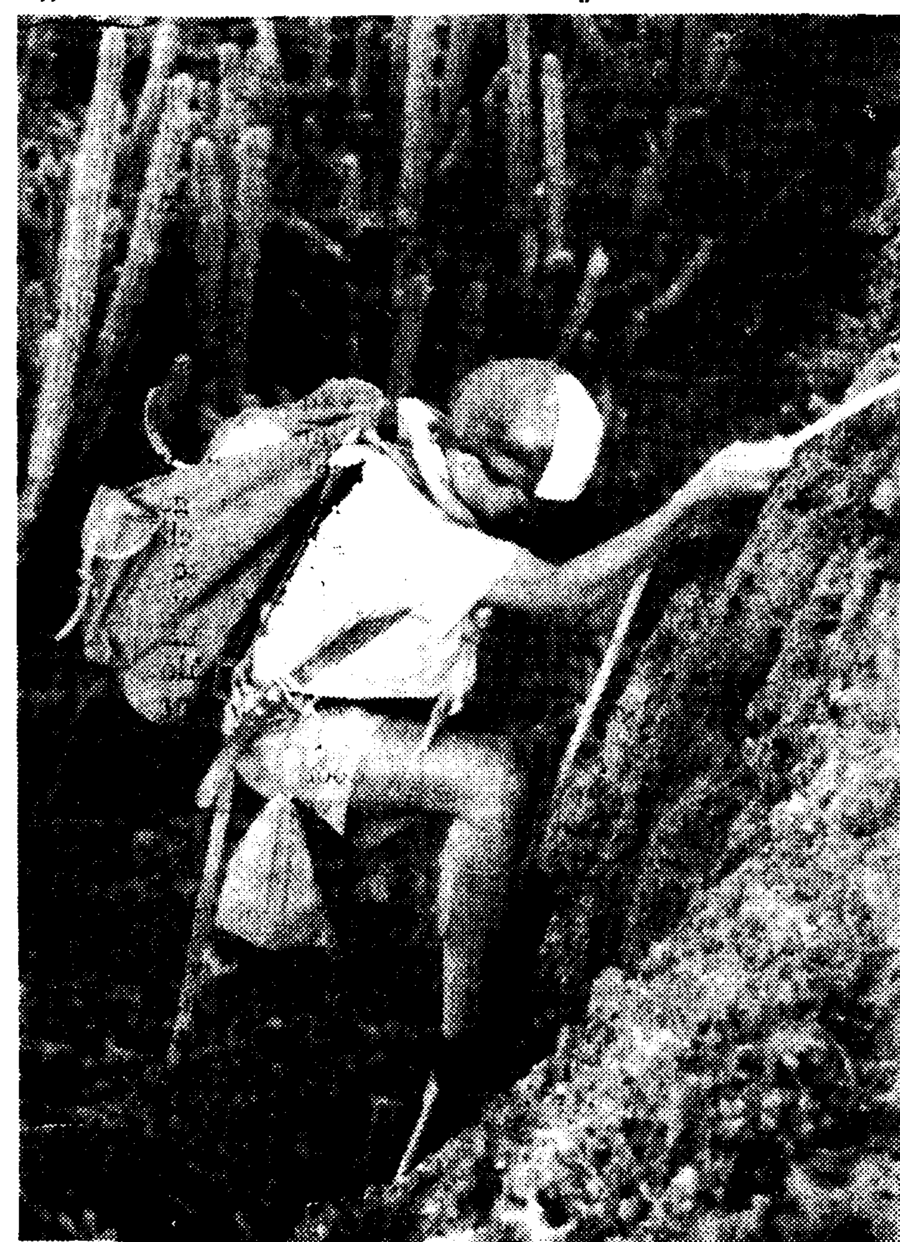
Martha van der Louw was voorheen nooit padvindster geweest, maar werd op Curacao invalster-kabouterleidster. Toen dat stopte en er sprake was van de oprichting van een seniorengroep voor meisjes werd zij daarvan de eerste leidster, de Oesla.

'Oesla betekent: Onze Eerste Senioren Leidster op de Antillen. Die naam heb ik nog, want de groep kiest een naam voor je en die hou je. Het heet dus geen akela of hopman, zoals bij de jongens'.

Oorspronkelijk zaten de meisjes in een groepshuis achter het zwembad van Rust en Burg. Dat brandde af. De jongens zaten toen al in Emmastad en die hebben ervoor gezorgd dat ook de meisjes op dat terrein een clubhuis kregen.

'Toen is het gegroeid dat we gingen samenwerken. Wij hebben een gezin met vijf kinderen en de ene keer waren de jongens weg, een andere keer de meisjes. Wij gingen verplicht om de beurt mee en dat was lastig. Toen zijn we begonnen de kampen gezamelijk te organiseren, dat wil zeggen tegelijkertijd. We jongens en meisjes bleven gescheiden, maar sommige activiteiten deden we wel samen.'

Een welp klautert tegen een steile helling van de St. Christoffel.

Natuurlijk gaven die eerste gezamenlijke kampen wel problemen bij de hoogste leiding. De protesteerders en vonden dat dat niet kon.

PROBLEMEN

'Mijn man heeft eigenlijk nooit problemen gehad. Ik wel. Ik heb moeten vechten. Maar daar wil ik nu niet meer over praten.'

Een van de welpen en later padvinder van de troep van Oubaas Van der Louw was Daniel Corsen. Hij heeft er erg goede herinneringen aan. 'Op mijn eerste kamp werd ik de eerste avond al gegrepen voor een vergrijp. Ik dreigde naar huis gestuurd te worden. Dat gebeurde gelukkig niet en nu zit ik er nog.'

'Er zat een heel leuk team van jongens in Groep VI toen wij weggingen in 1977. Verschillende van de leiders van toen zijn er nu nog. En van wat toen welpen en padvinders waren, zijn er nu ook in de leiding terechtgekomen. Ik weet van zoveel knapen van toen wat ze later zijn gaan doen. Ze zijn allemaal goed terechtgekomen. Dat geeft het idee dat het werk niet voor niets is geweest.'

In Nederland is de familie Van der Louw niet opnieuw met de padvinderij begonnen.

'Het teruggaan naar Nederland bracht voor ons gezin grote veranderingen. De padvinderij was niet goed te combineren met mijn werk toen. Onze zonen zijn gaan varen als stuurman, en onze ene dochter wilde niet. De ander wel, maar het was toen zo anders in Nederland. Er heerste een tijdje een anti-uniform stemming en men was anti-insignes. Hier ligt nog wel de nadruk op de discipline, op orde en regels. Maar dat gebeurt wel op een gezellige manier. Het hoeft helemaal niet militaristisch te gaan'.

DISCIPLINE

Corsen: 'Het is de kunst om de jongens zelf de discipline te laten regelen. Daarbij hebben we de competitie als hulp en aanleiding. Eén keer per jaar bijvoorbeeld gaat de beste patrouille van elke troep naar een kamp of trektocht waar de patrouillewedstrijden worden gehouden'

'In Nederland komt men ook steeds meer terug op de oude manier van de padvinderij. We zijn zaterdag hier wezen kijken bij de jongens en de meisjes.

Is er veel veranderd sinds 1977?

'Wat me het meest opviel was dat de groep zoveel groter is geworden. Toen wij weggingen waren het er samen ongeveer zestig, plus dan de leiding. Ik telde er zaterdag, met de leiding mee, al 150 en dan waren daar de senioren nog niet eens bij.'

Bij de padvinders heten de jongens tussen de 7 en 11 jaar welpen, de jongens tussen de 12 en 17 jaar verkenners, maar de 16 en 17-jarigen worden de senioren genoemd. In de Groep VIII zit ook een groep jongens van 5 tot 7 jaar. Dat zijn de bevers. Maar die zijn er nog niet in de andere groepen.

Jongens en meisjes niet samen op kamp

De meisjes tussen de 7 en 11 zijn kabouters, tussen de 12 en 17 padvindsters, terwijl ook hier de 16 en 17-jarigen senioren heten. Het lijkt er dus op dat de scheiding tussen jongens en meisjes nog steeds strict doorgevoerd wordt, maar dat is slechts schijn. Meisjes mogen wel lid worden van de APV. Dus Groep Zes, de Cariben, telt zowel jongens als meisjes onder haar gelederen. De PNA heeft alleen meisjes.

Waarom worden die twee verenigingen of stichtingen zoals het nu zijn niet samengevoegd?

Martha van der Louw: 'Sommige meisjes vinden de padvindsters te meisjesachtig. Dat is bij de Trekvogels niet zozeer het geval maar bij andere groepen wel. Het zijn vaak zusjes van onze jongens, die wel bij de padvinders willen en niet bij de padvindsters. Dat kan op deze manier.'

Corsen: 'Ook op wereldniveau bestaat er nog steeds boyscouting en girlscouting. Er is nog steeds sprake van een aparte vrouwenorganisatie.'

Bij het ophalen van herinneringen kwam ook hopman Marinus Van de Maarel ter sprake.

'Hopman Van de Maarel, in het dagelijks leven rechercheur bij de Kinder- en Zedenpolitie en oprichter van de groep Rimboezwervers op Zuikertuintje, stond aan de wieg van de padvinderij op Curacao. In de elf jaar dat ik er was, was hij niet meer actief, maar hij ging wel mee af en toe als we de Christoffel gingen beklimmen. Dan sliepen we boven op de berg en gingen de volgende dag weer terug. Hij kon zo boeiend vertellen. De laatste keer dat hij meeging, moest hij elk kwartier even stoppen om uit te rusten. En ondertussen vertelde hij maar door. Dat was zo boeiend dat alle jongens bleven staan om te luisteren. Het was een doodstil.'

Hopman Van der Maarel die inmiddels is overleden, is door de Posterijen van de Nederlandse Antillen een aantal jaren geleden geëerd met een speciale postzegel.

Het echtpaar Van de Louw zou het liefst hun vakantie verlengen om meer mee te maken met de padvinders. Ze hebben moeite met afscheid nemen. Hopman Corsen: 'Zaterdag toen ik met de bus met senioren aankwam op het terrein, waren ze er al. Toen ik later wegging waren ze er nog. En toen ik een uur later terug kwam, waren ze er nog steeds.'

De padvinderij zit in hun bloed. Hun kinderen kregen het met de paplepel ingegoten. De baby ging al met negen maanden mee op kamp. Het afscheidskamp van 'het echtpaar Van der Louw was het eerste kamp als leider van Daniel Corsen. En ook zijn kinderen gaan mee. Zijn zoon werd in mei geboren, in juli ging hij al mee op kamp. En vorig jaar gingen beide kinderen mee.

De APV en de PNA bestaan nu zestig jaar. De nieuwe generatie wordt al voorbereid voor de komende jubilea.

Padvindsters tijdens een Jeugdvierdaagse welke in de jaren zestig werd gehouden. Men ziet ze hier op weg in de omgeving van Scherpenheuvel.

Het echtpaar Van der Louw tijdens hun vakantie op Curacao met op de achtergrond hopman Daniel Corsen: goede herinneringen aan het verleden.

Huurlingen

Vervolg van pag. 2

In 1981 waagt een andere Kongo-veteraan zich aan een staatsgreep. Met 50 huurlingen, verkleed als toeristen, landt 'Mad' Mike Hoare met een lijntoestel op het vliegveld van Mahé het hoofdeiland van de Seychellen. Zijn operatie gaat vrijwel direct de mist in als één van zijn mannen het verkeerde douane-loket passeert en vervolgens een machinegeweer in zijn bagage wordt gevonden. Hoare weet met zijn groep naar Zuid-Afrika te ontkomen, maar draait daar voor enkele jaren de gevangenis in. En dat terwijl het de BOSS, de Zuidafrikaanse geheime dienst, was geweest die Hoare van wapens had voorzien.

Eenmaal op vrije voeten zegt Hoare zijn huurlingenbestaan voorgoed vaarwel. Hij gaat rentenieren. Jacques Schramme heeft in 1986 zijn plantage in de Kongo verlaten en is teruggekeerd naar België. Niet veel later begint hij een kippenfarm in Portugal. Na Biafra heeft ook Faulques er de brui aan gegeven. Hij keert, kreupel en wel, terug naar Parijs.

Alleen Denard blijft in het vak. Noodgedwongen, want in Frankrijk wacht de Justitie. Hij trouwt een vrouw van de Comoren, bekeert zich tot de Islam en verandert zijn naam in 'kolonel' Saïd Moustafa Mouadjou. Het belooft een mooie oude dag te worden, totdat op 12 december 1989 president Abdallah onder nog steeds onopgehelderde omstandigheden wordt vermoord. De beschuldigende vinger gaat vrij snel in de richting van Denard- die slechts toegeeft dat hij zich in dezelfde kamer bevond- en de 'kolonel' verliest op slag de steun van zwoel de Fransen als de Zuidafrikanen.

EERVOL

Wanneer de Franse regering enkele dagen later parachutisten overbrengt naar Mayotte, het enige eiland dat onder Frans bestuur is gebleven, dreigt er even een confrontatie. Denard eist een eervolle aftocht, en krijgt die uiteindelijk ook. De meester huurlingen (Fransen en een enkele Belg) gaan op een vliegtuig naar Parijs; Denard gaat met enkele getrouwen richting Pretoria. Daar ziet men hem het liefst zo snel mogelijk weer vertrekken, want ook in Zuid-Afrika zijn de tijden veranderd.

En terwijl de oude generatie huurlingen de pensioengerechtigde leeftijd nadert, treden de nieuwe generaties weer aan. Een tijdloos verschijnsel laat zich nu eenmaal niet gemakkelijk van de wereldkaart verwijderen; zeker niet wanneer zich nog dagelijks nieuwe markten openen. En zo zal nog vele jaren in louche kroegen over de hele wereld de toast worden gehoord: 'Vive la mort, vive la guerre, vive le sacré mercenaire!' (Ironisch genoeg kent het Franse 'sacré' drie betekenissen: heilig, onaantastbaar en vervloekt.... *(Overgenomen uit de Haagsche Courant)*

KIESKEURIG

Tropische plantentuin

-door P.Casimiri-

TROPISCHE planteteelt is een studierichting met een multidisciplinair karakter. Dat wil zeggen dat zij gebruik maakt van de kennis uit verschillende vakgebieden zoals cultuurtechniek, bodemkunde, economie, gewasbescherming, sociologie en landbouwtechniek.

Tijdens de studie is het mogelijk om individuele accenten te leggen. Je kunt je bijvoorbeeld meer richten op gewasbescherming of je kunt kiezen voor de voedingsaspecten. Je kunt ook kiezen voor de bedrijfskundige variant.

De propadeuse is verdeeld in trimesters. Na afloop van een trimester wordt onmiddellijk getoetst wat je in die periode geleerd hebt. Aan de hand van de uitslagen bepaal je zelf of en in welke richting je verder wilt gaan. Tot de vakken die je het eerste jaar krijgt horen wiskunde, algemene en fysische chemie, landbouworiëntatie en biologie van de cel.

De vakken sluiten aan op het vwo-eindexamenniveau. Naast deze theoretische vakken volg je het practicum. Daarnaast wordt er gewerkt in werkgroepen. Binnen deze werkgroepen leer je je, samen met anderen, te verdiepen in een concreet onderwerp dat bijvoorbeeld betrekking heeft op tropische planteteelt.

Na de propadeuse volgt de doctoraalfase van drie jaar. De lesstof wordt uitgediept en de opleiding zal zich steeds meer gaan richten op de toepassing van kennis en de ontwikkeling van vaardigheden.

In deze fase kies je voor een afstudeeronderwerp. De vrijheid die je daarbij hebt is zo groot dat geen twee ingenieurs hetzelfde gestudeerd hebben. De universiteit garandeert dat iedereen een individueel en uniek onderwijspakket achter de rug heeft.

De meeste afgestudeerden van de richting Tropische Planteteelt komen in het ontwikkelingswerk terecht. Een klein deel komt in het onderwijs terecht als leraar bij het hoger agrarisch onderwijs.

De toelatingseisen voor deze opleiding zijn een VWO-diploma met in je vakkenpakket wis-, natuur- en scheikunde. Goede cijfers voor deze vakken geven geen enkele garantie voor succes bij je studie omdat andere zaken ook een belangrijke rol spelen. Studeren aan een universiteit eist veel zelfdiscipline en een zelfstandige werkhouding. Je maakt lange dagen van 9.00 's-morgens tot 5.00 à 6.00 uur 's-middags. De avonden heb je o.a. nodig voor het voorbereiden van de hoor- en werkcolleges.

Wil je meer over deze opleiding weten schrijf dan naar Landbouwuniversiteit Afdeling Voorlichting, Salverdaplein 11, 6701 DB Wageningen.

NOOT - VOOR - NOOT

QUINCY JONES:
"Back at the block"

NA JAREN wachten eindelijk weer een solo-project van de megaproducer/componist Quincy Jones. Met zijn nieuwste album slaat hij een prachtige muzikale brug tussen verschillende muziekstijlen. De ene hit na de andere wordt momenteel van dit album getrokken. Met andere woorden Quincy Jones is weer back on the block.

'The Dude' was het laatste solo-project van Quincy Jones. Voor dit album kreeg hij in 1981 maar liefst 12 Grammy-nominaties. Via 'The Dude' konden artiesten als James Ingram en Patti Austin uitgroeien tot popgrootheden.

MEGASTERREN

Als producer werkte hij mee aan albums van megasterren zoals George Benson, Lionel Ritchie en zijn muzikale troetelking Michael Jackson. 'Q' was de grote inspirator achter de succesvolle carrière van de jongste telg van de Jackson-familie. Als producer was hij verantwoordelijk voor Michaels soloalbums 'Off the Wall', 'Thriller' en natuurlijk 'Bad'. Verder produceerde hij wereld's best verkochte single 'We are the world'. Een nummer geschreven door Lionel Ritchie en Michael Jackson voor het Live Aid-project.

Eindelijk treedt Quincy Jones weer zelf voor het voetlicht met zijn album 'Back on the Block'. Hij heeft een keur van pop-artiesten weten te strikken voor deze L.P./C.D.. Verschillende generaties artiesten werken mee aan de 13 nummers op dit album. Jones is nooit een echte vernieuwer geweest in de popwereld, maar hij weet feilloos in te spelen op aanstormende muziekgenres.

Zo opent het album met een zeer modern rapnummer uitgevoerd door de rappers Ice-T, Melle Mel, Big Daddy Kane en Kool Moe Dee. Jones weet in dit nummer prachtig de rap te combineren met Afrikaanse klanken. Sinds Paul Simon's 'Graceland' lijkt Afrikaanse muziek op elk album aanwezig te moeten zijn. Jones weet echter de twee verschillende stijlen naadloos met elkaar te verbinden.

JONGE TALENTEN

Net als op 'The Dude' worden ook op zijn nieuwste album jonge talenten voorgesteld aan het publiek. Zo zingt Tevin Campbell het opnieuw uitgebrachte nummer van The Brothers Johnson, 'Tomorrow (A better you, a better me)'. Ook Siedah Garret, bekend van Michael Jacksons 'Bad'-album met het nummer 'I just can't stop loving you', wordt volop in de schijnwerpers geplaatst.

Een rij beroemde artiesten komen langs op deze L.P./C.D. In de eerste hit van dit album, 'The secret garden', treden naast Siedah Garret, Al B. Sure, James Ingram, El Debarge en Barry White ook nog haast de voltallige popgroep Toto op.

De oudere generaties, voornamelijk uit de Jazz afkomstig, zijn ook ruim vertegenwoordigd. Wat te denken van het duet van Ray Charles en Chaka Khan in 'I'll be good to you'. Of misschien wel het absolute hoogtepunt van het album, 'Jazz-corner of the world', waarin Quincy Jones toppers als James Moody, Miles Davis, George Benson, Sarah Vaughan, Dizzy Gillespie, Ella Fittzgerald en Josef Zawinul de remake van 'Birdland' laat spelen.

Dit nummer is het eerst op de plaat gebracht door de groep van Josef Zawinul, 'Weather Report', en wordt nog steeds gezien als het eerste moderne jazz-rock nummer, dat het grote publiek wist te bereiken.

HISTORISCH

Op zijn nieuwste L.P./C.D. 'Back on the Block' heeft Quincy Jones niet gezocht naar nieuwe wegen in de moderne popmuziek, maar heeft hij heel vakkundig een soort verzamelplaat van diverse stijlen geproduceerd. Een hitgevoelig, maar ook historisch project van de eigentijdse popmuziek. Het album scoort geweldig in The States en lijkt ook hier rechtstreeks naar de nummer één positie in de hitlijsten te schieten.

R.F.M.

DE AUTO BRANCHE

Volkswagen: record

HET WESTDUITSE autoconcern Volkswagen heeft vorig jaar met ruim 2,98 miljoen auto's (inclusief Audi en Seat) een verkooprecord bereikt. Het aantal is drie procent groter dan in 1988, zo heeft VW in een voorlopig verslag over 1989 laten weten. De omzet van het concern groeide met 10,5 procent tot 64 miljard mark. De winst wordt later dit jaar openbaar gemaakt. VW wist zijn leidende positie op de Europese automarkt te handhaven, evenals zijn vierde plaats op de wereldranglijst. In Europa had het concern een marktaandeel van vijftien procent. De verkoop in West-Europa groeide met 9,3 procent tot 1,3 miljoen auto's.

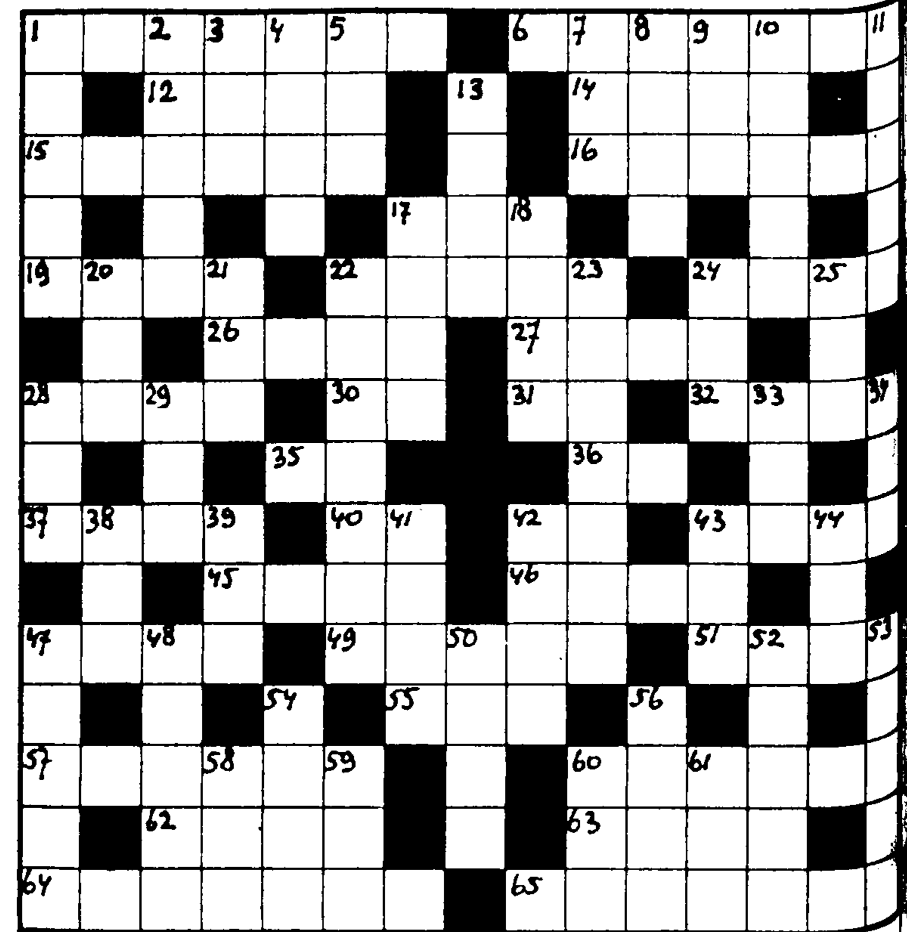
In eigen land verkocht VW met 854.000 auto's 1,5 procent minder. Buiten de Bondsrepubliek Duitsland bleef in Europa Italië de grootste afzetmarkt. Daar verkocht VW 298.000 wagens. In de Verenigde Staten zakte de verkoop in met negentien procent tot slechts 184.000 auto's. Japan was goed voor 49.000 stuks, 17,4 procent meer dan in 1988.

HET AMERIKAANSE automobielconcern General Motors (GM) heeft de resultaten in het vierde kwartaal van 1989 evenals de concurrenten Ford en Chrysler sterk zien verslechteren door het inzakken van de automarkt in de VS. De winst werd gehalveerd van 1,39miljard dollar tot 700 miljoen dollar. Over het gehele jaar was er een winstdaling met dertien procent van 4,85 miljard dollar tot 4,22 miljard dollar.

De omzet verminderde in het vierde kwartaal van 32,4 miljard dollar tot 31,3 miljard dollar. Over het gehele jaar was er een omzetgroei met 2,7 procent van 123,6 miljard dollar tot 126,9 miljard dollar. De verkoop van personenauto's en bedrijfswagens verminderde vorig jaar twee procent tot 7.946.000 stuks. Dat was vooral toe te schrijven aan de slechte verkoop in de VS.

De dochteronderneming Electronic Data Systems boekte in 1989 voor het vijfde achtereenvolgende jaar een recordwinst en de activiteiten van GM buiten de VS leverden voor het derde achtereenvolgende jaar een recordresultaat op. De winst van de financieringsdochter GMAC daalde van 1,2 miljard dollar tot 1,1 miljard dollar.

Kruiswoordpuzzel

HORIZONTAAL: 1. Geestelijke; 6. Verkeerd; 12. Plan; 14. Deel van het lichaam; 15. Vrucht; 16. Melkveehouder; 17. Muurholte; 19. Neerslag; 22. Land in Europa; 24. Meer in Rusland; 26. Land in het Midden Oosten; 27. Amerikaanse staat; 28. Halte; 30. Egyptische godheid; 31. Nummer; 32. Bijbelse figuur; 35. Hectare; 36. Uitroep; 37. Bankkluis; 40. Paardekracht; 42. Lidwoord; 43. Mythologisch wezen; 45. Een ogenblik; 46. Zangstuk; 47. Zoom; 49. Gebak; 51. Poeder; 55. Jong dier; 57. Mijmeraar; 60. Distilleerder; 62. Toespraak; 63. Schuifbak; 64. Jongensnaam; 65. De nadruk leggen op.

VERTIKAAL: 1. Rivier in België; 2. Duizend; 3. Kunsttaal; 4. Luizenei; 5. Lidwoord; 7. Boom; 8. Melkklier; 9. Moment; 10. Zijrivier van de Donau; 11. Vis; 13. Verwisseling; 17. Slaapziekte; 18. Overeengekomen teken; 20. Wilde haver; 21. Nuttige wenk; 22. Borstwering; 23. Jongensnaam; 24. Speelkaart; 25. Zangstem; 28. Noodsignaal; 29. Uitroep; 33. Bijbelse figuur; 34. Tuin; 38. Papegaai; 39. Gelofte; 41. Hard geluid; 42. Ingewand; 43. Vochtig; 44. Model; 47. Navigatiemiddel; 48. Europese taal; 50. Inborst; 52. Bouwland; 53. Landbouwprodukt; 54. Verzoek; 56. Geslacht; 58. Bestek; 59. Opstootje; 60. Groente; 61. Loflied.

WINNAAR VORIGE WEEK

Uit het grote aantal inzendingen van deze Amigoe kruiswoordpuzzel van verleden week is uiteindelijk als gelukkige winnaar van de weekprijs van 25 gulden getrokken:

E. Glans
Granaatappelweg 135
Curaçao

De winnaar kan zijn prijs na identificatie afhalen op het kantoor van de Amigoe. (tot drie uur)
Oplossingen moeten ingediend zijn op Curaçao vóór donderdagmorgen tien uur en op Aruba vóór woensdagmiddag vijf uur en duidelijk en op enveloppe vermelden:
KRUISWOORDPUZZEL

Curaçao: POB 577, Aruba: Caya G.F. Betico Croes 110 en Bonaire: Kaya Governador Debrot 154 t.n.v. Hubert Linkels

OPLOSSING VORIGE WEEK

HORIZONTAAL: 1. Matinee; 6. Abusief; 12. Boon; 13. Riem; 14. Sr.; 16. Noga; 18. Toen; 19. La; 20. Tol; 22. Telloor; 24. Sop; 25. Amen; 27. Loens; 28. Flop; 29. Neder; 31. Mug; 32. Seine; 33. Arak; 35. Trom; 36. Omega; 38. Peer; 40. Prat; 44. Terug; 46. Pad; 48. Aarde; 50. Reis; 51. Miauw; 53. Laag; 54. Ill; 55. Voorraad; 57. Pro; 58. E.T.; 59. Karn; 60. Faro; 62. Mt.; 63. Pols; 64. Giek; 66. Stiksel; 67. Steilte.

VERTIKAAL: 1. Mustang; 2. T.B.; 3. Ion; 4. Noot; 5. Engel; 7. Broos; 8. Uier; 9. Sen; 10. I.M.; 11. Flapper; 15. Rome; 17. Alom; 18. Tong; 19. Loon; 21. Leda; 23. Leugenaar; 24. Slim; 26. Nerveus; 28. Feodaal; 30. Ra; 32. Sr.; 34. Kor; 35. Tap; 37. Striets; 38. Pril; 39. Eg; 41. Ra; 42. Trap; 43. Negotie; 45. Eelt; 46. Pion; 47. Durf; 49. Darm; 51. Morse; 52. Waagt; 55. Vals; 56. Drie; 59. Kok; 61. Oei; 63. Pi; 65. K.L.

Wat schreef de Amigoe?

Coëducatie

HOEWEL er tegenwoordig sporadisch nog wel andere geluiden te horen zijn, is het de gewoonste zaak van de wereld dat de klassen op al onze scholen gemengd zijn. Uiteraard zijn er scholen waar de populatie zich tot slechts een sekse beperkt, zoals de huishoudschool en de technische scholen, maar dit heeft in eerste instantie te maken met de (seksegebonden) rol en beroepskeuze van het kind en niet met morele bezwaren die er bij overheden en/of schoolbesturen zouden bestaan tegen wat men noemt coëducatie.

In 1940 lagen de zaken wel eventjes anders, zoals blijkt uit de oude jaargangen van de Amigoe.

Het probleem dat zich in die tijd voordeed was dat ons onderwijs in een snel groeiende fase verkeerde. Dat was er de oorzaak van dat er een gebrek aan klaslokalen was. De overheid probeerde dit probleem aan te pakken door zich voor bepaalde jaargroepen voorstander te verklaren van coëducatie, blijkens, wat men nu zou noemen, de toelichting op de begroting. De katholieke gemeenschap op Curaçao was allerminst gecharmeerd van dit illustere plan. In een op 24 februari geschreven artikel trok de Amigoe dan ook fel van leer tegen de plannen van de coëducatie.

Het artikel was zo opgebouwd dat ervan een aardige overtuigingskracht uitging, zeker voor die mensen die niet uit andere ervaringsgegevens konden putten (zoals wij nu). Om te beginnen werden de voordelen zoals die door de voorstanders van coëducatie werden genoemd, op een rijtje gezet. Vervolgens werd een of andere Amerikaanse professor aangehaald die dan kennelijk een onderzoek had gedaan op scholen waar jongens en meisjes samen les kregen.

De schrijver van het artikel baseerde zijn eigen bezwaren hierop. Zo zou echtscheiding een belangrijk gevolg van gemengde klassen zijn: 'Nivellering van de geslachten is het ongewenste gevolg van coëducatie. Het hoge echtscheidingspercentage vindt in het coëducatie-systeem dan ook een zeer belangrijke oorzaak! Ook zou coëducatie ervoor zorgen dat kinderen minder mannetje of vrouwtje konden worden'.

Al te vrij verkeer in deze periode (pre- en gewone pubertijt r.p.) ondergraaft aard en karakter en verhindert de ontwikkeling van een volle vrouwelijkheid en mannelijkheid'. Dit zou dan tot gevolg hebben: 'een misgroei en tenslotte een ondergraven van de volksgemeenschap'. Hoogstwaarschijnlijk zag de schrijver er de bakermat van het feminisme in; Iedereen trekt maar zijn eigen conclusies. Er bestond ook nog een heel ander gevaar in het samen les hebben nl. seks.

TEGENSTANDER

De katholieke kerk is al door de eeuwen heen een tegenstander van seks. Over de oorzaak daarvan zijn al hele boeken vol geschreven maar voor mij is het nog steeds niet duidelijk waarom. Men constateerde'onlustgevoelens bij de jeugd'. Deze onlustgevoelens staken met name in de puberteit het hoofd op en kwamen zonder enige reden bovendrijven: 'dat dit algemeen gevoel van onlust een grote ontvankelijkheid geeft voor slechte invloeden en bijzondere gevoeligheid voor prikkels van seksuele aard. Prikkels die door de zo spoedig geboren erotische gevoelens bij promiscuïteit der geslachten niet extra opgeroepen behoeven te worden'.

Met andere woorden als jongens en meisjes samen in de klas zitten dan worden ze extra gestimuleerd om met hun erotisch gevoel iets te doen. De redenatie is tot daar aan toe, maar uit het geheel spreekt een sterke veroordeling. Dit morele standpunt zou seksualiteit tot 'iets vies' maken. Gelukkig hebben velen tegenwoordig een wat ruimer begrip van school en onderwijs. Per slot van rekening is het de plaats bij uitstek waar iets geleerd moet en kan worden.